KAÇAK YAYIN

-Çağdaş Türk şiiri yok!

İsmet Özel konuştu...

›Cahit Tanyol

›Paulo Coelho

›Tanja Dückers

Necip Fazıl
xxx yaşında

Kolombiya'da
edebiyat
karteli

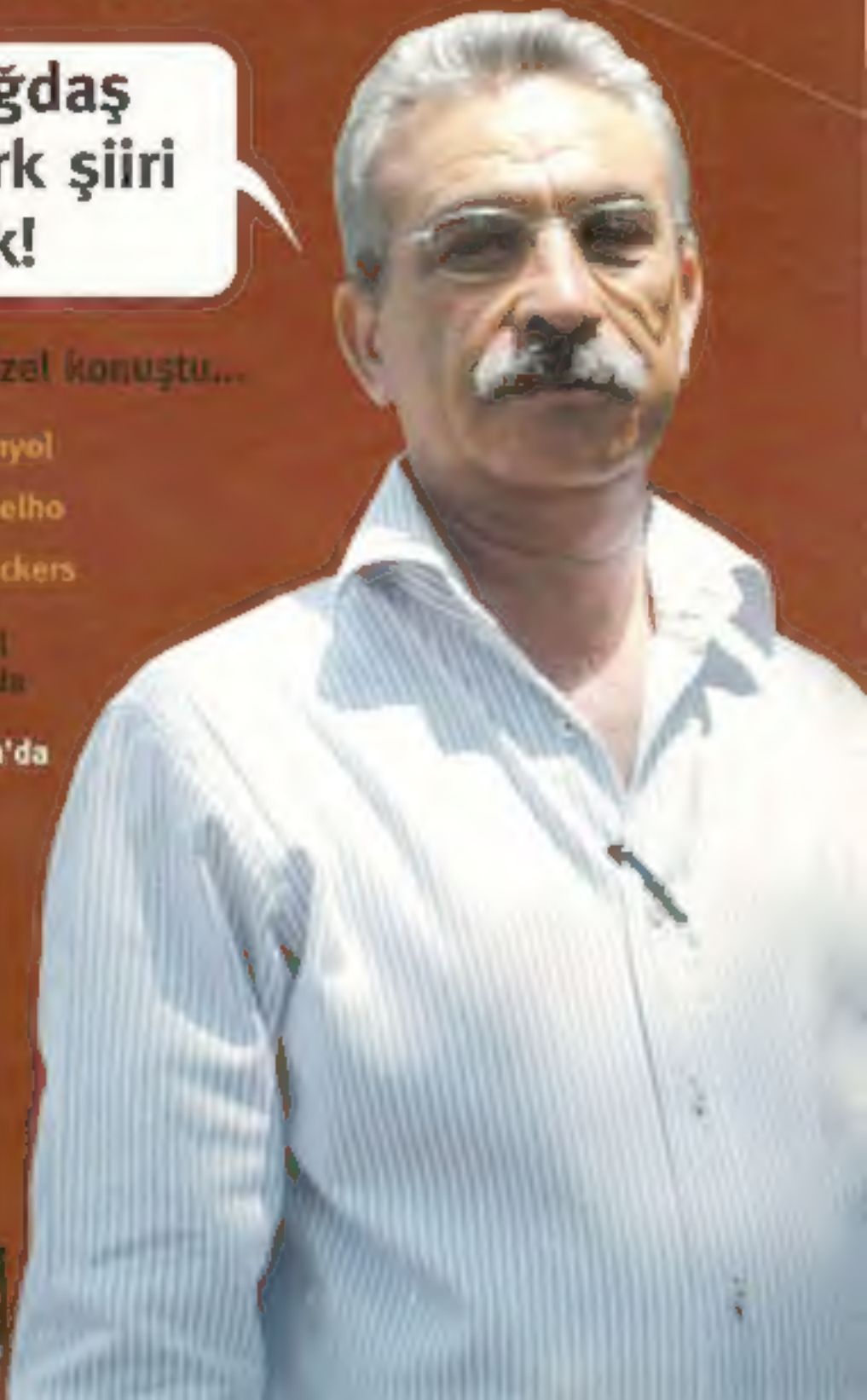

Lotus Beyaz Grubu

Cadde'den yeniler
Bir inceleme, bir öykü

CADDE

Latin Amerika Edebiyatı,
insanda düşgücünün yeniden keşfi!

XX. yüzyılın en büyük fenomenlerinden biri olup, Latin Amerika boom diye anılan bu kıtasal haraketin kökeninde neler yatmaktadır?

TILSIMDAN İNANCA M.NECATİ KUTLU

Onca duyarlılıktan sonra elde yalnızlık kalınca dünya ile konuşmanın vaktidir...

Bu öykülerdeki usul ve acı dolu sesle konuşma sizi kalbinizden yakalayacak.

MEYASER'İN UÇUŞU YAVUZ EKİNCİ

Türkü her ne kadar "Savrulup gidiyor ömür dediğin" dese de, ölümün ardından bir rüzgâr savurur insanın küllerini.

Oğuz Abi vefat etmiş!

Bu beklenmiyordu işte. Çok şey yapmıştı. Koskoca bir toplumu etkilemişti. Mizah ile kültürümüzü, bizi birleştirmişti. Ona kadılar bazıları, 'sulu' dediler. Bazı damlar böyledir, cesaret ister, büyülü bir yetenek ister, içtenlik ister. Oğuz Aral milyonları güldürdü, bir türlü onların yüzünü güldürmeyenlerin karşısında "Gırgır" dansı yaparak. Bu mizah tarzı ülke dışına da yayıldı. Bizim tarzlarımızdan birinde onun da imzası var. Oğuz Abi tarihe geçti çoktan... Oğuz Abi öldü... Kendi toplumlarının tarzlarını yaratanlar ölümsüzdür. Rüzgâr, onların eserleri daha iyi görülsün diye savurur belki de küllerini.

İspanyol dünyası kendi tarzlarından biri olan flamenco'nun ustası **Antonio Gades**'i yitirdi.

Büyük dansçılar böyledir, bütün yükseltilerin üzerinde dansetmek isterler. Küba'da, Sierra Maestra sıradağları üzerinde bir avuç kül savruluyor şu sıra, Antonio Gades'in külleri. Küba devriminin ölümsüzlüğü düşüncesine adamış ruhunu büyük dansçı. Ölümünden altı gün önce vasiyet etmiş. Ben bir öze inandım, o dağların üzerinde, küllerim orda savrulsun demiş.

Birileri yükseklerde dans edince toplumlar da yükselir.

içindekiler

23 Necip Fazıl 100 yaşında

>İşmet Özel

14 Türkiye'de "nektarin İslâmı" var!

36 Tanja Dückers

>Kaçak Söyleşi

26 nafer ermiş

>Yaralı olma ayrıcalığı 42 küçük İskender

40 Murat Tunalı >Barışarak ve Çoke

63 Kolombiya Notları

adnan özer

Jules Verne 74 kürşad oğuz

>ordu şiir günleri

46 irfan yıldız

Mahfuzat/3
Semaverler söndü, şimdi eğlence zamanı/4
Şiddetsiz mücadele/Paul Coelho/5
Mangi Yazar?/Hasine Şen/10
Kaçak Şiir/Beşir Sevim/11
Edebiyat, pedagoji ve Batman/Adnan Özer/12
Günah ve şiddete benmiyen şeyler/Metin Altıok/13
Kaçak Söyleşi/İsmet Özel/14
Ulus, devlet ve sonrası/Oktay Taftalı/20
Necip Fazıl 100 yaşında/23
Kitabın ölümü yok/Tanja Dückers/36
Düşler ve Şekiller/Aslan Özdemir/38
Barışarak ve Çoke/Murat Tunalı/40
Yaralı olmak ayrıcalığı/Küçük İskender/42
Tanıklıklar/Salih Bolat/43
İzmir İzmirli/Server Bedii/44
Açık mavi'den zeytinli mavi'ye/İrfan Yıldız/46
Düşün Notları/Sabri Özdemir/49
Almanya Haberi/Gülbeyin Emre/50
Kaçak Dünya Kısa Öyki Konuşmaları/52
Leo Buscaglia'nın Ölümü/Özgür Apaçe/57
Gramofonla Kahve/Tahir Abacı/57
Kapadokya'da Bir Halk Kütüphanesi/Faruk Duman/60
Kolombiya Notları/Adnan Özer/63
Kaçak Söyleşi/Nafer Ermiş/69
Kaçak Akıl/72
Tarihi Rafar/Faruk Kaya/73
Jules Verne/Kürşad Oğuz/74
Tersten Okuma/Yahya Kebir/78

kaçakgündem

[illegible] Yaşar Nabi Nayır Öykü Ödülü'nü [illegible] yazar Yavuz Ekinci değer gördü. Ancak ödülü başka biri kazandı. [illegible]

İlk ödülü kaptı

José Emilio Pacheco, [illegible] Uluslararası Pablo Neruda Ödülü'nün ilki ona verildi. Kaçak'ın gündeminde bu ödülü duyurmak var. Ayrıca Pablo Neruda bizim için çok değerli. [illegible] José Emilio Pacheco'yu buradan tebrik ediyoruz. [illegible]

Bir yazar doğuyor

Edebiyat dünyası onu tanımıyor ama onu yakında tanıyacak. Fakat Kaçak okurları tanıdılar. Yazarlarımızdan çünkü, ilk sayılarımızdan beri. **Esra [illegible]**, bir öykü kitabıyla geliyor: **Bana Yakın Bir Yerlerde**.

Esra'nın [illegible], iki roman hazırda bekliyor. Cadde yayınları onu heyecanla sunacak. Ne zaman mı? Pek yakında; [illegible]

Alman yayınından [illegible]

Türk edebiyatı okurları onun ismini iyi bilirler. **İhsan Oktay Anar**, [illegible] ve yazar. Onu biz de seviyoruz. Kaçak seni seviyor İhsan Oktay Anar! Kaçak seni tebrik ediyor, çünkü **Puslu Kıtalar Atlası**, [illegible] Almanya'da çıkmış.

Türk edebiyatı böyle [illegible] Avrupa [illegible] Türk edebiyatı [illegible] Daha çok yazar, daha çok İhsan Oktay Anar.

Tembellik Hakkı

Derya Sayın

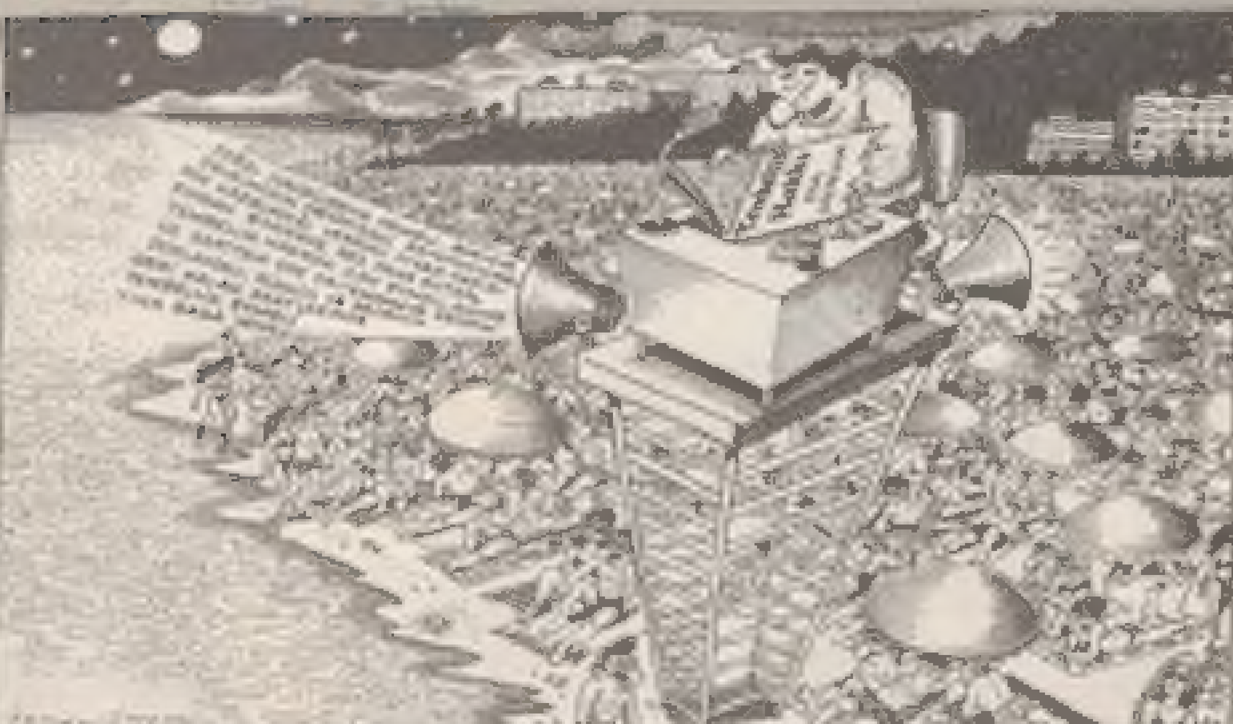

Seminerler bitti, şimdi eğlence za

Ender Poyraz

manı

Yer Kaçak Yayın'ın terası, gün batmak üzere. Hafif ten duyulan müzikle birlikte birer ikişer insanlar doluyor terasa. Haliç'in mavi suları, görkemli Topkapı Sarayı, uzaktaki adalarda yanan ilk ışıklar ve Galata Kulesi, batan güneşin kızıllığıyla karşılıyor onları. 8 ay önce İmam Adnan sokaktaki Leman binasının bodrum katında başlayıp 2,5 ay da bu terasta devam eden seminerlerde bilgi kullanılacak. Herkes heyecanlı ama üç kişinin sevinci ayrı, onlar sertifikalarını alacaklar. Hepsi birer çocuk gibi heyecanlı. Daha önce dersler boyunca tartışmalar, 5 dakikada yazılacak öyküler için terledikleri bu terasa şimdi alkolle ve müziğin ritmiyle terlemeye geldiler.

Evet 8 ay önce, edebiyat aşkı, edebiyatın paylaşılabilir, yayılabilir bir şey olduğu inancıyla çıkıldı yola.

Her zaman okuyucusuyla iç içe olan Kaçak Yayın, Kemal Akpınarlar'la beraber devam etmek istedi. Madem edebiyatı seviyorduk, madem her şeye inat yazıyorduk ve madem birileri kendi evlerinde yazıp bize ulaşmaya çabalıyordu, bu paylaşılmalıydı. Gençlere, şiirin hayatımızın merkezi yapmış yenilere el verilmeliydi. Riskli bir denemeydi ama değerdi. Her türlü eleştiriye rağmen ilk adımı attık. Akademik bilgi değildi paylaşacaklarımız, yazı deneyimimizle ta kendisiydi. Gönüllüce bize destek veren herkes kendi adına bildiği, öğrendiği ne varsa paylaşmaya hazırdı. Kimilerine göre defolu yapılan ama edebiyatın akıllı işi olduğunu hiç iddia etmedik ki. Onlarca yazı geldi elimize genç kalemlerden. Edebiyatı seven, onunla ilgili bir şeyler öğrenmek isteyen o kadar çok kimse vardı ki, sadece bu bile haklı olduğumuzu ortaya koyuyordu. Seçim yapmak zordu, ancak otuz kişiyi seçip başladık yolumuza.

Seminerin ilk dersi gelip çattığında, hem bizim hem edebiyatçı adaylarının heyecanı görülmeye değerdi. İlk sözü söyleyerek başladı her şey ve akıp gitti. Ne de olsa ortak paydamız belliydi; edebiyat. Haftaları kovaladı, her hafta aynı saatte aynı yerde aynı heyecanla toplanıyorduk. Bir monolog gibi değildi dersler, herkes fikirlerini paylaşıyor, herkes cümlelerini ortaya döküyordu. Yazarlarla gençler arasında bir köprü olduk. Sıcacık dostluklar kuruldu. Çevresinde edebiyatla ilgili insanlar bulamamaktan şikayetçi olanlar şimdi sanki edebiyat dostlarıydı. Konuşuldu, gülündü, tartışıldı ve üç ay devrilip gitti. Söz bitti yazı kaldı geriye. Herkes artık kendinden daha emin, daha inanarak yazıyordu. Paylaştıkça çoğalıyordu yazılanlar.

Daha ilk seminerler bitmeden ikincisi çıktı yola. Yine kalem çok yoğundu ve yine birbirinden hevesli otuz beş kişi aynı heyecanla sınıfı doldurmuştu. Üstelik onlar biraz daha şanslıydı baharın gelişiyle kapalı sınıf yerine teras olmuştu dersliktleri. Yüzlerini kavuran güneş, vapur düdükleri, martı sesleri arasında konuşuyorlardı edebiyatı. Şimdi rüya gibi sanki kokusan yayılan kahkahaların yükseldiği bu yerde ağızlardan çıkan her cümleyi kaçırmadan dinliyor, okuyor, itiraz ediyor ve her an yeni fikirler üretiyorlardı. Bil sadece dersler yetmez olmuştu, buldukları ilk kafede sohbetlerine devam ediyorlardı. Artık yazı her yerdeydi.

Bu eğlence ağında küçük bir rahatsızlık sadece yoksa seminercilerin yapacakları daha bitmedi. Koca bir edebiyat defteri hazırlayacaklar Adnan Özer için. Şiirlerden, klasik öykülerin yeniden yazımlarına kadar birçok başlıktan oluşan. Yaz tatili yasak, yani bu yola baş koyanlara. Derse geldikleri ilk günden beri peşlerini bırakmadı zaten ödevler. Çocuk olup şaşırıp ve yeniden yazım geçmişi dendi. Ürktüler. Büyümemişler miydi artık, edebiyat büyük işi değil miydi? İçine girince anladılar ne demek istendiğini. Kimi zaman bir kıymık öyküsü yazmaları istendi, kimi zaman anagram. Sayfalar doldurmaları yetmedi, şimdi bir defter doldurmalılar. Kaçışa kaçmak yine yasak, defter ve az iki

ortalı harita metod olacak. (Bu şartı yeni açıklıyoruz, eğlenceden önce aykırılık kalmasınlar istedik.)

Ama bu gece ödevler düşünülmeyecek. Kısa bir mola çalışmaya. Şimdi eğlence vakti. Daha gün batmadan birer ikişer gelenlerle ağır ağır doluyor teras. Tatlı bir telaş hakim herkese. Çünkü herkes gece güzel geçsin diye elinden geleni yapmaya hazır. Ama iki kişinin telaşı ayrı, **Adnan Özer** ve **Aslan Özdemir**. Seminerin fikir babaları, dergiye gelen onlarca yazıya sadece birkaç satır cevap yazmaya gönülleri elvermeyen. Edebiyat dünyasının bireyselliğe değil paylaşıma, bilgi ve tecrübe aktarımıyla yürüdüğüne inanan. Gençlere inanan... 8 aydır harcadıkları emeğin meyvesini görmekten keyifliler ama eğlencede de her şey mükemmel olsun istiyorlar, düzende aksama olmasın

diye gözleri her şeyin üstünde. İçlerinden acaba bu kadar yüksekte toplanmasa mıydık diye geçiriyorlar, alkol şişede durduğu gibi durmaz, aman bir düşen olmasın. Özellikle Aslan Özdemir için mesasına uğramamaya çalışıyor, artık kendini ne kadar tutabilirse...

Aylarca duller kalemlerle dolan masaların üstünde artık şaraplar, biralar, çerezler var. Masalarda, ayakta her yerde insanlar var. Birbirini hiç tanımayan iki seminer grubunun öğrencileri, ders verenler, gazeteciler, yayın dünyasından insanlar, lemun gayba çalıyorum, hatta bir sonraki seminere katılmak için şimdiden heyecanlanan öğrenci adayları... Küçük sohbetler başlıyor birbirini tanımayanlar arasında, kısa sürede koyu sohbetlere dönüşen. Burası öyle bir yer ki kimse on dakikadan fazla yabancı kalamıyor diğerine.

Güneşin batışıyla bir duman yayılıyor etrafa. Eyvah Kazak yanıyor galiba diye ufak bir telaş yaşansa da çok geçmeden bunun köşede yanan mangal olduğu anlaşılıyor. Konuklar aç bırakılmayacak, ama önce sertifikalar dağıtılacak. Konuklar bir şeyler yemek için sabırsızlanırken tüm öğrenciler Adnan Özer'in etrafını sarıyor. Birçoğu bitirdikleri okullardan aldıkları diplomalar için bile böyle heyecanlanmamıştı belki de. 16'dan aş'e kadar her yaştan "genç", öğrencilere has bir duygusla sertifikalarını bekliyor. Resmi olarak geçerli olup olmamasını önemseyen yok hep birlikte yaptığımız yolculuğun küçük sembolleri bu sertifikalar ve birkaç da bahanesi hep birlikte olabilmenin. Ve ilk ismin çağrılmasıyla alkış kopuyor. Her isim okundukça alkışlar, ıslıklar, tezahüratlar. O birkaç saniyelik an için her öğrenci gecenin yıldızı oluveriyor. Başta ders verenler olmak üzere bir çok yazar, yayıncı ders vermemiş olsalar da aynı inancı paylaşan dostlar veriyor sertifikaları...

Ve ne güzel söylüyor **Başar Başanır** elindeki sertifikayı vermeden önce. Bu seminerlerle ulaşılmak istenen amacın önemini vurguluyor. Ortaya konan emeğin büyüklüğünü, yıllardır içinde bulunduğu edebiyat camiasında hiç göremediği bir fedakarlığı gördüğünü söylüyor. Tartışma ortamının böylesi özgürce yaşanabildiği nadir yerlerden olduğunu belirtiyor seminerlerin. Burada içtenlik var diyor. İçtenlik, doğallık ve neşe. Yani edebiyat ortamlarında pek bulunmayan şeyler. Ve "hizipçi" olun diye öğüt veriyor seminer grubuna, bu hizibi sürdürün. Siz bu dünyanın içinde hizipçi olun. Birbirinin ayağını kaydıranlar, başkasının düşüşünü kâr sayanlar, birlik olmaktan kaçınanlar arasında hizipçi olun diyor. Şimdi olduğu gibi hep birlik olun diyor, birbirinize inanın diyor, iyiyi doğruyu güzeli savunun diyor. Yazık ki kötülük öyle bir yayılmış ki, öyle bir hizibe ihtiyaç var.

Sertifikaların alınmasının da artık öğrenciliği bırakıp eğlenceye karışmasıyla ilk anlardaki kokteyl havası yerini çılgın bir partiye bırakıyor. Açılışı Latin müziği eşliğinde Adnan Özer yapıyor pistte öğrencisi Özlem'le birlikte. Yazıdaki kıvraklığa pistte de sahip olduğunu gösteriyor dosta düşmana. Yavaş yavaş müziğin ritmi herkesi sarıyor, sohbet aralarında dans hiç eksik olmuyor. Eğlence artık her yerde. Suat Özkan,

Soner Günday başta olmak üzere Leman çizerleri tekanın en nadide köşesinde «mangal başı» bir yandan komik dansları ediyor, bir yandan da espirileri ardı ardına patlatıyorlar. Birbirlerini bulan yazarlar köşelerde çok sıkı sohbetlere koyulmuş. Yanlarından meraklı öğrenciler hiç eksik olmuyor, ne öğrenseler kâr yanlarına. Öğrencilerin halleri gerçekten görülmeye değer. Sanki hepsi aylardır bu geceyi beklemiş dağıtmak için. Duydukları her müziğe aynı coşkuyla eşlik ediyorlar. Aralarında da onlardan biri gibi eğlenen iki isim var, **Nafer Ermiş** ve **Hakan Şenocak.** Derslerde başlayan ilişki uzun sohbetlerle sıcak bir dostluğa dönüşmüş bile. Hasine Şen de yalnız bırakmamış öğrencilerini, dans etmeyi tercih etmese de bir köşeden izliyor.

Saatler hızla akıp gitti, artık herkes yorgun ve sarhoş. Yavaş yavaş ayrılma vakti ama kimsenin gidesi yok. Son bir bira, son bir sigara diye söz uzadıkça uzuyor ama nafile müzik kısıldı, vedalaşmalar başladı. Her köşede birileri kucaklaşıyor. Adnan Özer'e, Aslan Özdemir'e teşekkürler bitmiyor. Daha gece bitmeden tekrar ne zaman buluşulacağına dair konuşmalar yükseliyor. İnsanlar azaldıkça koca bir çöp yığını çıkıyor ortaya. Şişeler, izmaritler, kirli tabak bardaklar... Gecenin artıkları. Sonra yine kollar sıvanacak yeni seminerler için. Hem İstanbul'da hem İstanbul dışında yeni buluşmalar yaşanacak. Bu ilk adımdı, daha ulaşılacak çok insan var. Ve tabii sonrasında da daha böyle güzel geceler yaşanacak defalarca, edebiyat ve eğlence hiç eksik olmayacak Kaçak Yayın'ın gündeminde.

Suat Özkan işte bay, kerifika sarıt. Kk uğurlucular bilirs

Bir de burada olamayıp selamı gelenler var. Bir seminer öğrencisi Viyana'daydı geçen hafta. Üç gün geçirmiş Oktay Taftalı'yla. Taftalı'nın da aklı burada, bir kutu puro göndermiş tüttürdükçe adı anılsın diye. Ama buna gerek yok zaten derdi hâlâ dillerde. **Atilla Birkiye** selamı göndermiş yazmaya geldiği uzaklardan, gelememekten hüzünlü. Ömür Candaş Bodrum'da, yaz sonuna istediği görevler arasında. **Salih Bolat** Ankara'da ama yakında o da taşınacak İstanbul'a öğrenciler şimdiden sandalyesini hazır ediyorlar aralarında. Seminerlerde ders veren yazarlar **İnci Aral, Bjôrn Kern, Rüstem Aslan**'ın da adları anılmadan geçilmiyor.

Aniden yağmur başlıyor. İstanbul'un havasına güven olmaz malum. Dans edenler ilk damlalarda fark edemiyorlar yağmuru, ama yağmur arttı, hızını gidererek artmıyor. Aniden gece, müzik, alkol ve yağmur birbirine karışıyor. Ama yağmur yağmış fırtına kopmuş kimin umurunda. Eğlence daha da bir canlı devam ediyor. Ne müzik susuyor, ne sohbetler kesiliyor ne de dansın ritmi düşüyor. Aksine artık bir panayır yerine dönüyor ortalık. Herkes ıslandıkça keyifli coştukça coşuyor tutabilene aşk olsun.

Kimler Yoktu ki

Radikal'in sanat editörü Cem Erciyes, CNN Türk'ün Kültür Sanat Koordinatörü öykücü Başar Başarır, Vatan Gazetesi Kitap Eki'nin yöneticisi Kürşad Oğuz, Radikal köşe yazarı Zeki Coşkun, E Dergisi Editörü Zerrin Yılmaz, Doğan Kitap editörlerinden Deniz Yüce, şair-yazar Metin Celâl, Karikatürist-oyuncu Hasan Kaçan, onun oyuncu biraderi Fatih Kaçan; Leman çizerleri Suat Özkan, Soner Günday, Bahadır Baysal; Seminerlerde ders verenlerden Hasine Şen, Nafer Ermiş, Hakan Şenocak, Başar Başarır da geceye katılanlar arasındaydı

Paulo Coelho

şiddetsiz mücadele

Bilgeden öğrenmek

İç ses dışandan gelir

Kendiniz olun, komşunuz gibi olmaya çalışmayın

Yeteneklerinizi ve erdemlerinizi geliştirin

Savaşçının yolu

Hangi Yazar?

Dramatize Edilen Yazar'ın sık sık örtüştüğünü görebiliriz. Fakat edebiyat eseri, Yazar ve Dramatize Edilen Yazar ile hiçbir bağlantısı olmayan yaratıcı bir kişi de oluşturabilir. Bir edebiyat eserinin bütün olarak ima ettiği bu yazarı **Booth** Zımni Yazar olarak tanımlıyor. Zımni Yazar farklı sözcükler aracılığıyla seslenebilir okura: Güvenilir, gü[illegible] k v.s. Yazar ile Zımni Yazar'ın ara[illegible] de çok değişkendir. Biyografi niteliğinde [illegible] **Aziz Nesin**' in ayrı cimriliğinden söz eden [illegible] okurda şok etkisi yaratabilir, çünkü bu özellik kitaplarının oluşturduğu Zımni Yazar **"Aziz Nesin"**e ters düşmektedir. Anlatıcı ile Zımni Yazar' ın da her zaman örtüşmesi beklenemez. Bir **Wordsworth** şiiri okurken bize seslenen kişiyi şiirin yazarı olarak düşündüğümüz **Wordsworth**'dan ayırt etmek genelde zor olur. ***Gulliver'in Gezileri***'nin yazarı **Jonathan Swift**'in başka bir eseri olan ***"Yoksul Çocukların Ailelerine Ve Ülkeye Yük Olmalarını Önleyerek Onları Topluma Yararlı Hale Getirmek İçin Mütevazi bir Öneri"*** [illegible] çok farklı. Toplum refahını düşünen bir yurttaşın ağzından yazılan bu yapıtta, yoksul aile çocuklarının zenginlerin sofrasına yiyecek olarak sunulmasıyla ülkedeki ekonomik durumun düzeleceği savunulmakta. Acımasız bir [illegible] ile övülen bu yazı, *"mütevazi öneride"* bulunan anlatıcı ile Yazar/Zımni Yazar **Swift** arasındaki çelişkiyi ifade eden en çarpıcı örneklerdendir.

Her Yazar yazma serüveni boyunca yarattığı her eserle birlikte farklı Zımni Yazarlar yaratmaktadır. Bu Zımni Yazarlar dizini incelendiğinde beliren ortak yazınsal merkeze **Booth** Kariyer Yazarı ismini veriyor. Yazarın bu kimliğinin ise yapıtlarıyla pek bir bağlantısı olmadan elde ettiği ün veya imajdan (**Ahmet Altan**'ın son dönemlerde elde ettiği imajı düşünün) ayırt edilmesi gerektiğini de vurg[illegible]

Yazar, içinde bu kadar farklı kimlikler barındırabiliyorsa veya ona bu kadar farklı kimlikler atfedilebiliyorsa, [illegible] kabul etmek de zorlaşı[illegible] [illegible] Onun [illegible] manlığı kavramak en temel özelliğine işaret etmiyor mu aslında? Yazmak, çağdaş İtalyan yazınının başlıca temsilcilerinden **Giorgio Manganelli**'nin deyimiyle *"doğuştan küçük hırsızlıklara ya da* [illegible] *ama büyük ölçüde suç işleme yürekliliği olmayan kişinin* [illegible] *mıdır belki de"*, yazar ise "hiç kimsenin [illegible]"

Devam edecek

[illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

6 [illegible]

BEŞİR SEVİM

mürûr-ı zaman

incecik bir gamdan,
en çok soyle kendi sûsu
oluyor gözümüz eski.

kırık kurşun kondugu dal
dan: geçiyor kör kurşun
Ürtülüyor kuş, ağaç eski.

yalım yalım bir yaz gölgü
altında kesmiş yüzümü dudakların
sustuğumca aşk... tekeni eski.

parmaklarım acır boynunu bağışlasam
gecenin neresi ucu, yaklaştıkça
âmâ çocuğun gözleri kandil eski.

hınçla tuttum güzelliğini, siyah
kesildim kimsesiz bileklerimi.
bir ölüm paylaşamayan eski.

zalimdi nisyân dediğinde insan
kırıldım boş bir tabutun önünde
damarlarında karıncaların gezdiği

bir kuş ölüsüyüm eski

Edebiyat, pedagoji ve Batman

"İnt kam vahşi adalettir" der Fran-

[illegible] hakkaniyetiyle dağıtmadığı za-

ya çalışırız

[illegible] ve şiddet [illegible] akıma **Edgar Allan Poe** [illegible]. **Poe** şair olmak [illegible] öte modern kent hikâyecisi [illegible] Amerika'[illegible] kendi pen[illegible]ceresinden anlatmaya çalıştı. Şiddet ve çılgınlık onun [illegible] vazgeçilmez bir kurgu oldu her zaman. Onun ya[illegible] [illegible] zevk almamak elde değ[illegible] ama "teh[illegible]likeli" [illegible] da belirtmek gerekir. **Poe**'nun [illegible] [illegible] "tehlikeli" "suç" olduğunu ya da [illegible] [illegible] bunu ben savunmuyorum [illegible]. **Dan[illegible]te** düşüncenin de [illegible] suç olduğunu ve tehlikeli o[illegible] [illegible] **Dante**, [illegible]ehennemin tüm du[illegible]zeylerinde [illegible] temel günah olduğunu belirtir. Bir şid[illegible]det "forza" [illegible] sahtekârlık "froda" diye adlandı[illegible]. **Dante**'ye göre şiddet suçluları cehennemin en di[illegible]binde değiller. Cehennemin en dibinde zihinsel suçlu[illegible]lar bulunmakta. Zihinsel suçların fiziki suçlardan da[illegible]ha kötü olduğuna işaret eder **Dante**. Dahası **Federico Garcia Lorca**, yaşamın, hissedenler için trajedi, düşü[illegible]nenler için komedi olduğunu söyler. Yunanlılar'ın tiyat[illegible]royu temsil eden simgeleri trajedi ve komedi maske[illegible]le[illegible] de aynı fik[illegible] [illegible] [illegible] maske tra[illegible] [illegible] ifade eder. Gülen maske komedi[illegible] [illegible] [illegible] ifade eder.

Ve şiddet

[illegible] 21 Temmuz 2004 tarihli [illegible] [illegible] Ortadoğu Teknik Üniversitesi Araştırma Gö[illegible]revlisi **İnan Rüma** imzasını taşıyan "Türkiyeli Kürtler" başlıklı bir yazı yayımlandı. **İnan Rüma** Türkiyeli Kürt[illegible]lerden şiddetten uzak durmaları durumunda kendileri[illegible]nin [illegible] sevilmekle kalmayıp, Iraklı Kürtler'[illegible] de [illegible] davrandıklarını ve bu durumun da Kürt sorununa yeni bir boyut kazandırdığını belirt[illegible]mekte. [illegible] Kürtlerin şiddetten uzak du[illegible] [illegible] öğüt [illegible] taşımakta. Yani tek tür düşünce. Şayet ben **İnan Rüma**'nın yerine Kürtlerle il[illegible]gili [illegible] yazı [illegible] derseydim, insanların ne[illegible]den şiddete başvurduklarını, neden şiddete baş vurduk[illegible]

[illegible] deyişle gücün yarattığı şiddet açısından olaya [illegible] [illegible]dim. Kürtlerin korumak zorunda oldukları kültürlerini neden geliştiremediklerini, kendi ülkelerinde neden [illegible] [illegible]şup yaşayamadıklarını, çocuklarına neden daha iyi eğitim veremediklerini, neden birbirlerini öldürdükleri[illegible]ni, neden uzun yıllar süren kan davalarının hâlâ sür[illegible]mekte olduğunu yazardım. Dahası şiddetten başka se[illegible]çenekleri olmayan toplumların psikolojisini, şiddet içinde büyüyen çocukların sonraki yaşamlarında öl[illegible]me, öldürmeye ne kadar meyilli olduklarını araştırı[illegible]

Şayet **Edgar Allan Poe**'nun gözünden olaya bakar[illegible]sak şiddet bir kurgudur. **Poe**: *"Ve çok çılgınlık ve daha fazla günah ve dehşet işte kurgunun ruhu"* der. Eğer [illegible] [illegible] kurgusu yapılacaksa [illegible] bu türden kurgula[illegible]rı düşünce adamları yazar. **Poe**'nun [illegible] [illegible] seçeneklerini kullanmakta yarar var. Durduk yere bir insan sevgilisini öldürüp mahzenin duvarının içine gömmez ya da durduk yere bir insan yaşlı birini öldü[illegible]rüp oturduğu sandalyenin altına gömmez. Şiddetle yoğrulmayan bir insan şiddete başvurabileceğini san[illegible]mıyorum. Bu biraz da **Dante**'nin "forza" terimine ben[illegible]ziyor. Şiddete başvuranlar cehennemin en dibinde değiller. Onları yaratanlar cehennemin en dibindeler.

Ve günah...

Francis Bacon, *"İntikam vahşi adalettir"* diyor. Hak[illegible]sızlığa isyan eder ve düzeltilmesini ister **Bacon**. Aslın[illegible]da **Bacon**'un söz ettiği vahşi adalet şudur: Yasaların adaleti hakkaniyetiyle dağıtmadığı zamanlar, adaleti kendimiz sağlamaya çalışırız. **Bacon**'u adeta doğrula[illegible]yan Kutsal Kitaptaki *"Göze göz, dişe diş, ele el, ayağa ayak"* sözüne karşılık, **İsa**'nın, *"Biri sağ ayağına vurur[illegible]sa, ona öteki ayağını çevir, ve biri sana dava açıp gömleği[illegible]ni isterse ona ceketini de ver, ve biri seni bir mil yürü[illegible]meye zorlarsa, onunla iki mil yürü."* Galiba günahtan ve vahşi adaletten uzak durmak için İsa'nın sözüne katılmaktan başka çare yok gibi.

Peki, Kürtler vahşi adalet aradı, intikam almak iste[illegible]

[illegible] [illegible]nan Rüma

bu günahı işliyor. Yüzlerce araştırmacı, yüzlerce kö[illegible]şe yazarı, yüzlerce gazeteci, yüzlerce yazar durmak[illegible]sızın düşünce günahı işliyor. Ve onlar cehennemin en dibinde yanacaklar, en azından **Dante** öyle diyor ve ben de **Dante**'ye bu noktada katılıyorum. Şiddeti Kürt[illegible]ler yaratmadı, bir tek şiddete başvuran Kürtler değil şiddetten uzak durması gereken de sadece Kürtler de[illegible]ğil.

Garcia Lorca'nın dediği gibi hayatı hissetmeyi öğren[illegible]mek zorundayız. Trajediyi görmek zorundayız, komedi maskele[illegible] takıp [illegible] [illegible]cılıktan vazgeçmeliyiz.

Türkiye'de "nekta

...rin İslâmî" var!

için top peşinde koşar" fikrine kapılmasına yol açıktır: "Dönek!"

Özel, çocukluk yıllarında yaşadığı bu tedirginliğe rağmen 60 yıllık hayatının her diliminde "bildiğini söyleyen" adam olarak çıktı karşımıza ve gerçekten de "dadık" okurları, taraftarları oldu. 1975 öncesinde militanlık derecesinde "sol"u savunup etrafını da "devrim" yolunda cesaretlendirirken "başkaldırının" kendisi kadar heyecanlı olmadığını görüp saf değiştirdi. Yeni camiası İslamcılar da çok geçmeden onu "bağrına bastı" ve hatta yavaş yavaş "bilge kişi" konumuna yükseltti. 18 yıl İslamcı çevreyle bağı devam eden Özel, son yıllarda Türkiye'nin farklı kentlerinde düzenlediği toplantılara futbol stadı kalabalığı çekti. Ama bir yandan da İslami kesimi "içten" eleştirmeye başladı, içinde bulunduğu camiaların büyük kısmının gerçek İslami değil, "sahte bir dünyayı" yaşadıklarını söyler olmuştu. Nihayet, geçen yıl tam bu dönemde Milli Gazete'de yazdığı "Bir Zamanlar Bir İsmet Özel Vardı" yazısıyla İslami camiayla bağlarını fiili olarak kopardı.

Kendi tabiriyle, altmış yıllık ömrünün ilk yarısı sona erene kadar sosyalistlerle (komünistlerle) merhabalaşmış, ikinci yarı süresince de Müslümanlarla (İslamcılar la) selamlaşmış biri olarak İsmet Özel, en çok şiirleriyle kendini sevdirdi. 1963 yılında dergilerde yayımlamaya başladığı ilk şiirlerini 1966'da "Geceleyin Bir Koşu" adlı ilk kitabında topladı; ikinci şiir kitabı "Evet İsyan" (1969) büyük yankı uyandırdı. 1970'te Ataol Behramoğlu ile Halkın Dostları dergisini çıkardılar. Özel'in İslami camiaya girdikten sonra çıkardığı ilk şiir kitabı ise "Cinayetler Kitabı" oldu. Şiirlerinin hâlâ sol ve laik kesimin yayın organlarında yer buluyor olması, onun şiirinin gücünü gösteriyordu. Dördüncü şiir kitabı "Celladıma Gülümserken"de (1984) iyice olgunlaşan Özel, şiirlerini topladığı "Erbain"le (1987) her kesim tarafından ayakta alkışlandı. 1993 Temmuzu'ndaki Sivas Katliamı'ndan sonra söylediği "Ne yani, Sivas semalarında Sırp uçakları mı uçsaydı" sözleri büyük tepki alsa da 1999'da yayımladığı "Bir Yusuf Masalı"yla okurlarıyla tekrar buluştu. Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı mezunu Özel, 2001'den bu yana da Bilgi Üniversitesi'nde şiir dersi veriyor.

Özel, kendi dünya görüşünü otobiyografik bir anlatımla ilk kez "Waldo Sen Neden Burada Değilsin"le ortaya dökmüştü. Ralph Waldo Emerson'la Henry David Thoreau arasında geçen diyaloğu bilirsiniz. Thoreau, 1850'lerde yaşamış bir anarşistti. Hiçbir mesleğin kalıbına girmeyen, evlenmeyen, yalnız yaşayan, oy kullanmayan, kiliseye gitmeyen, silah sıkmayan, devlete vergi vermeyi reddeden Thoreau, 1846'da bu yüzden hapse düştü. Yakın arkadaşı Ralph Waldo Emerson onu hapiste gördüğünde şaşırıp, "Henry, Sen Neden Buradasın" demişti. Henry'nin cevabı o yıllarda Özel'in kendine dair anlatmak istediklerini özetliyordu: "Waldo, Sen Neden Burada Değilsin?"

İşte, 2005 Mart'ında çıkan "Henry Sen Neden Buradasın"ın ilk kitabında İsmet Özel bir kez daha düşüncelerini yaşamından kesitlerle anlattı. Geçen ay yayımlanan ikinci kitapla da bu çabasına bir nokta koydu. Aslında, medyada yankı bulmayan bu iki kitapla hayatına, fikirlerine ve neyi nasıl gördüğüne ilişkin çok şey söylüyordu Özel. Bu söyleşi, size birazcık bunlardan bahsetmek için yapılmıştı:

Hayatınızda şiirden bir fayda sağladınız mı?

Sağladım tabii. Kendi düzeyimi farkettim.

Yükseltmiş mi oldu aynı zamanda?

Bu, çabayla olacak bir şey değil. Seçmeyle olacak bir şey... Iğrenip didinip sanatın ilahi alanlarına kavuşulmaz. Sadece bayağılıktan sakınmayı ilke edinip bu ilkeye sadık kalmak noktasında bir iş düşüyor olabilir insanın üzerine; onun dışında, bütün dünya toplumları ve bütün zamanlar için şöyle bir ölçü getirilebilir: Eğer insan kendisine sanatın dışında bir şey vermesini bekleyerek sanat işine girişirse, o başından boğulmuş sayılır.

Türkiye'de şimdi sanat ne için yapılıyor sizce?

Türkiye'de şiir ve romana ilişkin bir medyum, bir ortam, bir çevre, bir alan yok. Tam tersine piyasa dediğimiz, bazılarının serbest piyasa dediği, bazılarının hür

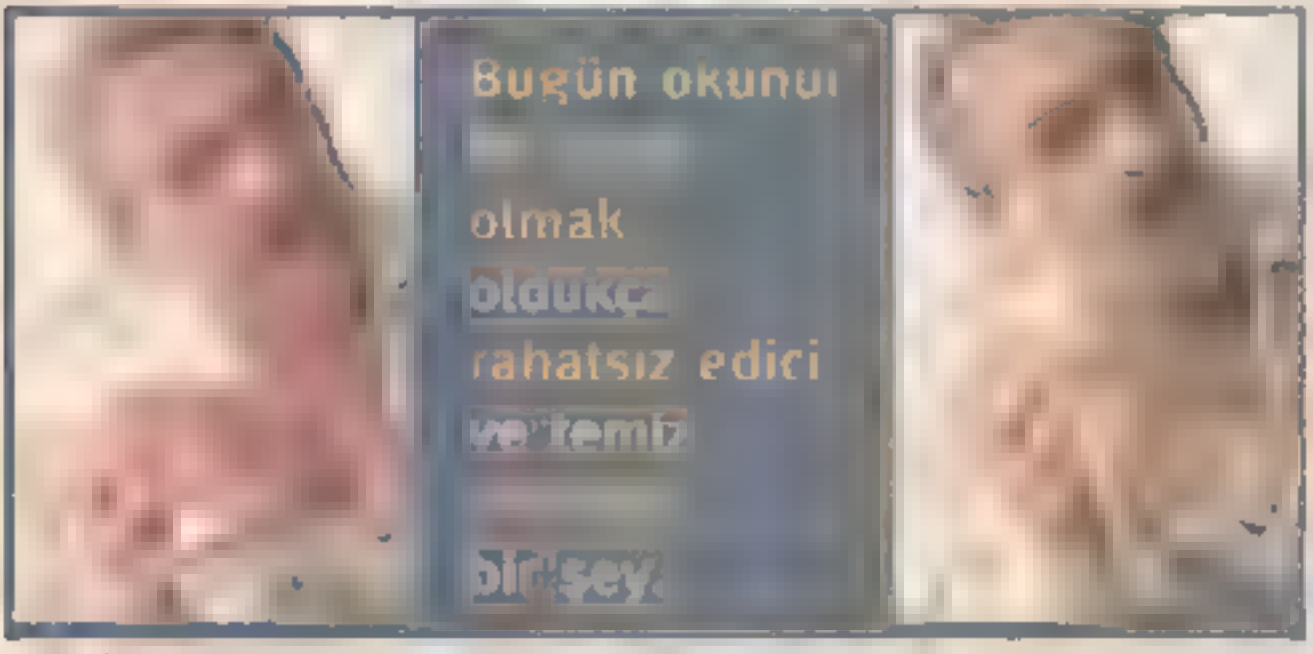

"ÇAĞDAŞ TÜRK ŞİİRİ YOK"

Şimdi toplum şiire ihtiyaç mı duymuyor?

Şimdi Türkiye nin toplum olarak ve ilgi tanışma bunusu. Bir Türk toplumu var mı? Hatta Türk milleti var m

yoktur" tafına atıfta bulunuyorsunuz. Gerçekten yok

dünya da çıkmayacak" diyorsunuz

Eğer dünya bir sistemin baskısı altındaysa, dünyada bir hegemonya ilişkisi varsa bu hegemonya ilişkisinin bir yerden etkisiz bırakılması lazım. Bu sosyalizm yoluyla olabilecek bir şey değil. Bunu hem reel sosyalizm ispat etti, hem de hegemonya kurulmasına sebep olan zihniyetle hegemonyayı reddeden zihniyet aynı kaynaklara başvuruyorlar. Halbuki bugün globalleşme adı altında bütün dünyayı etkisi altında bırakan hegemonya ilişkilerine en son eklemlenmiş ülke Türkiye. Dolayısıyla Türkiye'nin hegemonya kurmuş toplumun referanslarına ihtiyaç duymadan gelişebileceği bir toplum modeli var. Eğer böyle bir şey isteniyorsa buna rahatlıkla ulaşılabilir. Ama istenmediği için ulaşılamıyor, o ayrı konu. Türkiye'de biz kendimiz için bir çare bulalım ki bu çare dünyadaki hegemonya ilişkisinin du

ya en azından hegemonyanın yürürlükte olmadığı bir alanı tanımış olacak. Bu da o sistemin sonu demekt

"BU ÜLKEDE İZİNSİZ BAŞBAKAN OLAMAZSIN"

ta aptal olmakla suçluyorsunuz

Salık... Ben Türk dediğim zaman ırkı bir anlamda işaret etmiyorum, doğrudan doğruya dini bir anlam yüklüyorum. Onun için soruyorum; Türk müslüman gavur musun? Buna kendisi cevap verecek. Eğer Türküm diyorsa o zaman Müslüman olduğunu anlıyorum. Türküm ama Müslüman değilim diyorsa o adamı gözlem altına almak lazım

Şimdi bizim değerlendirmelerimizi genellikle Avrupa

di kendimize, biz kimiz diye sormamışız. Kim olduğumuz söylenmiş ve biz de bunu kabullenmişiz. Yani neyin bilineceğini birileri önceden tespit ediyor. Dolayısıyla biz iki farklı şey bilsek bile bize ot biçmenin bi

olu arakla. birimiz tırpanla biçiyor. Benim söylediğim şekilde kendimizin neyin bilinmeye değer olduğunu keşfedebileceğimizdir. Bu ihtiyacı duymak iyi bir şeydir bunu söylemek istiyorum. Ama insanlar hayır, bu

vallah diyorlar.

Hayır. Onların ne ve kim olduklarını belirleyen bir başka unsur var işin içinde. Mesela Fransız milletinin olması için ticaret kapitalizminin o ülkede gelişmiş olması gerekti. Fransız Akademisi 17. yüzyılda, 14. Louis zamanında kuruldu. Yani Fransızca'nın nasıl bir dil olacağına Akademi karar verdi ta o zaman. Her toplumun kendine mahsus hem oluşum süreci var hem de hızlandırıcısı. Türkiye'de ise yakın geçmiş dediğimiz şey parçalanan bir imparatorluk. Başka bir şey yok. Biz Türk milleti olarak Avrupa'da doğmuş milletlerden birisi değiliz. Bizim varlığımıza kapitalizm maya temin etmedi. Halbuki Avrupa'daki toplulukların hepsinin mayasında kapitalizm var. Millet eşittir kapitalizm. Bizim Türk uğumuz Türkiye'de oluşmuş bir şeydir. Türkiye Türkleri oluşturmuştur. Türkler Türkiye'yi oluşturmuştur.

Anadolu'da mı Türkiye'de mi?

Türkiye dünyada bir tane. Başşehri de bunası.

Ne kadar genişletiyorsunuz bunun sınırlarını?

Misak-ı Milli sınırları tabii. Misak-ı Milli'nin Ali Rıza Paşa hükümeti tarafından ilan edildiğini bu kitapta yazdım. Yani Misak-ı Milli son Osmanlı meclisinin ilan ettiği bir şeydi. Ve bu Misak-ı Milli'nin içinde de bugünkü Irak, Suriye'nin de yardır. Yani şu anda Misak-ı Milli mantalitesine dönersek, ABD müttefikleriyle beraber Türkiye'yi işgal etmiştir. Bunu Genelkurmay da biliyo

olacaktık.

Oluyor biliyorsunuz, akrep de kendini sokabiliyor. Asıl farkedilmesi gereken şey, Türkiye'de ciddi bir şekilde kriterlere kadar işlemiş bir denetim mekanizması olduğu. O işliyor. Fakat o denetim mekanizmasını aşarak Türkiye'yi bir basamak yukarı çıkarmak isteyen insanların emrinde mi, en önemli nokta o. Mesela ben Cuma Mektupları'ndan birinde "Kürt realitesini niçin reddetmeliyiz" diye bir yazı yazdım. Süleyman Demirel 12 Eylül'den sonra siyası hayata dönebilmek için bu cümleyi sarfetti. Kürt realitesini kabul ediyorum. Yani dünyadaki büyük güçlerden siyasal yapmak için birilerinin izin alması gerekiyor ve bu izinin de şartları var. Ses: Kürt realitesini reddet, sonra Türkiye'de Başbakan ol, bu mümkün değil. Bunu söylediler ama, o da paşa paşa kabul etti ve Başbakan oldu. Hatta Cumhurbaşkanı oldu. Böyle bir şey var. Sen bugün hem Avrupa'ya Türkiye'nin girmesi aleyhtarı ol, hem de Başbakan ol. Bu mümkün değil.

Bunlarla biri de kimi İslamcı savunmak mı?

Onu zaten uydurdular. Onlar, biz ılımlı İslamcı savunuyoruz demiyorlar, bakıyorlar, işte bu zaten diyorlar. Biz İslamcı savunuyoruz diyorlar.

Onlar dediğiniz?

AKP. Biz bu kadar Müslümanız diyorlar.

İyi bir Müslüman olmanın kıstası ne sizce?

[illegible] olduktan sonra [illegible]

KÖPRÜ, EMPERYALİZMİN TENASÜL UZVU

George Bush, NATO Zirve [illegible] dir, Ortaköy'deki camiyi, sinagogu, kiliseyi gösterip [illegible] ... dan da "Tanrı ... [illegible] ...en **"God bless Amerika"** diyorduk. Allah onu [illegible]

Sizce Bush neden İstanbul üzerinde bu kadar duruyor? **Hatta bir ara da Orhan Pamuk'un "İstanbul en iyi köprüden görünür." cümlesine de atıfta bulundu...**

George Walker Bush'un IQ'su tartışma konusu bile [illegible] mesele bugünün meselesi değil. I. Dünya Savaşı öncesinde, yani savaş bitmeden Rusya'da ihtilal çıkmasaydı İstanbul Rusya'nın bir şehri olacaktı. Bunda zaten iki taraf anlaşmıştı. Rusya'da ihtilal çıkmasaydı Rusya kazanan tarafta olacaktı. Kaybetseydi bile İstanbul'u Rusların alma ihtimali vardı. Ve bugün da da Boğazlar meselesinin muallakta bırakıldığını biliyorsunuz. Bugün İstanbul fethedilmiş bir şehir midir, yoksa başka bir şey midir? Bu meseleyi gündem dışı tutarak İstanbul konuşulmak isteniyor. İstanbul diye bir şehir 1453 [illegible]

Önemli olan bu. Yani İstanbul'un köprüden iyi göründüğü bir martaval. Çünkü İstanbul değil buralar. İstanbul Suriçi'dir. Hatta söylendiğine göre Bill Clinton, Tansu Çiller'in eline Suriçi'nin ikametten arındırılması projesini dosya olarak vermiş. Neyse. İnsanlar Üsküdar'a giderken İstanbul'da olduklarını düşünmezlerdi. Sait Faik der ki, *"Üsküdar İstanbul'a Diyarbakır kadar uzaktır."* Ben biliyorum, Kadıköylüler İstanbul'a gidiyorum, İstanbul'dan geliyorum diye konuşurlar. Karaköylüler kendilerini İstanbullu saymazlar. Dolayısıyla her şeyi anlaşılmaz kıldıktan sonra en parlak lafı söylemek pek zor kâr değil. Çok önemli bir şey. Benim [illegible] ...*şeyini değiştirdiler."* Önce Fatih Camii yapılıyor ama ondan sonra yedi tepeyde sonraki olunayacak bir şekilde her yükseltiye bir cami yapılıyor. 1453 yılından sonra kubbe ve minare gördüğün zaman, işte İstanbul diyorsun. İstersen Latin Amerika'da, Malezya'da [illegible] işte İstanbul diyor. Bu çok önemli bir şey. İstanbul bu mudur, yoksa başka bir şey midir? Yoksa köprü müdür?

Köprü nedir? Ben ona her zaman emperyalizmin tenasül uzvu dedim. Şu anda iki tane var ama köprü [illegible] mimarlar diyorlardı ki, eğer Boğaz'a köprü yapılacaksa ancak yedi tanesi yapıldıktan sonra durulabilir. Yedi köprü kaldırır bu Boğaz diyorlar. Şimdi üçüncüsünü durdurmaya çalışıyorlar.

Büyük Ortadoğu Projesi diye bir şey var. Türkiye'nin ... diğer ülkelere model olmasından

... ır, bunu diye yalan söyleyerek ya ... olacağı konu ne? ... sıymış, hem de almış. Oy ... hem bir İslam ülkesi, hem

... nsanlar, hangi dini dü ... ve ine getirebiliyorlar mı? Türk...

ÇOK GEÇMİŞİM OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM

... Gabriela Mistral üzerine bir kitaba başladım. Ş... proje var, bu kısmını da fiiliyata dökeceğim.

Bir yaşlılık psikolojisine girmiş gibisiniz

Kesinlikle. Ben çok geçmişim olduğunu düşünüyorum

ÖMÜR CANDAŞ

"...Korkunç günler bunlar
Kimse tek ışık yakmıyor
Bu gidişle, gemilerin ışıkları
görününceye kadar da
... yok..."

"... Kapitalizm ... Şu ağ... da doğar..."

K. Marks

İnsan beş duyusu aracılığıyla ancak yaşadığı anı, o ... içinde ... edilen somut olayları, nesneleri ve insanları algılama olanağına sahiptir. Geçmişe veya geleceğe ait duyusal deneyim ... olanaklı değildir. Örneğin, 2004 yılında yaşayan bir insanın İstanbul ... fethine tanıklık etmesi, o dönemin İstanbul'undaki bir ... satıcıyla alışveriş yapması veya fethine ilişkin ... bir ... duyamaz. Yine gelecekte, diyelim 2105 yılında seçilecek bir belediye başkanıyla bugünden söyleşi yapılmamasını, o gün gösterilecek bir filmi şimdiden seyredemez, o gün ... bir ... kokusunu şimdiden duyamazsın.

Bu çıplak hakikat, dile getirmek ... özellikle ... yaşanabilir ... insanın geçmişe ve geleceğe duyu ve ... le algılayamaması gayet doğaldır. ... bunda ...

... yaşadığımız ... ait birçok ... ve ... da kendi zamanımız dışındaki maddi hayatı ... duyu verileriyle algılayamayışımızın karşısı ... Ancak bunun yanısıra, ... ve ..., kendi dışımızdaki ... kolaylıkla kavrayabiliriz. ... da ... geçmişe dönen ... ne kadar ... taninsa, ... ders ... iddia etse bile, öncelikle kendi yaşadığı ... dönemi ... gibi bir ... sahip ...

... tarih denildiğinde, ... hangi tarih, ... tarih süreci, dünyayı daha da içinden ... gerekebilir.

... ... kendisini ... mekanizmalarını ... vb. ... olsa gerek.

... "... öğrenmek" ... ve ... bir ... olsa ..., sonuç ... bir ... Çünkü gerçeğin böyle olmadığını ... kendi ... yeterince ders almadığımızı, öğrenmediğimizi ... konusu ...

... "güç ve irade" imkanlarına sahip konumunda olanlar için, ... bir tutkudur. Dünyada ve ülkemizde, ... öğrenmek bir yana, bi... ... bile çalışmayan politikalar sayısı ...

"Güç ve irade" imkanları ... içinde yaşadığı ... için, kendi ölümü kadar şaşı...

Ancak "güç ve irade" ... ... açısından da, yaşa...

... mak olağan bir ruh halidir. ... deneyimine sahip değilse ... böyle dönüp de baktığı ... Bir ...

Yalan yanlış bile olsa ...

... kurtan, değişmez olan ... luk halinde yaşamalarıdır. Bu değişim ...

... iletleme ... algılanm...

oluşmasından sonra dünya ...

... OLARAK ULUS DEVLET

... olsa ... ulus da, bir ... oluşturur. Örneğin, ...

... başlayan burjuva dev...

... ilişkili olarak yapılacak ...

... başlayan süreç ... "tarih" feodal imparatorluk ... da, ... gelişmekte olan liberal kapitalist ...

gerçekler ... yine kendi aklım doğurmuştur. Hegel, ... "akla uygun olan gerçek, gerçek olan ise akla uygundur"

...ide edecek sayısız örnek ver...

BAĞIMSIZ BİR ULUS DEVLET MODELİ OLARAK SOSYALİST DEVLET

...

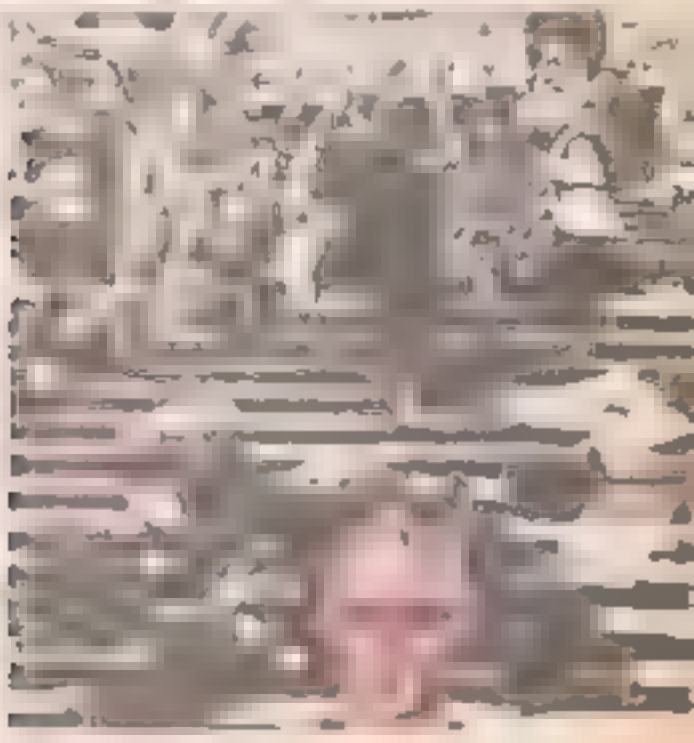

Ancak ulusal demokratik devrimin nihai başarısı ve [illegible] bilmesi, onun, kesintisiz olarak sosyalist devrimle bir [illegible] demokratik devrim, eğer ulusal ekonominin, kapitalist üretim ilişkileri temelinde düzenlenmesini öngörecek [illegible] emperyalist zincire, bir yarı sömürge olarak yeniden eklemlenmek kaçınılmazdı. Küresel emperyalist sisteme rağmen, [illegible] bilmenin biricik koşulu, ulusal sınırlar içerisinde, sosyalist üretim ilişkilerini tesis etmekten geçiyordu.

Yine ulusal demokratik devrim sürecinde sosyalist altyapı için gerekli olan üretimin toplumsallaşması, elektrifikasyon, enerji sorunun çözümü ve belli bir ya[illegible]ması gereken ödevler de tamamlanmalıydı.

Batılı Aydınlanmacı ve İlerlemeci toplum fikrinin en gelişmiş örneğini ve zirve uygulamalarını içeren Leninist teori, uluslaşma ve ulus devlet kurma trenini ta[illegible]dı. Tam da bu noktada zirve yapan Aydınlanmacı İlerlemeci düşünce, ne yazık ki, 90'ların ortasına tekabül eden süreçte, yine aynı noktadan itibaren kaçınılmaz olarak teoride ve pratikte inişe geçmiş bulunuyor. [illegible]yist uygulamalar sonucu, bir süre kapitalist Batı medeniyetinin ve onun emperyalist sisteminin dışında kalma başarısını gösteren Asyalı uluslar, günümüzde hızla Batı emperyalizmine eklemlenerek, bağımsız ulusal ekonomilerini, kültür ve kimliklerini yitiriyorlar.

Bu durumu bir zafer olarak algılayan kapitalist Batı medeniyeti, tarihte görülmedik bir cüretle, meselenin [illegible]yor. Batı medeniyeti, emperyalist sisteme yeni eklemlenen Asyalı ülkelerle birlikte, daha önceden kendi sistemi içerisinde dilediği gibi kullandığı ülkelerin müslüman halklarını düşman ilan ederek olaya nokta yı koymuştu.

Dolayısıyla Avrupa tarihine koşut olarak, zamanında ulus devlet olma imkanını yakalayamamış halkların, bugünden sonra uluslaşma çabalarının hiçbir kıymeti ve anlamı kalmamış görünüyor.

Burada, bir dönem sosyalizmi andıran kollektivist süreçler yaşamış ülkelerin bile ulus devletleri tehdit [illegible]mı de asla hedeflemeyen feodal kabile topluluklarının, emperyalizmin güdümünde bir ulus devlet kurabileceği iddiası, sadece bir safsatadan ibarettir.

Kapitalist Batı medeniyeti, kendi sorunlarını bile [illegible] başkalarının uluslaşmasına ne denli istek duyup, yardımcı olacaktır? Bunu da ayrıca düşünmek gerekiyor.

HÜSEYİN K[illegible]AN

Beni Hecele

[illegible]

anma

Necip Fazıl 100 yaşında

Necip Fazıl'a ait Anılar ve Notlar

Cahit Tanyol

Necip Fazıl Kısakürek'in ölümü, gençlik yıllarımın umut yüklü rüzgârlarının da alıp götürmüştü. Oysa onunla *Büyük Doğu* dergisi çıktıktan sonra ilişkilerimiz kesinti ile mi kopmuş gibiydi. Bunu dostluğumuzun eksildiği anlamında söylemiyorum, ölümünün içimde bırakmış olduğu derin boşluktan anıyorum. Ölümü üzerine ertelenmiş, daha doğrusu yarım kalmış bir yazıyı şöyle başlamıştım:

Bu yazının ilginç bir serüveni var. Ayrı ayrı zamanlarda kaleme alınmış. Tamamlanması için, biri diğerinin ölümünü bekliyormuş gibi, yazının son durağı **Necip Fazıl Kısakürek** oldu. Bunlar benim sevdiğim dört şairdi: **Ahmet Kutsi Tecer**, **Ahmet Hamdi Tanpınar**, **Nazım Hikmet** ve **Necip Fazıl Kısakürek**. Önce **Ahmet Kutsi** öldü. Sessiz sedasız gidişi içime dokunmuştu. Birisi için başladığım yazıya diğer üçü de karıştı. Bu bir rastlantı mıydı, yoksa farkına varamadığım bir bağlantı mı vardı aralarında. Bunun üzerinde durmayacağım. Bunlar ayrı dağların çobanları idiler. Belki de testilerini doldurdukları aynı pınar düşüncemde onları bir araya getiriyordu. Bu şiir pınarı idi, içtikleri su aynı, kullandıkları su kabı ve çığırdıkları türkü farklı idi.

Necip Fazıl ölümüyle kendi kuşağının yaşam perdesini kapattı. Şimdi artık çobansız kalan dağlarda onların türküleri yankılanıyor. **Kutsi** çok an unutuldu. **Tanpınar** kendisi olmayan bir yerde değerlendiriliyor. **Nazım** bir ideolojiye arkasına aldı. Bu, şiir için hem yanıltıcı, hem tehlikeli idi. Yanlış bir dünyanın başarısı karşısında ideoloji devresini kapayınca, şair olarak ancak aşk ve özlem şiirleri kaldı.

Necip Fazıl'la tanıştığım kırklı yıllarda şiir alanında üç büyük kümelenme vardı. Bir tarafta **Cevat Orhan Ozansoy**'un **Halit Fahri Ozansoy**'un oğlu, bir grup genç şairle *Uyanış-Servet-i Fünun* dergisinde başlatmış olduğu tasfiye hareketi. Bunlar **Yahya Kemal** ve **Ahmet Haşim**'le başlayan şiir akımı dışında kalanları hariç diğerlerini tasfiye ediyorlardı. Daha önce de **Nazım Hikmet** ve **Sertelller**, putları kırma adı altında edebiyatımızı gereksiz işgal edenleri tasfiye etmeye çalışmışlardı. Eleştiriden çok sokakta insan tasfiyesinin politikada olacak yerde edebiyatta olması, sanat ve edebiyat alanına hiç bir yarar sağlamış değil. Divan musikisine karşı bir tepki dışında.

Yahya Kemal ve **Ahmet Haşim**'den sonra Türkçe'de "şiir estetiği" değişmişti. Onlar Türkiye'de **Baudelaire**, **Verlaine**, **Mallarmé** rüzgârını estiriyorlardı. **Ahmet Haşim**, **Remy de Gourmont**'tan esinlenmiş, **Yahya Kemal**, **Henri Bremond** daha *Saf Şiir-Poesie Pure* adlı kitabını çıkarmadan önce arı şiirin savunmasını yapıyordu. **Tanpınar**, Pa- [illegible]

ben yürüyordu. Onun *"Sarhoş Gemi"* şiirini ilk defa **Necip Fazıl**'dan dinlediğim zaman "Kaldırımlar" içinde ezen taşların fırlatıcısının başıboş ve rahatsız yürüyüşünü yüzünün çı-

tum. Kendimi bir anda Sarhoş Gemi'nin güvertesinde buldum. Bu adamla konuşuyormuş gibi hissettim. O yıllarda aykırı şiir anlayışını edebiyat piyasa-

-den biri de **Nazım Hikmet**'ti. Bir yığın taklitçileri şiire kabadayı bir eda vermeye çalışıyorlardı. Elbette şair için yasak olan yoktu, buna ideolojiler de dahil. Fakat bu, şiiri politikaya inançlara tutsak etmek anlamına gelmez. Yahya Kemal'le birlikte şiirin kelimeler içindeki ürpertiyi yakalamak olduğu düşüncesi edebiyatımıza yeni bir estetik açı getirmişti. Bu şiir anlayışında Türk Edebiyatının görünümü değişiyordu. Şiirin insana dönük yanı söz sanatlarının ön planına geçiyordu. Artık şiir söz cambazlığı olmaktan çıkmış, insan duygularını yansıtan bir dil iç aynası olmuştu. İlk kez şiir anlayışında Türkçe, çağı yakalamıştı. Bunun bilincinde olanlardan biri de **Necip Fazıl Kısakürek**'ti. O günden bu güne şiir anlayışında hiçbir değişme olmamış, tam tersi **Heidegger**, **Paul Sartre** gibi filozofları arkasına almış.

Gerçi daha önce **Hegel** doğa güzelliklerinin sanat eseri sayılamayacağını söylemişti. Ona göre insanın yapıtı olmadığı hiçbir yapıt sanat eseri sayılamaz. **Hegel**'e göre, şiir insanın en iyi gerçekleştirdiği bir sanat dalı olduğu için *"sanatların prensi"* sayılmıştır. Bu doğru. Neyi gerçekleştiriyor? sorusuna verdiği cevap yanlıştı. *"düşünceyi gerçekleştirir"* diyor **Hegel**. Doğrusu, insanın *"söz sayılır bir ölçüde özel olan diile kendi duygularını sindirir."* Ki buna soyut olan kelimelere somut bir nitelik kazandırma da diyebiliriz. 1940 savaş yıllarında şiirin bu özellikleri tartışılırken ben İzmir'de **Kemal Bilbaşar** ve şair **İlhan İlter** ile çıkardığımız **Aramak** dergisinde *Arı Şiir*'in savunmasını yapıyor, **Ahmet Haşim** ve **Yahya Kemal**'den sonra **Ahmet** [illegible] **Tecer**'in şiirlerini bu açıdan değerlendiriyordum. Üstelik bu şiir anlayışının felsefi arakrini yapan **Heidegger** ve **Sartre** gibi filozoflar, **Paul Valery**, **Yahya Kemal** gibi şairler henüz sağdı. Ve **Ataç** gibi gerçek şiiri nerede olsa yakalayan bir eleştiri ustası da aramızda idi. **Aramak** İzmir'de çıkıyordu. Ama yayın imkânı bulamayan genç şairlere de olanak sağlıyordu. **Rıfat Ilgaz**'dan **Asaf Halet Çelebi**'ye **Suut Kemal**'den **Behçet Necatigil**'e kadar birçok şair [illegible]

bir yazarlar ve düşünürler derginin kadrosunda yer alıyordu. İzmir'de 17 sayı çıktıktan sonra **Aramak** İstanbul'da çıkmak üzere yayına ara verdi. İşte tam bu sırada **Nurullah Ataç** [illegible]

ni öven bir yazı yayınladı. O dönemde Ataç bizim kuşağın gözdesi idi. Etkisi büyüktü. Başta **Necip Fazıl Kısakürek** olduğu halde **Yahya Kemal**, **Ahmet Kutsi Tecer**, **Ahmet Hamdi Tanpınar**, **Hilmi Ziya Ülken** bu "Garip" hareketinin

karşısında yer aldı. Fakat başında kavgasını Necip Fazıl [illegible] veriyordu. O tarihte Son Telgraf gazetesinde günlük fıkra yazıyordu. Beyazıt'ta sözlü ve yazılı tartışma [illegible]

[illegible]

Arümda yeni bir isim düşünelim. Bu arada da yazı kadrosunu hazırlarız" dedi.

Birlikte hazırladığımız yazı kadrosunda kimler vardı? Aşağı yukarı, şimdi hatırladığım kadarıyla: şair olarak baş- [illegible] ve Kemal [illegible] Ahmet Hamdi [illegible] An- [illegible] [illegible] Salahaddin [illegible] Asaf Hale [illegible] [illegible] sa yazı kadrosunda yer alıyordu.

Necip Fazıl'la gündüzleri Meserret Kıraathanesi'nde, akşamları Kurtuluş'a saparken köşedeki Haylayf Pastanesi'nde buluşuyor, dergi için projeler hazırlıyorduk. Fakat Ne- [illegible] gısı yoktu. Bir gün heyecanla Haylayf'a geldi. "İsmi buldum. Büyük Doğu... Bu isim büyük ve yeni bir dünyanın habercisi olarak, bunu bir resimle kutlayalım," dedi. Şişli Postanesi'nin üstünde bir fotoğrafçı vardı oraya Büyük [illegible] nun doğuşunu tesbit ve tescil ettik. Necip Fazıl pek [illegible] içmezdi. Beyoğlu'nda bir lokantaya gidip, yemekle bira içerek o günü kutladık. Onun yüzünde sevinç benim içimde bir yığın sorun. Öyle sevinçliydi ki bir sanat dergisi için garip olan bu isim üzerinde tartışmak istemezdim. Dünyada her şey aklıma gelirdi de Büyük Doğu'nun sonradan bir akım olacağı aklıma gelmezdi.

O gün benim için bir melodramatik gösterisi anlamını taşıyan bu davranışın, bu davranışın gerisindeki sır perdesi meğer geleceğe yönelik bir gerçeğin habercisi imiş.

Ben Necip Fazıl'la içinden zengin, dışından anlamlı bir sanat dergisi çıkaracağımızı hayal ediyordum. Bir gün bana acele Meserret Oteli'ne gelmem için telefon etti. "Baş yazıyı yazdım, okuyayım" dedi. Ben yazıyı şiir ve edebi- [illegible] liyet. Karşısına mevcut politikayı ve iktidarı, bırakın eleştirmeyi, tepe tutan bir yazı çıktı. İstanbul'da bir idare var öyle şeyler söylüyor ki insan onu aklından geçirmeye ürker. O gün Necip Fazıl Kısakürek'le yollarımız ayrıldı. O kavga adamı, ben düşün adamıyım. Aynı kulvarda koşmamız mümkün değildi. O düşünceyi eylemin bir motoru gibi görüyordu. "Kaldırımlar şairi" perdeyi kendisiyle kapamıştı. Ne ben onu aradım, ne o beni. Ne ben ona darıldım, ne de o bana...

Nihayet aylarca süren bir hazırlıktan sonra, Babıâlide bir ürküntü ve korku estiren bir havada Büyük Doğu 1943 yılında yayın hayatına girdi. Tam o sırada ben de Ahmet Emin Yalman tarafından haftada bir "Salı Konuşmaları" başlığı altında Vatan gazetesinde yazı yazmaya çağrılmıştım. Gazeteye gittim. Ahmet Emin Bey elime Büyük Doğu'nun ilk sayısını tutuşturdu. "Cahit Bey, Büyük Doğu'ya çıkan isterseniz onunla başlayın" dedi. "Salı Konuşmaları"nın ilk yazısı "Mecmualara ve Büyük Doğu'ya Dair" başlığı altında 21/9/1943 çıktı. Yazı şöyle başlıyordu:"

"Vatan gazetesinde haftada bir edebi konuşmaları yapmayı üzerime aldım. Ağırbaşlı mecmuaların bile işi politikaya döktüğü ve siyasi dedikoduların ortalığı tuttuğu bir zamanda siyasi bir gazetenin haftada bir de olsa öyle bir sütun ayırması takdire değer." dedikten sonra mecmuaların kültür hayatımızdaki yerinin önemine işaret ettim, iyi ve ömürlü mecmualara olan ihtiyacımızı şöyle dile getirdim:

"İyi ve ömürlü mecmualara olan ihtiyacımız ve hasretimiz dolayısıyla Necip Fazıl'ın Büyük Doğu adlı mecmuasını merakla bekliyorduk. Nihayet çıktı ve gördük. Yalnız şunu söyleyeyim ki bu mecmuanın çıkış tarihi ne kadar yeni ise de çıkma isteyiş tarihi çok eskidir. Üç sene önce Necip Fazıl bütün bir fikir ve sanat hayatında iokuş yapacağını umduğu bu mecmuadan ve iddialı isminden bana bahsetmişti. Ona göre Büyük Doğu bir mecmua adı değil, bütün idealini kucaklayan mukaddes bir kapıya işaretti. Bundan dolayıdır ki duvar ilanlarından çok önce, beklenilen bu âyet gibi bu isim yazısında sık sık geçmekte idi.

Fakat ilk sayısını görünce şairin bir dostu olmak sıfatıyle cidden üzüldüm. Kendisine en kötü niyetli düşmanlarının bile bu mecmua kadar fenalık edeceğini hiç ummam. İhtimal Necip Fazıl da bir düşman kaleminden beklediği böyle bir tenkidi bir dost ağzından duyacağını düşünmemiştir. Buna da şaşmam... Çünkü bizim sanat dünyamızdaki dostluk telakkileri tenkitlerdeki medahatığı doğal kabul eder" dedikten sonra ona söyleyemediğim bazı düşünceleri içeriyordu. Kırıcı bir yazı değildi. Sadece yazmamdan hoşlanmayacağı fikirler vardı içinde. Necip Fazıl yazıyı okur okumaz Vatan gazetesine gelmiş, Ahmet Emin Bey'e beni sormuş, gelmediğimi söyleyince çekip gitmiş. Burada, günümüz Medya'sı açısından çok önemli bir noktaya dokunmak istiyorum. Rahmetli Ahmet Emin Bey kendisinin türk yılık liberal olduğunu söylerdi. Liberalliğin düşünce özgürlüğünü içerdiği bir yana, ona karşı olduğu [illegible] ğu hakkında eleştiri yapmamı isterken kafasının içinden dergiyi övmemeyeceğim geçmiş olsaymış, belki de yazım çıkmayacakmış. Nitekim daha sonraki haftalarda iki yazım sansür edildi. Biri Vedat Nedim Tör'ün Hep Bu Topraktan adlı dergisi için yazmış olduğum eleştiri, diğeri Ataç için yazmış olduğum Kezban'a Mektup adlı söyleşi. Dergiyi verdiğim Ataç'ı övdüğüm için her iki yazının da basılması uygun görülmedi. Tabii gazetenin hepsini tamamını. Meğer Büyük Doğu'yu bana kendisinin vermesi tabiinden değil şeytani imiş. Bunu Ahmet Emin Yalman'ı yermek için söylemiyorum. Liberalizmin olduğu yerde özgürlüğün barınamayacağını anlatmak istiyorum. Hele şimdi medya nam altında toplanan sözlü ve yazılı basında düşünce özgürlüğünü patronun çıkarları tayin ediyor. Türkiye gibi ekonomik açıdan az gelişmiş ülkelerde medya dünyasını yıkmaya bir Necip Fazıl'ın değil bir çok Necip Fazıl'ın gücü yetmez. Çünkü Ziya Paşa'nın dediği gibi... Her konağın kapısında Dervişler var göz kapıda el değnekte kırılanmış bekçileri var.

Büyük Doğu yayımlandığı sürece şair, ahlâk ve sahibi

gan ayıbı yanında, kendine özgü İslâmi bir tarih felsefesini savunur. Gerçekten bir anlamda İslâm onun tarih ve evren görüşünün bir özelidir. Kendisi ne söylesin, bizi ortak bir değer olarak birleştiren şiir varlığı de gide eğreti bir süs gibi sunar. O temeli, şeriatın katı kalıplarından çok, tasavvufa dayanan bir devlet görüşünü savunur. O, Batıcılara karşı Batılıdı.

Necip Fazıl'ın akımına kavramlara karşı allerjik bir tepkisi vardı. Benim 'Kurtuluş ve Fetih Destanı' kitabımın ön [illegible]

"Dünkü Türk devletini Anadolu Evliyaları kurmuştu. Yarının Türk devletini ancak Yunuslar, Akşemseddinler [illegible] sultanlar gibi üstün bir feragat ve kişiliğe sahip sosyalist evliyalar, kurabilir." demiştim. Necip Fazıl [illegible] Önsözü beğendiğini söyledi. [illegible]" ifadesinin muhtevası (içeriği) doğru, ifadesi yanlış dedi. Sosyalist kelimesi evliyalara yakışmaz. İslâm kültüründe bu mefhumun (kavramın) yeri yok dedi. Bu ifadesine bir başka konuşmamız açıklık getirdi. Bir gün vapurda Necip Fazıl'la karşılaştık. Cumhuriyet gazetesinde yazılarımın kesildiği günlerde idi. Gazetede bir iç darbe olmuş yönetim değişmiş, solcu yazarlar tasfiye edilmişti. Ben de yazıları kesilenler arasındaydım. Necip Fazıl Kısakürek: *"Şu cumhuriyet denilen rezil gazeteyi bıraktığına sevindim."* deyince *"Hayır, ben çıkmadım beni solcu diye kovdular."* dedim. Cevap olarak *"Cahit Tahyol sen kime yutturuyorsun, sen ne solcu, ne sosyalist olabilirsin"* deyince, ne demek istediğini anlamadığım için duraksadım. *"Sen ancak komünist olabilirsin, çünkü ben de ancak komünist olabilirim"* dedi.

Kurtuluş ve Fetih Destanı'nda, *"Sosyalist evliya"* ifadesine neden itiraz ettiği açıklık kazandı. Necip Fazıl'da hayatındaki bütün çelişkilere rağmen, düşüncelerinin genişinde bir iç tutarlık vardı. Örneğin onu hiçbir kuvvet [illegible] Necip Fazıl [illegible] söylemesini [illegible]

Necip Fazıl'ın her zaman para ile arası açıktı. Daha doğrusu onda para kavramı yoktu. Ne aldığını verir, ne verdiğini alırdı. Zaten eline geçen para cebinde bir geceden fazla kalmazdı ki biriktirme versin. Bazıları bunu kumarla bağıntılı olarak yorumlarlar. Bu konuda kendisi ne söylüyorsa o doğrudur. Benim tanık olduğum iki olay var. Biri benimle ilgili, diğeri kendisiyle. Benimle ilgili olanı hayatımın en sevimli anılarından biri olduğu için onu kimseyle paylaşmak istemem. Diğeri fırtınalı bir hayatın son dramı. Hayatının son yıllarında bir gün beni üniversiteye giderken vapur iskelesinde gördü. İlle kendisiyle yemeğe gelmemi söyledi. Yorgun bir hali vardı. Bulunduğu yerin adresini verdi. Ertesi gün Cağaloğlu'nda tarif ettiği yere girdim. Şimdi arasam bulamam, merdiven altı gibi daracık [illegible] ke çeke yazmış olduğu küçük bir broşürün pazarlığını yapıyordu. Sanki bir yoksulluk gömleği giymişti, içinde bir [illegible] Necip Fazıl [illegible] domates, peynir ekmeği paylaştığımız son yemek oldu. Şimdi ne zaman onun anısına törenler düzenlendiğini duysam, gözümün önüne bu fırtınalı adamın yoksul hayali beni tedirgin ediyor.

KALDIRIMLAR

[illegible]

"Mâkam-ı Yusuf'ta iki karşıt: Sabahattin Ali ile Necip Fazıl

Mehmet Ergün

"Burası şiirin için en münasip yerdir. Marko Paşa'nın da [illegible] *den ayrılırken bile teessür duyduğu garip bir mekân* [illegible] "İstanbul Ceza ve Tevkif Evi"nde geçiyor. Sözü [illegible] in münasip yer ise, Kısakürek'in ağırlanacağı "hücre" oluyor.

"MAKAM-I YUSUF"A UZANAN YOL

Necip Fazıl'ın yolunu "Mâkam-ı Yusuf"a düşüren, bu yılın [illegible] Rıza Tevfik [illegible] Kısakürek.

"Sultan Hamid'in Rubaiyatından İstimdat", yapılan açıklamaya bakılırsa, Serab-ı Ömrüm şairinin, [illegible] *bancı ülkede neşrettiği ve ana vatanda kimsenin bilmediği müthiş bir şiirinden bir kaç parçadır"*.

"İsmi ile müsemmâ", adı içeriğinin aynası, bir "yergi" bu. "Geçmiş" yüceltilerek "şimdi" yeriliyor. Ancak "yeren", "yerdiğinin" dışında tutmuyor kendini; öğesi olduğu [illegible] gelişiyor şiir.

"Geçmiş" açık: II. Abdülhamit ve dönemi... "Şimdi" ise öyle değil, bulanık. "Yergi"nin yazıldığı dönem mi, yoksa bu dönemi hazırlayan Millî Mücadele öncesi süreç mi amaçlanıyor, pek belli değil. Belirsizliği çoğaltan bir etmen de "yergi"nin bazı sözcükleri çıkarılarak yayımlan[illegible]

Gerçekten de sekiz dörtlüğüne yer verilen "yergi"nin beşinci ve altıncı dörtlüklerinin birer dizesindeki bazı sözcükler noktalarla geçilmiş. Şöyle:

Bunlar halkı didik didik ettiler
Katliâma kadar sürüp gittiler,

[illegible]

Uğursuz talihin şu kevrabına.

Büyük Doğu, bu "tasarruf"a ilişkin herhangi bir açıklama yapmıyor. Belirsizliği amacına uygun buluyor besbelli. Nitekim Kısakürek'in "Müdafaa"sından, söz konusu [illegible] var. Yolunu "Mâkam-ı Yusuf"a düşüren de bu oluyor zaten.

Gerçi türklüğe hakaretle suçlanıyor. Ama daha çok noktalarla geçilen sözcüklerin imlediği kişi ya da kişilerin kimliği üzerinde duruluyor. Bu arada "yergi"nin "bir okuyucu tarafından postayla gönderil"diğini ve ikinci dizede [illegible] Büyük Doğu [illegible] Necip Fazıl [illegible] *mek istiyorum. Kendisi (...) Manzumenin aslını gizliyor (...)"*. Bu nedenle ve "yergi"de ele alınan konuya "mücerret ve sembolik bir eda ver"mek amacı ile sözkonusu sözcüklerin noktalarla geçildiği belirtiliyor. Ve ekleniyor: [illegible]

Söylenenlerin doğruluğu ya da yanlışlığı üzerinde durmayacağım. Sonuçta "müdafaa" amaçlı sözler bunlar. [illegible] Büyük Doğu [illegible] usuf"a düşmesine yol açıyor. Mahmut Goloğlu [illegible] Demokrasiye Geçiş [illegible] Kısakürek [illegible] gısında, "sokak gösterileri"nin de payı var. [illegible] Necip Fazıl Kısakürek [illegible] Büyük Doğu [illegible] Rıza Tevfik [illegible]

"EN MÜNASİP YER"?

"Görevli", "en münasip" nitelemesiyle ayrıcalıklı bir konuk sayıldığını duyumsatmak istiyor Necip Fazıl'a. "Herhangi bir yer"de, dahası "münasip bir yer"de bile değil, "en münasip yerde" ağırlanacağını vurguluyor çünkü. Kuşkuya yer vermemek için gerekçesini de belirtiyor: "Marko Paşa'nın sahibi" de oradadır!

"Marko Paşa'nın sahibi" mi? Sorulmaz ya, biliniyor çünkü, yine de yazdırayım: Sabahattin Ali! Onun ağırlandığı "hücre", "en münasip yer" olarak sunuluyor Necip Fazıl'a. Şöyle de söylenebilir: "En münasip"liğin göster[illegible] Sabahattin Ali [illegible]ması. Burada biraz durmak ve soluklanmak gerekecek. Dünya görüşleri karşıt iki insan söz konusu çünkü. "Mâkam-ı Yusuf"ta karşıtıyla aynı hücreyi paylaşmak zorunda kalmak / bırakılmak pek de "münasip" olmasa gerek! Şu sorunun tam yeridir: "Görevli" alay mı ediyor acaba? Usa gelen tek olasılık: "Bir taşla iki kuş vurmak." Karşıt iki insanı aynı "hücre"ye kapatmak, cezalarını katlamak anlamına gelir olsa olsa. "Mâkam-ı Yusuf"ta geçirecekleri günleri karabasana çevirmek sözkonusu çünkü. Ama öy[illegible] Necip Fazıl [illegible] Sabahattin Ali [illegible] de birbirlerinin gırtlağına sarılmıyorlar. Tam karşıt, olabildiğince sıcak bir karşılaşma oluyor bu. Şöyle anlatıyor Necip Fazıl:

... sağdaki ranzanın üstüne bembeyaz saçlı, çocuk

yüzlü, kenarı eski moda ince altın gözlüklü, pijamalı bir adam bağdaş kurmuş... (Marko Paşa'nın sahibi Sabahattin Ali'nin çocuk yüzüne, onu büsbütün çocuklaştıran bir [illegible]

Vay efendim, safalar getirdiniz!"

Görülüyor "Görevli" oldukça içten sözlerinde "En münasip" nitelemesiyle sunduğu "yer"in "fiziksel durumu" bilindiğinde, daha da keskinleşiyor bu. Şöyle betimliyor **Necip Fazıl**:

"9 numaralı hücrenin içinde, yanyana, çifter yataklı ilu ranza. Ranzalar birbirine bitişik gibi bir şey... Hücre o kadar dar."

"Hapishane Notları"nın başka bir yerinde yaptığı betimse çok daha canlı, çok daha çarpıcı: *"En dar bir vapur kamarasından daha dar bir hücrenin içinde iki demir ranza ve ikişer yatak."* Böyle bir yer için "en münasip" nitelemesi kullanıldığında nasıl bir gerekçe gösterilebilir? Orada [illegible]

hibi"nin orada olması salt gerekçe değil, güvencedir de!

[illegible]

Belirtilmişti: **Necip Fazıl** ile **Sabahattin Ali**, dünya görüşleri karşıt iki sanatçı. Ama "Makam-ı Yusuf"ta karşılaştıkları 1947 yılında ortak bir yanları var: "Muhaliflik". Değişik istekler bile olsa, "Millî Şef" yönetimine karşı çıkış da.

"Marko Paşa'nın sahibi" **Sabahattin Ali**, dergisinde "demokrasi kavgası" veriyor. Koşullarla da bağdaşan bir tutum bu. "Tek partili siyasal yaşam"dan "Çok partili siyasal yaşam"a resmen geçilmeye çalışılan bir dönem söz konusu çünkü. Dönemin siyasal tarihimizde nasıl değerlendirildiği ise bilinivor: "Demokrasiye geçiş". **Sabahattin Ali**, bir anlamda, bu sürece katkıda bulunmaya çalışıyor. Ancak yukarıdan, "Millî Şef"in yönergesiyle başlayan bu süreçte payına düşen baskı oluyor. Bunun nedeni, kavgasını verdiği demokrasi de geçilmeye çalışılan demokrasinin bir ve özdeş olmaması. Demokrasiyi emekçilere kapalı, mülk sahiplerinin kendi aralarında oynadıkları bir oyun olarak gören anlayışa karşı çıkıyor o. Emekçilerin de meslek ve siyasi örgütleri ile oyunda yer alma [illegible]anını savunuyor. Bunu önleyen bentlerin aşılmasının kav[illegible] "Tam Demokrasi" başlıklı ironik yazısında, "hükümet(?), "...kafalarında her hangi bir fikir taşımak g[illegible] bir demokrasiye aykırı harekette bulunanları derleyip toplayıp kamplarda muhafaza suretiyle demokrasiye hizmet etmek"le yükümlü kılarak çarpıcı biçimde dile getiriyor bunu". Ama **Sabahattin Ali** bununla kalmıyor, dış tasarımda çok daha yaşamsal bir yaklaşım sergiliyor. ABD ile kurulmakta olan ve uzun erimde ülkenin bağımsızlığını tehlikeye düşüreceğini düşündüğü ilişkilere karşı çıkıyor. **Marko Paşa**'nın ilk sayısına yazdığı "başyazı"nın "İstiklal" konusuna ayrılması da bundan. "...***Mustafa Kemal***'in *kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'nin Birleşmiş Milletler Kurulu'ndaki murahhasının, Ürdün'ün her bakımdan müstakil ve tam manasıyle hür olduğunu, hemen Birleşmiş Milletler Kurulu'na katılmasının gerektiğini ileri sür*"mesinden yola çıkarak, tam bir yarı-sömürge durumundaki bu ülkeye bağımsız denmesine takılıyor ve böyle bir anlayışın yaygınlaşmasının tehlikelerini vurguluyor. "Tu[illegible]tum"unu son paragrafta açıkça ortaya koyuyor:

"On sekiz milyon insan, Ürdün gibi müstakil olmamak için gene silâha sarılmaya her an hazırdır. Bu milletin emperyalistler elinde bir kere daha oyuncak olmaya hiç ni[illegible]

[illegible]

"İstiklal" gibi, "yabancı sermaye" gibi pek de tekin olmayan konuları dışlamadan ve geçilmeye çalışılandan farklı bir demokrasinin kavgasını vermenin ödenceşi doğal olarak "baskı" oluyor. "Çok partili siyasal yaşam"a yeşil ışık yakılması üzerine kurulan Türkiye Sosyalist Partisi ile Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi'nin kapatılmasının temelinde de bu yatıyor.

Necip Fazıl ise, **Büyük Doğu** da, somut bir "devlet projesi" ile "Millî Şef" yönetimine karşı çıkıyor. Karşı çıktığı amaçladığının yanında küçük kalıyor. Konuyu ayrıntılı [illegible]ak ele alan **Cemil Koçak**, şöyle yazıyor:

*"**Büyük Doğu**'nun tasvir ettiği yeni devlet örgütü görüşünün bir çok görüşten etkilendiği açık (...) Ancak 'Başyücelik Devleti' projesinin temellerinin faşist ideolojiden kaynaklandığını belirtmek mübalağa olmaz. 1945 yılında* [illegible] *de anlaşılan* ***Büyük Doğu***...*"*

Görülüyor, başlaşmalarına olanak bulunmayan iki eğilimin temsilcisi onlar. Üstelik **Sabahattin Ali**'nin **Marko Paşa**'sı, zaman zaman **Necip Fazıl**'ı iğnelemekten de geri durmamıştı. Derginin daha ilk sayısında yer alan "*Gaibe İhtar*" başlıklı kısa yazıda şunlar söyleniyor örneğin:

"Firar suçundan sanık olan akl'ım ve iz'anım, bütün aramalara rağmen bulunamamıştır. Mezkûr sanık hakkında firar suçundan ötürü son tahkikat açılmağa karar verilmiş olduğundan gaibin bir ay zarfında 'Büyük Doğu' saviyesinde ispatı vücut etmesi veya saklandığı yeri bildirmesi, aksi takdirde akıl ve iz'anından mahrum olduğuna hükum edileceği ihtar ve ilân olunur."

Derginin dördüncü sayısında yer alan "*Yalan Söyleme*" başlıklı kısa yazı ise şöyle:

"Peyami Safa, Necip Fazıl'ı [illegible]
yanca bir eserden çaldığını iddia ediyor.

Necip Fazıl da, Peyami Safa'nın (Anilet) isimli tarihi romanını, ***Marsel Briyon***'*dan çaldığını iddia ediyor. Biz, her iki kıymetli Muharririn de yalan söyleyeceklerine ihtimal vermiyoruz."*

Beşinci sayıda ise "*çağrı*" başlığı altında şunu okuyo[illegible] Necip Fazıl [illegible] *ne müracaatı lazım.*

Kuşkusuz **Necip Fazıl** da, boş durmuyordu. O da, **Büyük Doğu**'sunda **Marko Paşa**'ya karşı yazıyordu. Ancak onunkiler **Marko Paşa**'dakiler gibi iğneleme amaçlı değil. İğneleme sınırlarının dışında kalıyor yapılan, "ihbar"ın sınırları içerisine giriyor:

"Tan isimli ana gemilerinin batışından sonra, komünist gazete ve mecmuaları, bir zaman şaşkın, boynu bükük kalmışlar. (...) Fakat şimdi bu minik hücum botlarını, ana gemiden mahrum da olsalar, bir filotilla nizamı içinde birdenbire harekete geçtiklerini görüyoruz. Bu hücum botlarının isimlerini sayalım:

1- Markopaşa, 2- Gün, 3- Ses, 4- Yığın, 5- Sendika

(...) Her şeyden evvel, aziz ve temiz millî mukaddesat kökünе bağlı olanlara ait bir hak olan muhalefet moda [illegible] *M*[illegible]*ahmetly* [illegible] *Aziz M*[illegible]*
boğlu- M.E.), Sabahattin Ali, Doktor Şefik (Türkiye Sos

[illegible] Bu Şefik Hüsnü

Değmen [illegible]

şalar bulunan komünist kültürcün nasıl bir devirde, ve ne [illegible] *aile, devlete, mil* [illegible]

Görüldüğü gibi Büyük Doğu takılmıyor; yasal olarak kurulmuş sosyalist partilerle önderlerini ve yine yasal olarak yayımlanan dergi ve gazeteleri, yalan-yanlış savlarla suçlayarak hem "ihbar" ediyor, hem de "hedef" gösteriyor. Dizgenin kendisini de "meşru muhalif" saymamasına karşın Büyük Doğu, sıraladığı kişilerle ilişkili oldukları yayın organlarını *"aziz ve temiz millî mukaddesat kökünü bağlı olanlara ait bir hak ol"*duğunu ileri sür [illegible]

bir sakınca görmüyor. Bu satırların yayımlanmasından [illegible]

olan büyük operasyonla yasal olarak kurulmuş sosyalist partiler kapatılacak, yönetici ve üyeleri tutuklanacak [illegible]

da kapanmak zorunda bırakılacaktır. Bu uygulamadan Sabahattin Ali [illegible] Aziz Nesin [illegible]

haftayı aşkın bir süre sorgusuz-sualsiz gözaltında tutu[illegible]

Bütün bunlara karşın, önceden de belirttiğim gibi ortak oldukları bir nokta var: "Millî Şef" yönetimine karşı olmak... Aynı "hücre"yi bölüşmek zorunda kalmalarının / bırakılmalarının gerisinde de bu yatıyor. "Makam-ı Yusuf"taki sıcak karşılaşma bu "yazgı ortaklığı"ndan mı kaynaklanıyor acaba? Payı olmasına karşın tek etken bu değil. Aralarındaki "insanî ilişki", "Makam-ı Yusuf"ta başlamıyor çünkü. Çok daha gerilere gidiyor. "Yazgı ortaklığı"ndan önce "kalem arkadaşlığı" yaptıkları bir dönem var yaşamlarında.

İKİ "KALEM ARKADAŞI"

Ağaç [illegible] Necip Fazıl [illegible]

[illegible] sanat Fakir Aksı [illegible]

[illegible] toplam 17 sayı sürüyor. Son sayısı ise, 19 Ağustos 1936 tarihini taşıyor. Her sayının arka kapağında, "Alfabe Sırasiyle Yazıcılar" başlığı altında, derginin yol arkadaşlarının dökümü yapılıyor. Aralarında **Sabahattin Ali** de var.

Derginin çıkışına *"Kafa Kâğıdı"* adlı öyküsü ile katılı[illegible] Sabahattin Ali [illegible] Necip Fa[illegible] zıl'ın kaleminden çıktığı anlaşılan bir açıklama ile sunuluyor öykü.

"Bu gün, Türk hikâyesi diye bir şey var mıdır? Bu sorgu edebe aykırı görünmesin, var mıdır? Her gün Sirkeci garına giren trenlerin getirdikleri en pespaye Fransız gazetelerinden en pespaye şartlar altında fırsatlanan ve altında iki isim, bir de soy adı halinde üç Türk ismi alınan bir gündelik gazete hikâyesi ve hikâyeciliği vardır. Bundan başka yerli bir yazıcının yazdığı, yerli bir sanat koy[illegible]

eden bir hikâye var mıdır? İlk gençliklerinde hikâye yazmış ve artık yazmaz olmuş bir iki kişi bir tarafa, bu gün [illegible]

kâyeyi okuyunuz. Bakalım onda Anadolu'ya ait nasıl bir ruh haleti ve nasıl bir perspektif göreceksiniz."[illegible]

Görülüyor. Sakıngan bir dil kullanılmasına karşın ov'u [illegible] Sabahattin Ali [illegible] kaçırmıyor **Necip Fazıl**. Varolan duruma karşı olduğunu [illegible]

bir soru ile okura "ihale ediyor" yargıyı.

Ağaç'ın 21 Mart 1936 tarihli ikinci sayısına da katkıda [illegible] Sabahattin Ali [illegible] başlıklı ve adının baş harfleri ile imzaladığı kısa bir değinidir bu yazı. Bundan sonra Ağaç'ta bir daha gözükmüyor Sabahattin Ali. Ancak 9. sayıya dek adı "Yazıcılar" arasında korunuyor.

Bir öykü ve kısa bir değini yazısı ile noktalanan "kalem arkadaşlıkları"nın öncesi var mı, bilmiyorum. Ancak bundan on bir yıl sonra, değişik amaçlarla bile olsa, aynı noktaya yüklenen iki sanatçı ve yazgı ortağı olarak "Makam-ı Yusuf"ta karşılaşıyorlar. Karşılaşmanın sıcaklığının gerisinde bu ilişkinin yattığını düşünüyorum.

"HAPİSHANE HOCAM ..."

Necip Fazıl'ın "Makam-ı Yusuf"a yolunun ilk düşüşü [illegible]

durum bu onun için. Şöyle anlatıyor çünkü...

Cumhuriyet savcılığı hakkımızda takibe giriyor. Bi[illegible] *(...) Taharri memurları vasıtasıyla yakalatıyor... 'Peki, beş dakika için dışarıya çıkınız; şimdi sizi çağırtırım!' diyen Sulh Ceza Hâkiminin bir daha yüzünü bile göremiyoruz. Bir tahrada (...) Tevkifhaneyi boyluyoruz.*"[illegible]

Ve ekliyor.

"Cumhuriyet savcılığı, (...) Yerimizi, katillerin yanı başı olarak tâyin etmiştir."[illegible]

Birkaç aylık bir tutukluluklą noktalanan bu serüvenin etkisel boyutlarını, "Hapishane Notları"nın genel havasından çıkarmak olanaklı: bilmediği, dahası düşman bir [illegible] Necip Fazıl [illegible]

lışına varınca herşeye dikkat ediyor ve beynine nakşedi[illegible] Sabahattin Ali [illegible]

[illegible] oysa, **Kısakürek**'in yaşadığı "şok"u yıllar önce, henüz on dört yaşındayken atlatmış o. Bilmediği, tanımadığı bir dünya değil onun için "tutukevi dünyası". Kısakürek'i şaşırtan, yadırgatan, giderek de irkilten şeyler onun için son derece doğal. *"Mahpus yara vala biler"* dizesi de [illegible]

Sabahattin Ali, Makam-ı Yusuf"a yolu ilk kez düşen kadim "kalem arkadaşı"na "kıdemi"nin tüm olanaklarını sunuyor. "Racon"unu bilmediği, "ıstılahlar"ına yabancı [illegible] Ne[illegible]cip Fazıl [illegible] Sabahattin A[illegible] pishane hocam" diye söz ediyor. "Allah Kurtarsın!" Başlığı altında şöyle yazıyor sözgelimi:

"Galiba bu cümleyi ilk defa ***Sabahattin Ali****'den duydum. "Üç babalardık" der gibi kahkahalı bir çocuk şivesiyle ilk hapishane selâmını verdi:*

Allah kurtarsın beyim!"[illegible]

Necip Fazıl, "Makam-ı Yusuf"ta geçen günlerini konu edindiği "Hapishane Notları"nda "hücre", dahası "ranza" arkadaşından söz ederken sıcak, sevecen bir dil kullanıyor. Aralarındaki "kıdem" farkını da yansıtan şu bölümde olduğu gibi:

"...Hasılı, benim üstümdeki yatakta 'Marko Paşa' okuyan ve bitmez geceler Sabahattin Ali'nin rahat ve müstehir horultularıyla çökerttiği gıcırtısındaki vücud kabarık

lığına bakarak sabahlara kadar sigara içtiğini unutmuyorum."

"SEBEBİ"

Necip Fazıl ile **Sabahattin Ali**'nin "Makam-ı Yusuf"ta geçirdikleri günleri geçmişte kalmış bu dostluğun tazelenmesine mi yol açtı, yoksa yeni bir dostluğa zemin mi hazırladı bilmiyorum. Ama ilişkilerinin oradaki günlerle sınırlı kalmadığı, özgürlüklerine kavuşmalarından sonra da sürdüğü anlaşılıyor. Değişik bir bakımdan bile olsa, aynı şey ve karşı olmak, dolayısıyla bir işbirliğine yol açıyor olmalı da **Necip Fazıl**, "kadem"inin olanaklarını cömertçe kendisine sunan "kadim" kalem arkadaşına Büyük Doğu Matbaası'nın olanaklarını sunuyor çünkü.

Marko Paşa yayın dünyasına kalıcılığı aradan başlayarak engellerle karşılaştı ve onlarla boğuşarak yolunu dikkam eylemek zorunda bırakıldı. "Milli Şef"in yönetimi ile başlatılan "demokrasiye geçiş süreci"nde aykırı bir ses olmaya çalışmanın bir bedeli olacaktı elbette. Bu "faturayı" Marko Paşa'ya çıkarıldı. O da ödemekten kaçınmadı.

Marko Paşa yalnızca yasal engellerle uğraşmak zorunda kalmadı. Bir yayın organı açısından yaşamsal önem taşıyan dağıtım ve bayiler gibi sorunlarla da uğraşmak zorunda bırakıldı. Marko Paşa zaman zaman, bu konuda sivri dilini açıklamalar bile yaptı. İkinci sayıdaki "Sabotaja uğradık" başlıklı açıklamada, ilk sayının dağıtımının engellendiğini belirtilmekte ve şöyle denilmektedir:

"Markopaşa' millet tarafından umduğumuzdan daha büyük bir rağbetle karşılandı. 'Markopaşa'nın kimseye düşmanlığı olmamakla beraber mutlaka onun düşmanları vardır.

Gazete bayilerinden hiçbiri rağbet etmedi. Bir kısmı da gizmek üzere aldıktan sonra, sonradan vazgeçtiler. Bundan dolayı bayilere darılmış değiliz. Şüphesiz onların kuvvetlerini bükenler var, kurak bükerler kurak da çekerler, hattâ koparırlar bile."

Dördüncü sayıdaki "Dikkat!" başlıklı ve "Sevgili Okur vucudumuz," diye başlayan açıklamada ise şöyle deniyor:

"Marko Paşa daha ilk sayısında gazete bayilerinin [illegible] mine uğradı. Bunu sayesinde bazı güçlüklerle karşılaştı. Kendisine çok hürmetim, onun ve memleketin en büyük matbaasının sahibi en son dakikada basamayacağını bildirdi. Her gün bize haber gönderiyorlar:

Değecek.

Basacağız.

Aynı haberler matbaaya da gittiği için şüphesiz basmıyorlar." Ve ekleniyor: "Bu sayıyı basan matbaaya teşekkür ederiz."

Sık sık kapatılan ve kapatıldıkça değişik adla yeniden yayımlanan **Marko Paşa**'nın çıkarılmasının asıl sorunu bu dolaylı baskıydı işte. Söz konusu baskının her geçen gün biraz daha yoğunlaşığını belirtmeye gerek yok sanırım. Öyle ki bir gün geliyor basmevi bulamadıkları için **Marko Paşa**'nın yayımını geciktirmek zorunda kalıyor çıkarıcıları. İşte bu dar dönemde **Sabahattin Ali**'ye onun verdiği [illegible] **Marko Paşa** "namı müstear" ile yayımlanan sayıları, bir "protokol" çerçevesinde. Büyük Doğu Matbaası'nda basılıyor. "Protokol" şöyle:

*"**Necip Fazıl Kısakürek**'in sahibi bulunduğu (Büyük Doğu [illegible]) ile [illegible] antlaşmayı imzalamıştır.*

1) Bu gazete en yakın ve uzak mânada komünizm ideolojisinin uyandıracak hiç bir satır bulundurmamayı kabul ve ilân eder.

2) Bu gazete, dîn ve mukaddesatı, samimiyetsiz ve haysiyetsiz olarak sırf istismarcı bir ruh hâletiyle benimseyenlerin şahıs ve fikir seciyelerini müstesna, gerçek dîn ve [illegible] sayfalarında bir yer vermemeyi kabul ve ilân eder.

Necip Fazıl [illegible]

mahiyet olarak istediği siyasi kurup ve rejime karşı, iktidar mevkiinde bulunan [illegible] ek bir cephe almakta serbest olduğunu kabul ve ilân eder. (g.g.tş.ş.)."

"İşbirliği"ni olanaklı kılacak sınırların belirlendiği ve "arakesit"in yerlerine seçik bir biçimde ortaya konduğu bir "protokol" bu. Necip Fazıl "yakın ve uzak mânada komünizm ideolojisinin [illegible] Marko Paşa [illegible] irken, "din ve mukaddesatı (...) istismarcı bir ruh hâletiyle benimseyenlerin şahıs ve fikir seciyeleri"ne yönelecek eleştirilere kapıları ardına kadar açıyor. Dokunulmaz kıldığı ise, doğrudan doğruya "dinci ideoloji" oluyor. "Zıt cephe alma özgürlüğü"nü tanıdığı "siyasi kurup ve rejim" ise, "ara kesit"i oluşturuyor. Dönemin koşulları gereği adı seçilçe konulamıyor ama amaçlananın "Milli Şef Yönetimi"nin [illegible] Necip Fazıl Marko Paşa [illegible] ik gücü"nün bilincinde ve "Milli Şef Yönetimi"nin yıkılması için bu güçten sonuna dek yararlanmaya çalışıyor.

"Protokol"e bağlanan bu işbirliğini okurlarına duyurur kan değerlendirme yapmayı da gereksiniyor **Necip Fazıl**.

Sabahattin Ali

lerin Büyük Doğu Matbaası'nda basılması yüzünden **Necip Fazıl** çevresinden tepki almış. Onu göğüslemek için de sözkonusu işbirliğinin dünya görüşüne zararlı değil, yararlı olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Şöyle:

"Şu iki vesikayı lütfen dikkatle okuyunuz ve evvelâ (Maalûm Paşa), sonra da (Marko Paşa) ismi gazeteyi Büyük doğu Matbaasında basmaya razı olduğundaki sırrı anlamaya çalışınız. İç ihtir ve duygularım ne olursa olsun, böyle bir vesikayı imzalamaya razı olabilen ve ondan [illegible] vaz kesmeye mecbur bulunan Markopaşa olan Büyük Doğu'culara, aralarındaki tam ve kâmil tezat içinde muhakeme edip zaferin ne tarafta olduğunu ve hangi tarafın kendi nefsine, gayesine ve dâvasına karşı ahî mevkide bulunduğunu kestirmi. Ticarette en küçük alâkası bulunmayan ve her şeyin başında onun prensibini saydetmekten başka iş ve düşünce tanımayan (Büyük Doğu, bünyesine kendi [illegible] kendisinin de ait olduğu bazı istikametler serbestçe açmakla, İslâmî siyasetin en incesini tatbik ve zaferlerin en büyüğünü temsil etmiş kanaatindadır."

"Protokol"de açıkça dile getirilmeyen "ara kesit"in altı bir kez daha çizilmiş oluyor, kapatıldığı vurgulanan "beş istikamet", "komünizm ideolojisi" savunuculuğu ile "dinci ideoloji"ye karşıtlık, açıklığı belirtilen ve "kendisinin de ait olduğu bazı istikametler" ise, "Milli Şef Yönetimi"dir.

Üstat Necip Fazıl

Ali Haydar Haksal

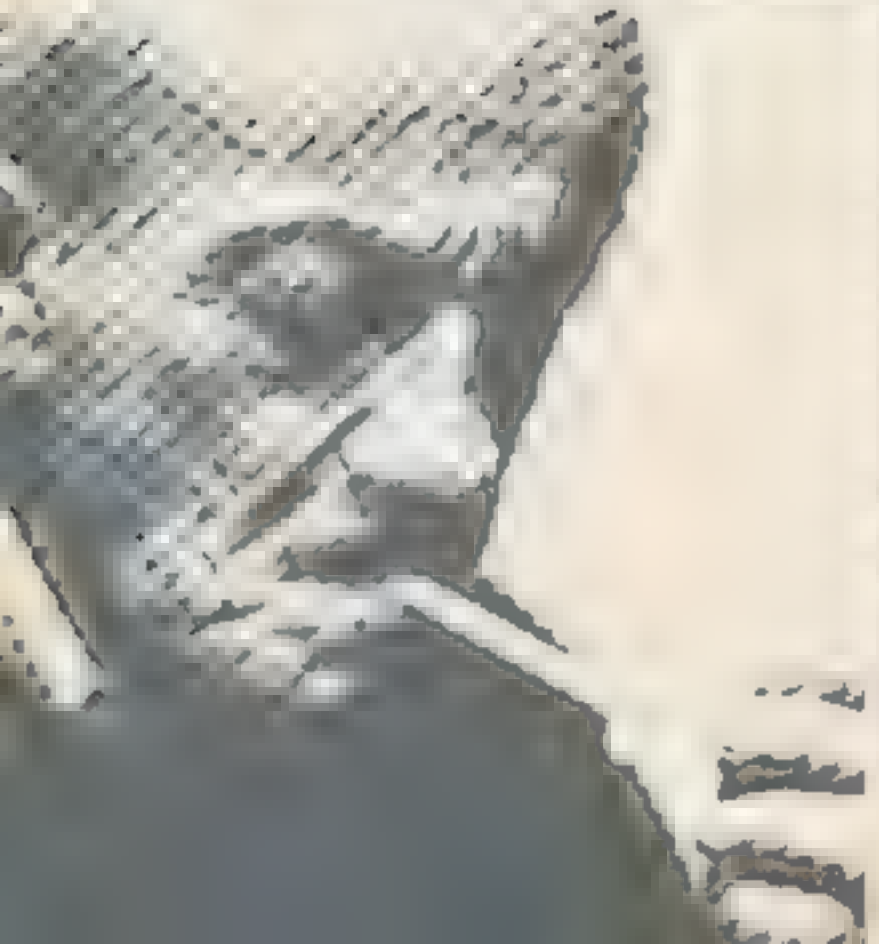

"Bozuk Ölümler"

Nihat Genç

Korsan yayınlarıyla basıl[illegible] yeni. Bu yazı çoktan geçmiş bir şiir kitabı var. Bu [illegible] şiir kitabının adı [illegible] Yazarı, Necip Fazıl! Necip Fazıl büyük şair. O da ölü[illegible], ensesi tarafından yazdı bütün şiiri, varlık, yokluk [illegible] Hepsi söyledi! Gerçek! Hakikate devip durdu! Ardın da çökmüş, yıkılmış, bedenleri, beyinleri pelteleşmiş mil yonlarca genç bıraktı! Tarihin en coşkun [illegible] bu topraklarda sabah, akşam ve yetmiş yıl [illegible] [illegible] şiirleri yazdı. Türk ve İslam edebiyatında onun kadar ölüm yazan, onun kadar karanlıkların, kabristanla[illegible] [illegible] başka şair yoktur. Benim okuduğum dünya klasikleri içinde ölümü onun kadar işleyen bir şa ir görmedim. [illegible] belli de [illegible] edin. Necip Fa zıl'da bilinen gibi [illegible] aşar! Ölüm mısralarının aça yıp bir şiddeti vardı, [illegible] bir [illegible] birkaç mısra [illegible] içine sokuverir! Türkçe'nin ve [illegible] en ba şarılı örneklerini vermiştir ve bu inanılmaz gücünü, ölüm tevsirlerinde kullanmıştır! Her an ölüp ölüp dirilen bu in san milyonların sergisi haline geldi! Milliyetçilerin A[illegible] [illegible] sevmesinden daha çok, İslamcılar Necip Fazıl'ı sev di. Necip Fazıl'a kendini kaptırmayan tek bir müslüman yoktur! Zekâsının en uç şahikalarını ölüm estetiğiyle şa heserleştirdi. Bu topraklarda ölüm estetiği üzerine en kuvvetli adam Necip Fazıl'dır. Şiirini morgdan, kabristan [illegible] hiç çıkarmadı. [illegible] yaşında bu gencim bütün hayal lerini, umutlarını düşüncelerini [illegible] [illegible] [illegible] kadar derin ve yüksek değerde mısralar kurdu! An [illegible] Necip Fazıl, [illegible] bir ölüm [illegible] Kupkuru bir ölüm, yani, diveller Yunus Emre de birçok kez ölümü an [illegible], "bir garip öldü diyeler" gibi, ama ölümü [illegible] "bir garipti" bir yoksul... Necip Fazıl'ın ölümünde yoksul zengin, yani, bu dünyaya dair kimliği yoktur. yalnız ölüm dür. [illegible] ölümü [illegible] gibi ölüm [illegible] lı, milyonlarca genç genç yaşta bu yoğun karamsarlığın hayatın hafife, dünyanın boş olduğunu derin [illegible] içine sokmayı başardı! Ölüm tabiatta eşit dağıtılmıştır. Bir çocuk, kuşun ölümünü görür, komşusunun, aile [illegible] [illegible] ölümünü... Ölümü herkes görür, ama Necip Fazıl ölümü sabah, akşam, her gün, her an, her mısrada, her düşüncenin arasında mutlaka yazar! Hayata ve dünyaya [illegible] şans vermez!

" Ben şairim, kalbi kurcalayan çilingir... Canlı cenazele rin başında Münker-Nekir"

"Her uğurda, her rekâe [illegible] dinini... Sonunda [illegible] bir [illegible]

"Ölüm [illegible], ölünceye dek... Dünya, bal renli ya [illegible] petek... Ölüsü bulursun, [illegible] [illegible] Burada yaşamak [illegible] dışı..."

"Büyük [illegible]... Bilsem nedir [illegible] [illegible] [illegible] bilsem hangi [illegible]"

"Ağrıma soğuk kurtlar [illegible] gözlüne kum... Dışarı [illegible]

"Bu dünyada renk, [illegible] ve [illegible], ne varsa [illegible]... O[illegible]

[illegible] karanlık... boğuşlanı[illegible] [illegible] gözlerimle uğu yükler [illegible] her nesneye suikast gibi ölüm [illegible] düzenler ke[illegible] [illegible] arkasına, ölesine ulaşıp, "öle" diliyle resme der. Nesneleri kavrayış şekli ölümdür. Binlerce mısra için de ölüm [illegible] birkaç, mısra birkaç kelime bulmak daha zordur. Ölüm taşıyıcı şiir kitabı. Ölüm bir değirmen gibi bütün kelimeleri, bütün nesneleri [illegible] Karşı ko[illegible] [illegible] bir [illegible] olarak ölümü daha da [illegible]

[illegible] ölüm: "İçimde bir mahşer uğultusu var... Ruhum dur sağırları tenimi [illegible]... Gözlerim bu kuyu, dilim kö[illegible] düğüm... Menhel bir kaburgadan [illegible] durduğum... Bir görün mez adam olsa gördüğüm..." Necip Fazıl bu mısralarla Tür[illegible] de müslümanların gözünü, beynini, duruşunu, [illegible] [illegible] toprağını değiştirmiş, birdenbire bir kuyuya [illegible]

[illegible] "[illegible]" değildir! Necip Fazıl da sanki başka duy [illegible] yoktur. [illegible] [illegible] açmış kuşları [illegible] yoktur. Ölümü, beyin ve yürek öldürücü zehir [illegible] [illegible] sokmuş, tabiatın ve [illegible] coşkusundan [illegible], ama [illegible] Necip Fazıl'ın kabir, mezar, iskelet [illegible] oluşturduğu bu şiir kitabı hiç ama hiç incelenme[illegible]

[illegible] düşürmüş, ölümü, [illegible] diye kullan[illegible] Genç yaşları [illegible] kapılmış her gencin [illegible] coşkusunu, bedenini bu kelimelerle [illegible] çürütmüş [illegible] [illegible] [illegible] ve [illegible] yaşların da çocuklarına Necip Fazıl'ın şiirlerini [illegible], bir [illegible] [illegible] Bilerek isteyerek hayatını [illegible] Tek mermiler, şarapnel parçaları dahi insan beynini bu [illegible] gibi dağıtamaz. Bu kadar [illegible] başka bir [illegible]

(Yazarın daha önceki bir yazısından)

Bohem ve Şövalye Şair ve Kahraman Snop ve Derviş

Mehmet Çetin

Türk edebiyat ve düşünce hayatının en ilginç, en renkli, en şaşırtıcı ve unutulmaz kişiliklerinden biri... Herkese ve her şeye rağmen sevilen, her şeye ve herkese rağmen nefret edilen... Dehasının ve dahasının farkında. Dalga ve

Hasta Adam ilan edilmiş bir devletin sıhhatini kaybetmiş bir ailesine ait kasvetli ve her köşesinde bir sonu ve sorun bulunan bir konakta oluşmuş bir çocukluk. Dış tesirlere kapalı, değerlerinden emin, dünyasını gelenek ve ilkelerle ve devlete sadakatle düşünmüş bürokrat bir büyükbaba. Hastalıktan ve ölmekten korkan, her şeye ve herkese sahip olduğu statü ile değer ve anlam biçen bir babaanne. Hayatın anlamına değil, enkleme, hatırlamaya değil unutmaya, sormaya, sorgulamaya değil yaşamaya, anlamaya değil elde etmeye, toplamaya, birik

thaya, sevdaya değil şehvete tutkun, kalında ya da kadınlarda kendini bulan değil kadınlarda kendini kaybeden bir baba... Varlık alanı kucağının kanısı, çocuğunun annesi olarak sınırlandırılan, varlığına tahammül edilen, halkın, yani aşağı sınıftan, mahcup ve onursuz, içli ve içine kapanık, çocuğundan başka hiçbir şeyi olmayan, çocuğundan başka her şeyden vazgeçmiş, ruhuyla vatlığını Osmanlı Devletinin yükselen bir döneminde ait bu konağın dışında tutulan bir anne.

Bohemdir. Döneminin bir çok aydını gibi ve kadar bohem. Ama bohemlik onun için bir yaşama tarzı, hayatına bir renk katma çabası değil değerleri gibi... Hayatın vaat ettiklerini sonuna kadar görme, elde etme, tatma ve keşfetme, daha fazlasına sahip olma, herkesten herşeye gitme, herkesten fazlasını yaşama demektir... Onu kadınlara ve kumara çeken aynı cazibedir. "İçindeki azgın dahi" ikisinde de sınırsızdır. Tükenir ve tüketiçesine si

hayatın azgın davetine icabet edercesine babası gibidir. Ama babası kadarcası ibaret değil. Onu huzursuz eden, bir şeylerin hep eksik ve yetersiz kaldığını hissettiren bir şeyler vardır. Salkımsaçak sorularla ve sorunlarla doludur dünyası. Herkesin inandığı, ona inandırıcı gelmez, herkesin katılandığı sahicilikten yoksun hayata katılamaz, katılamaz... En ilginçliği şey herkes olmak, herkes gibi olmak, herkesin içinde kabul edilmek, sürüden sayılmak. Büyükannesinin herkese yukardan bakan tavrının tonunda kendisini göstermesi mi bu?. Elbette değil. Büyük

hulmu o eseriyle ve emeğiyle elde etmek istemektedir. Hatta daha fazlasıyla bir ve biricik olmak istemektedir. Hepimizin içinde yatan bu tutkuyu o gizleme, örtme, ima ve işaret etme gibi bir yola başvurmaz, dupeduz iddia.

hatta ispat eder... Hayır ve optimus, büyükbabasının şamanlığı gibi kendisini simgelemek zorunda olan bir imkânlar alemi gibi algılamaktadır adeta... Bütün bunlar O nu snop (zuppe ve kustahi ve kahraman yapar ,, Her şeye ve herkese karşı pervasızdır. Bir kahramanın kodaı başı dik, bir şövalyenin kadar burnu havada,... Kurtuluşlarda, çıkarcılıklarda, küçük hesaplara karşı şövalyedir. Bazen erdemleri ile çokat atarak aşağılar muhatabını, bazen değerini hiçe saydığı para ile... Para karşısında inanılmayacak kadar özgürdür. En uzlaşmaz sermaye ve para karşıtı bile parayı bu kadar değersizleştirmemiştir. Para karşısında da bohem, snop ve kahramandır. Ve çevresi kendisini böyle kabul etmeye hazırdır ve odur da... Böyle bir kimlikle sevilir hayran olunur kıskanılır ve nefret edilir.

Kimseyi beğenmez... Herkesi çok keskin bir dille eleştirir... Dehasından, sanatından, düşüncelerinden, bütün "ben"lerin ibrelerinin kendisini gösterdiğinden eminidir. Önüne sürülen hazır düşüncelerden, hazır çözümlerden, paket mutluluklardan ve sınırları dağılmış çizilmiş ışıklabalden nefret eder.

İçinde, derin bir yerlerde ise bir şeylere iyi gitmemektedir. Kendisini yalnız ve yabancılaşmış hissetmektedir. Kaldırımlar şiirindeki ruh hali, yaşadığı zaman, mekân ve toplumda, hatta sevdiklerinde ve sevmediklerinde kendine ait bir işaret bulamayan "boşunu bir gayeye satmış kahramanların ortak bir dili ve kaderi paylaşılığı idi sesiz sokaklara vurusudur kendisini. Son nefesini vereceği sokaklara ve hayata... Modern hayatın, insanı kendi seçimleriyle yalnızlığa kadar özgürleştiren ya da özgürlüğü ölçüsünde yalnızlaştıran içeriğinin çok erken bir keşfidir bu şiir.

Mistiktir. 'Kadın Bacaklarını' ve 'Kaldırımları' yazdığı da mistik. Abdülhakim Arvasi ile karşılaşması bütün dünyasını değiştirir. Şövalyeliği kahramanlığa, varlığını herkese kabul ettirme çabası, varlığını kavrama ve anlamlandırmaya, mistik algılayışı tasavvuf sezişi ve kavrayışı, bohem hayatı inanmış bir adamın ilkeli bir yaşama arayışına, snobluğu dervişliğe dönüşür. Büyükbabasının ilkeli, disiplinli, kendinden ve değerlerinden emin duruşu çıkar onaya. Bir farkla... Büyükbabası bittiği, bitecek yarsayılan değerleri korumaya, savunmaya çalışmaktadır. O aynı değerleri yeniden keşfetmeye, yeniden yaşanabilir kılmağa çalışan kurucu bir kimlikle ortaya çıkar ve hücuma geçer adeta. Bireysel macerasıyla toplumsal gelişmeler arasında ilgi, ilişki ve paralellikler kurar. Kendisini kurtaran nefesin toplumu da kurtaracağına inanır. Şiir

uymayan ne varsa değiştirir. Bu inanılmaz değişkenliği kimse inandırıcı bulmaz. İnsanları şaşırtmaktan zevk alan bir şairin geçici hevesi olarak değerlendirilir. Herkesin erkenliği adımına dönüşü, yakın çevresinde önce alaylı bir hoşgörüyle, sonraları giderek dozu artan tepkilerle ve daha sonra düşmanlıkla karşılanır. Seçkinlerde karşılığını bulamayan bu inanış ancak seçkinini kaybetmiş halkta bütünleşebilirdi ve o içinden geldiği seçkin ve egemen çevreyi terk ederek halkın yanında olmayı tercih etti. Bu tercih halkın bir ferdi olan annesini ters ihtiyar bir bakıma. Sessiz, boşluğa gelen her şeye tevekkülle katlanan, hiçbir umudu kalmadığı için arzularını, beklentilerini içine gömen, güçsüz ve sahipsiz annesini. Bu yüzden dünya görüşünde sadece İslâm değil, Türklük ve Anadoluculuk da

önemli bir yer tutar. "Sakarya Türküsü" bu tercihini ve duyarlılığını yansıtan ürünüdür. Büyük ve sessiz çoğunluğu tercihinden sonra mücadelesi gittikçe siyasileşir ve sertleşir. Ağır suçlamalar, ithamlar dönemi başlar ve ötekileştirilmeye çalışılır. Askere alın- [illegible] üstüste açılan davalar, hapishaneler peşpe- [illegible] zaman evinin elektrik faturasını ödeyemeyecek [illegible] parasız kalır. Mücadelesi yaygınlaşıp güçlendikçe şiirden uzaklaşır. O'nu sevmeyenlerin gözünde "sabık şair"dir artık. [illegible] nefret edenlerin diliyle "Süper Mürşid". Yıllarca [illegible] emek verdiği gençliğin gözünde ise "Üstad". [illegible] çeşitli alanlarda yüzlerce eser ve hatıra bıraktı. Türk [illegible] kültürlüğünü en derin, en bir mücadele adamı oldu. Bir çok [illegible] yazar ve düşünürün yolunu açtı. En büyük mutluluğu yetiş- tirmeye emek verdiği gençliğin manevî babası olması. Oldu da. [illegible] da bir kazanılmış Necip Fazıl vardır, bir de [illegible] baskıcılığının, soğuk savaş şartlarının [illegible] Necip Fazıl kaybedilmiş bir Necip Fazıl'dır. Biraz daha serbest, anlayışlı ve verimli bir ortamda çok daha fazla ve [illegible] dahilekta, gazete köşelerinde... Şiir ve düz yazılarında, en-dirsi sohbetlerinde inancını, değerlerini, mücadelesini, kişiliğini, yaşantısını, sevdiklerini, hatta eşini bile savunmak zorunda kaldı. Sadece karşıtlarına değil, yandaşlarına karşı da durmadan savunu kendisini. Savundu ve sakındı. [illegible] yaşında Sultan üş Şuara (...) cenazesine eşlik eden on bin [illegible] nefret ve sevgilere rağmen anlaşılmamış bir insan ola- rak yaşadı. Cesur ve samimiydi. Ölürken bile... Son sözleri: "De- [illegible]

Ey genç adam, yolumu adım adım bilirsin
Erken gel, beni evde bulamayabilirsin!

(1975)

[illegible] VE ŞAİR[illegible] Necip Fazıl Kısakürek

Şairliğim on iki yaşında başladı.
[illegible]
Annem hastahanedeydi. Ziyaretine gitmiştim... Be- [illegible]
yazmış defterde... Haberi veren annem, bir ân göz- [illegible] içinde
[illegible]
Varlık hikmetimin ta kendisi [illegible] hane odasının penceresinde, sevgili [illegible] uluyan rüzgâra karşı içimden kararımı [illegible]
Şair olacağım.
Ve oldum.

[illegible]

Ne hasta bekler sabahı,
Ne taze ölüyü mezar,
Ne de şeytan, bir günahı,
Seni beklediğim kadar.

Geçti, istemem gelmeni
Yokluğunda buldum seni;
Bırak vehmimde gölgeni,
Gelme, artık neye yarar?

(1937)

VE NEFS

Köpek kokusuyle korktum ölümden
Ölmeden ölmeyi anlayamadım
Ne güneşler doğup battı üstümden,
Bir günü bir güne bağlayamadım

Hırsıma ne şöhret yetti, ne de şan,
Döndüğüm her nokta dünyadan nişan
Nefsimin ardından koştum perişan
Ondan bir kılı bile avlayamadım...

(1977)

Kitabın Öteki Yüzü

Kendine âşık eden yazarlar ve bu aşkı destekleyen ve talep eden edebiyat dünyası üzerine

Türk ... **Café** ... **Daha önce uzun** ... **yaşayan** ...

İkinci Dünya Savaşından sonra Nazi Mirası üzerine yazmış olan dikkati çekecek kadar çok Alman yazar var. Örneğin Günter Grass, Rose Ausländer, Michael Krüger, Hans Jörg Zauner ya da Uwe Kolbe.

Tiyatroda, şiirde ve romanda ... hayaleti hâlâ dolaşıyor, dehşetli sayfalar boyunca. Bu şimdiye şaşırtmasın, ekonomik kalkınma mucizesin...

... dolu kalınca doğu... olur. Benim ...

... yönündeki ve psikolojide da karşılığını buldu. Psikanaliz ... hastalarının semptomlarının başka alanlara kaydığını açık ... Freud ... Jung ... ve Adler'in ...

... tanımlanmaz, bununla beraber bu açıklı...

... Marie Luise Kaschnitz ... ("... şiirinden, ... Müller ... bir sese ... OYNAMA HAKKINI KİM VERİYOR" (Aynı isimli şiirden). Karin Kiwus "Elendi ve Uzak"ta kendi ... "çocukluk ... " kavramıyla ...

... yenkisi" üzerine kafa patla...

... iken, 21. yüzyılın başlarındaki ... asil ... ayakkabıları ya da ... moda pabuçları giyiyor. Amerikan romancı Tom Wolfe'dan cesaret alarak sıkıcı, can sıkıntısı içinden ... yazıyor, ama dönüp dolaşıp yine kendini an...

... kendine dönme ... olgusu ... negatif olarak değerlendiril...

... nemelidir. Son on yıl içinde gelen yazar kuşağı bu mesleğe uygun "iş elbisesi"nin, yani ... ya da kısa saçlar, giysilerin meslek de... değiştirmeden de rahatlıkla değiştirilebileceğini kanıtlamadı mı? Mesela Berlin'de yine ilk kez yazarlar gele... mirasçılarının ... elinden kapmak için uğraşmadılar ... akşamı, eğlenceli bir Poetry Slam ya ... performansı düzenlemek suretiyle ... "Şairler," "Tilki Konuşan Uyuşturucu" ... kısa bir süre öncesine kadar kimse bu isimlerin arkasında bu yılk yayınevi ... ya da yazar grupları olacağını kesinlikle tahmin edemezdi. Edebiyatçılar salonları ... açıp medyaya yöneldiler, akademik mekânlardan club ortamlarına, radyo söyleşilerine, Goethe Enstitüsü'nün yurt dışı etkinliklerine kadar birçok sahnede başarıyla boy gösterdiler. Örneğin genç ... Bittrher Sao Paulo'dan Pekin'e taşındı dünü. Ayrıca ...

... gibi ... başa çıkar ... bunun ... çıkardılar. Rahatlıkla şu söylenebilir: Büyük yayınevleri edebiyat dünyasının, sinema ya da televizyon gibi diğer ... man kısıtlarına endüstrileriyle bağını kaybe... ... pop star benzeri yeni edebiy... ... sinde ... başardılar. Edebiyat dünyasını ... yan bir "Odi F." ile "Benjamin S.B" arasındaki farkı ... ayabilir mi? Peek & Cloppenburg reklamındaki ... bir şarkıcıya mı, bir radyo sunucusuna mı yoksa bir edebiyatçıya mı ait olduğunu kim bilebilir? Ve bir kitabın kapağındaki fotoğrafta, çarşaflara sarılmış kadı... ... kitabın yazarının kendisi mi olduğunu, yoksa "sadece bir model" mi olduğunu kim biliyor. Bu, bir sa... ... lığına ... mankeninin vücuduna giren yazar Sybille Berg. Günün birinde EMMA fazlasıyla renkli ... kendi ve SPIEGEL ... Volker Hage'nin ortaya attığı ama aslında hiçbir şey ifade etmeyen "Bayan Mucize" ... "... ları" diziler ... bir anlamda ... yayınevinin çıkardığı "Doğu-Batı Divanları" dizisi sadece bir örnektir. Kadın yazarların, kendilerinin özel bir ye...

kitde piyasaya sunulmalarına karşı ayaklanmaları haklıydı gerçi, ama yine de kadın yazarlar sahibi bu edebiyatı, ister erkek ister kadın olsun yazarın biyolojik ve cinsel kimliğinin ortadan kalktığı ütopik bir yer olarak görmek yerine, kadın-erkek geri dönüşü düşüncesinin tuzağına düştüler.

Ama yazarlar loncasının erkek temsilcileri de kibirlerinden bir şey kaybetmediler. Edebiyat toplantılarında ipek elbiseler içinde fotoğrafçıların etraflarında pervane olmasına izin verdiler ya da o bildiğimiz motosiklet kıyafetleri içinde "ben her şeyin doğru yapıldığı Doğu Almanya'dan geliyorum." yazan tabelalarda dolaştılar. Yazarlar na astıkları bu harfler o kadar belirgindi ki insan onların kitaplarını okumaya artık ihtiyaç duymuyordu, çünkü içinde ne olduğunu hemen hemen hissediyordu; anekdotlar biçiminde eski Doğu Almanya'dan gelen ve motosiklet elbiseleri giyen duygun bir hesif anlatılıyor. Bazen insan neredeyse şu izlenime kapılıyor: Kitabı okumama gerek yok, içindeki metnin nasıl bir şey olduğunu anlamak için sadece yazarların fotoğraflarına bakmam yeterli. Sybille Berg acılar içinde yatakta mı yatıyor, hemen burada mutsuz bir aşkın anlatıcılığını anlıyorum, platonik bir aşk değil elbette. İpek saçlı kravatlı bir Pappe mi var fotoğrafta, bu durumda kitap 68'liler üzerine ve artık piyasada görülmeyen bir estetikle yazılmış.

Şu çok ahval: Eskiden kitap filme tercih edilirdi, çünkü kitap hayalleri sınırlamazdı, ama artık tam tersi bir moda var gibi görünüyor. Dergilerdeki sayısız yazar fotoğrafına bak, hemen kitabın içindeki dünyanın nasıl bir şey olduğunu aşağı yukarı kestirebilirsin.

Beyaz ve fildişi rengindeki takım elbiseler giymiş genç adamlar "Bütün Akıllar" barında oturuyor, yana yatmış başıyla bir Modigliani kadını, koyu kıvırcıklı içinde bir motorcu kız. Ingo Schulze'nin hemen yanımızdan konuşuyormuş gibi duran havası. Yazarlar giderek daha çeşitli biçimlerde birbirlerinden farklılaşıyor, ukalı kimliklerini tanımlıyorlar. Bazı yayınevleri Frank Goosen örneğinde olduğu gibi daha belirgin işaretler verebilmek için kitapların içine CD'ler yapıştırıyorlar. Goosen'in başarılı romanında sezsel ritim verdiği şarkıları metin olarak vermek yetmiyor, hayır, onların okurun kulağına da doğru olarak ulaşması gerekli.

Bugün erdemli bir başka moda ise gazetecileri parti-ilme romancıya dönüştürmek. Yayınevleri için bunun avantajı açık: Yazar gazetede çıkan her yazısında kendi adının ve işlediği konunun bedava reklamını yapar.

İnsan bir an şunu düşünmekten kendini alamıyor: Eğer edebiyat dünyası, yani yayıncılar yazarlarının aynalar ne olursa olsun narsist portrelerine giderek daha çok önem veriyorsa, resimle imaj arasındaki farkı anlayabilen okurlarını riske atıyorlar demektir. Narsist önderlerin çıkışını destekleme, diyor sosyal bilimci Vamik D. Volkan, "onları takip eden insanların gerilemesine yol açar." Yirmi yaşından küçüklerin kırılmasına kitap satın almaları, baş döndürücü satış rakamları, televizyon reklamları... "İyi" yazarın yeni imajı bu mu? "İyi yazar" kendisini artık sadece şifresi hemen çözülen işaretlerle mi tanımlıyor? Ve sonuçta, birdenbire imajı piyasada pek gitmemeye başladığı için "pek de sağlam olmayan kendine güven duygusu" sarsılan narsisizm yüklü yazara ne olacak? Geçmiş aylarda ve yıllarda kullanılan resimler kullanılıp tükendiğinde ve okurlar artık bu DJ yazarlar için yanıp tutuşmamaya başladığında ne olacak? Metinleri belki eskisinden daha iyi olan, ama dış görünüşleri ve sahne performansları eskisi kadar çarpıcı olmayan bu yazarlara ne olacak? "Büyüklüğün özel yüzü olarak depresyon" onlara musallat olarak ve sanatsal ifadelerini frenleyerek mi? Yoksa bir imaj danışmanına gidip kendilerine yeni bir imaj ve yeni bir yazma biçimi mi bulacaklar? Bir yazarın dış görünüşü ve davranış biçimi hiçbir zaman önemsiz olmadı, ama kitabın içiyle dışı arasındaki önem ilişkisi hiçbir zaman bu kadar sansasyonel ve orantısız da olmadı. Amerikalı psikolog Christopher Lasch, yetmişli yılların sonunda çok okunan "*On Narcissism*" adlı çalışmasının bir bölümünü "Narsisizm ve Yaşlanma" konusuna ayırmıştı: "Narsist, içsel rezervleri özellikle az olduğu için diğerlerinden kendi değerinin onaylanmasını bekler (...)" ama bu onay yaşlanmayla birlikte genellikle azalır, bilhassa gençlik coşkusu içindeki bir toplumda.

Ve burada da edebiyat dünyası geri kalmak istemedi. Sosyal bünyede kendine ait, kalıcı bir rol oynamak yerine sürekli yeni gelenlere yöneldi; bunlar hep, belki yetenekli ama deneyimsiz yazarlardı. Yazarları yetiştirmek, olgunlaştırmak ve okurun bilincine yerleştirmek yerine her altı ayda bir yeni bir yüz piyasaya sürdüler. Ve sonra, bu "genç ve gür" enflasyonunda, yurt dışında Thomas Mann ve Heinrich Böll dışında yeni Alman yazarların hemen hiç tanınmamasına şaşırdılar. Doksanlı yıllardan bu yana yazarın başlangıçta açıklanan narsist yüklenmesinden doğan pozitif etki, "kitap kurdu" imajının geri dönmesi ve bilakis ortamları için "club"lar, barlar ve sayıların hızla artması, karşılığında ulusun, hayal hikâyenin ve bir yazarın özel etki alanlarının görünürlüğü sonuçlanıp doğuruyor. Yazarın kişiliğine yoğunlaşma ile üzerinde çalıştığı eserine yoğunlaşma arasında tam ters oran farkı var. Üç ya da dört kitap yayımlamış olan bir yazar pek nadir olarak basından ilgi görür, daha doğrusu ilk kitabını yayımlayan bir yazar kadar görür (tabii ilk kitabını yayımlayan kitabını büyük bir yayınevinden yayımlamamışsa). Bazı edebiyat ödülleri ve burslar "35 yaş" ile sınırlıdır, verilen desteklerin yarısı yeni yetişen edebiyatçılara yönelikti.

Yazarın görsel ve narsist sunumunu öne çıkarmanın, ister yazarın kendisi ya da yayıncı, ister medya tarafından lanse ediliyor olsun, dezavantajı metnin kendisi açısından ortaya çıkmaktadır. Bu metinler okunmaz ama bunu yazarın imajında göremezsiniz. Çağdaş romanlardan biri olan "Yağmur Romanı"nın doğa tasvirlerindeki şiirsellik algılanmıyor, Terezia Mora'nın romanlarındaki kara mizah gözden kaçırılıyor. Ve Leander Scholz gibi politik bir konu üzerine yazan genç yazarlar hem diskalifiye ediliyor, çünkü onlardan beklenen bu değil.

Sonuçta olan yine aynı şey: Mitolojideki Narsist kendi imajından nasıl kurtulamıyorsa bugün de kendi görüntüsüne duyulan narsistçe tutkunluk yazarı, metni ve mahremiyeti büyündüğü altına alıyor ve tek bir monoloğa, ifadeye dönüştürüyor.

Çev: Nafer

Meramı kalaycılık değil, kıçını çalkalamak.

17 AĞUSTOS 1999

Cem Karaca

Yine uyan ama bölen alan kim!

Yakup Kadri Karaosmanoğlu

Susurluk

"Siyaset-polis-mafya"

İçeride tutuklayalım, yarın olacak

ALINTI

Gençlerde sebatsızlık, zenginlerde gurur, küstahlarda övünme, güzellerde hoş bakma vardır ve bir iki bu özelliklere sahip olanlarda ise her kötülüğün anası olan ahmaklık mevcuttur.

Miguel de Cervantes

GEZİ/ADA'DA BİR GÜN

Van gölünde şöhreti sınırlarımızın dışına çıkmış Akdamar ismiyle küçük bir ada vardır. Ada'da bir de kilise var. Bin yıllık kiliseyi, genelde yabancı ağırlıklı turistler ziyaret ediyor. Kilisedeki gezi sırasında vahim bir olay yaşandı. Yabancı turist kafilesine kiliseyi anlatan tur rehberi ile kendi rehberliğini yapan arkadaşımız arasında birden ağız dalaşı yaşandı. Tur rehberi, kendi turist kafilesi dışındaki grubun

gezerken çok gürültü çıkardığını ve derhal kiliseyi terketmelerini söyledi. Bunları çok kaba ve görgüsüzce bağırarak yaptı. Yaklaşık yirmi kişilik bir grubu kendi evinden kovar gibi kiliseden kovmaya çalışıyordu. Sanki evine, tarlasına izinsiz girmiş de, o bahçesine tepki veriyor, bağırıyor çağırıyordu. Bir kaç üniversite öğrencisi rehbere tepki gösteriyor ama o müslümanların o an orada olmalarını bir türlü kabullenemiyor, sürekli burayı terk edin diyor. Bizim yerli turistlerin kabul yakışmadığı bir tepki etmiyor. Karşılıklı bir tartışma başladı. Ellerde Ben kilisenin bölümlerinden birinde olayı şaşkınlıkla izliyorum... Gezmeye başlarken turist kafilesinin müslüman grubuna bulunmayan bakışları zaten hemen dikkat çekmişti. Öyle aşağılar bir mahlukat görmüş kadar iterlemek bakıyorlardı. Birde bariz bir şekilde bunu hissettiriyorlardı bizlere. Bir bir sahiplenme bakışı, tamam bu duygu belki anlaşılır bir şey ama her şeyin bir sınırı vardı. Kiliseyi gezmekte olan öğrencilerden biri dayanamadı ve bunun artık müslümanlara ait olduğunu söyledi rehbere: **"Burası bu kilise olabilir ama artık Türklerin elinde!"** dedi. Bunu söyleyen genç elbette haklıydı. Fakat rehber kendine aldırmıyor, bağırmaya ve arkadaşları aşağılamaya devam etti. Öfkeli genci sakinleştirip rehbere de **"Bayım şimdilik siz gidin, ne de olsa şu an burada misafirsiniz!"** deyince, diğer arkadaşlarımız öfkeli gençleri güçlükle sakinleştirip kilisenin dışına çıkardık. Ne saçmaydı ya.

... yaprakların arasından üzerime dökülen güneş ışıkları, bedenime tatlı bir keyif katıyordu. Bir üğle ... bile düşler ... uykulamalar. Yaşay düşler içinde kırk odaya kilitlenen bey kızlarından hangi düşü yormasını bekleyecek ilk ...

... kaç defa daha yıldız püskürtecekti, bu kapısız dört duvar ... lanet edilmiş kırk odanın izbe koridorunda gölgesinden daha ...

... kırk odanın son kapısına göğsünden kırmızı bir gül çıkarıp koydu. Olmayan kapıya bırakılan gül hem anahtarın sembolü oluyor, hem de güzelliği sadece düşlere girebilen bey kızının kurtarıcısı olduğu anlamına geliyordu. Gezgin ilk girdiği kapıda ...

... deyince kurt yok oldu. Kız tekrar yaşama devam etti. Girdiği ikinci odada sütuna çivilenmiş yaşlı bir kadın ve çocuk gülüşü duy...

... çocuğu yemeye başladı. Üçüncü oda da sonu olmayan bir okyanus ve yürüyen bir at çıktı. Diğer odaya geçtiğinde yüzlerce kuş çeşidi bir anda uçup gitti. On altıncı kapıyı açtığında birbirinden güzel üç kız, üç başlı bir cadının başını yıkıyordu. Öbür kapıyı açtığında "ölüm, yaşam ve aşk" bahçelerine ayrılıyordu yol...

... gibi bir çocuk tamburdan çalıyor, çalındıkça, gezgin göğsünden ...

... yedinci odaya geldiğinde, karşılaştığı gölgeyi sarık ...

... veya geri gittiğin ...

insanoğlunun bir dişiyle takas ... ir gümüşün tasına ağzında bu... lunduğu oda. Zümrüt büyük bir ...

... durumu dengeler. Geçtiği ...

... malık kapı açılır. Son anda gül ...

... gezgin. Kapının önünde gülleri çalan çocukla zümrüt değiştirilir. Olmayan kapı birden belirir ve kolayca açılır, çocuk bulutları bir ata dönüşüp uçar. Akan bir suyun dibine çarptı güller döküldür. Arkalarda bir yerlerde birbirlerini ısırmak için bekleyen çakallar eğitilmiş kurt'a dönüş.

Ay ışığıyla yıkanan bey kızları artık düşleri şere yorabilirler. Gezgin artık uykudan uyanır. Güneş son bir defa yüzünü gösterir ilk dağın arasından. Yeni bir yaşamda anlam bulur gölge.

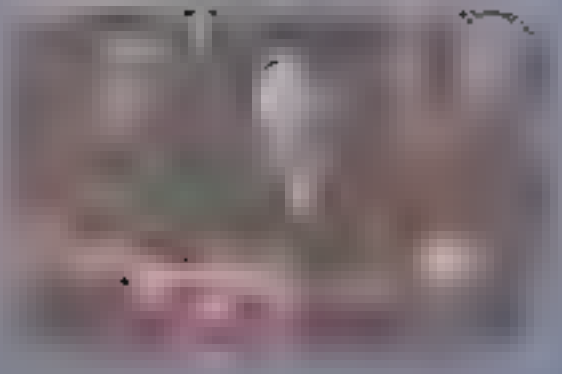

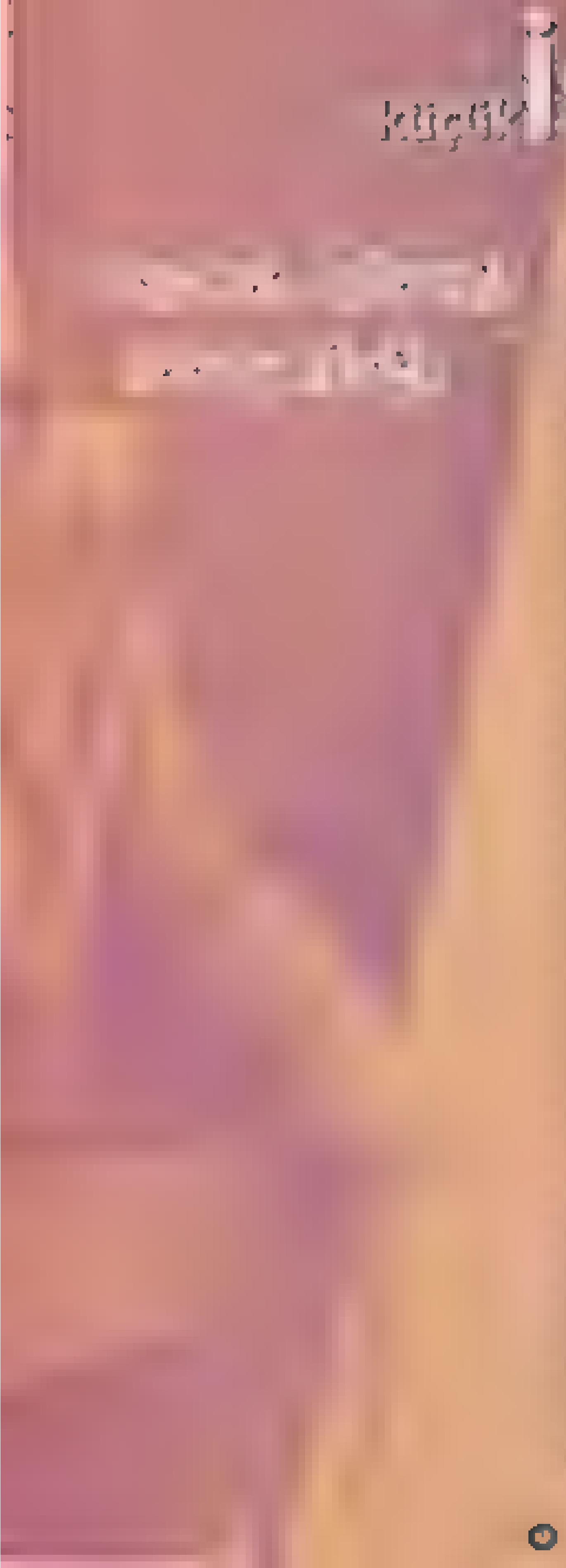

küçük İskender

salih bolat

kışlık kitaplar

Her yıl yaz mevsimine girerken, çeşitli dergi ve gazetelerin, "Tatil kitapları", "Yazın okunacak kitaplar" gibi adlar altında, okurlarına kitap önermeleri bir gelenek oldu. Aslında bu iyi bir şey. İşte, Pi.us, Radikal Kitap ve Kaçak Yayın gibi dergiler, geçtiğimiz ay çeşitli yazar ve şairlerin yaz mevsimiyle ilgili kitap önerilerini yayımladılar. İnsanların tatilde okuyacakları düşünülerek, bu tür kitapların hafif, fazla kafa yormayan, okur güneş ışığını yansıtan, açık renk ve sürükleyici türden oldukları dikkat çekiyor. Ama örneğin, Tolstoy'un *Savaş ve Barış* romanı, kalın olduğu için kışlık bir kitaptır. Orhan Pamuk'un *Kara Kitap* adlı romanı da, adı üstünde, "Kara" olduğundan, yazın okunmaması gereken kitaplardan. *Binbir Gece Masalları*, *Dede Korkut* gibi kitaplar da kışlık türden. Terry Eagleton'ın, *Kuramdan Sonra*, Alain de Botton'un *Felsefenin Tesellisi*, Adorno'nun *Edebiyat Yazıları* da bana kalırsa kışlık türden kitaplar. İtalo Calvino'nun *Görünmez* [illegible] Yves Bonnefoy'un *Olasılık Diyarındaki* ve Dante'nin *İlahi Komedya*'sı ise, dokunanı yakacakları için, bence hiç yaklaşılmaması gereken kitaplar. Kendi adıma söylemem gerekirse tatile gidip [illegible] kitap alırken, beni yorup yormamasına değil, ilgimi çekmesine, o günlerde kafa yorduğum bir konuyla çok yakından ilgili, şiirde kendime okuyabileceğimi düşündüğüm kitapları seçerim. Gerçi tatilde kitap okuyabilir miyim, emin değilim. Cırcırböceklerinin sesleri, rüzgârın getirdiği iyot kokusu, sessizlik, deniz... İşin gücü zaten okumak olan birisi, [illegible] Bir kez, kendime iyi [illegible] hiçbir şey düşünmek [illegible]

[illegible]

Yazarların ve şairlerin yaz için önerdikleri kitaplar arasında şiir kitaplarının hiç yer almaması, çok ilginç. [illegible] bu konuda Kaçak Yayın'ın Temmuz sayısında yer alan halk röportajında, birinci lig futbolcusu olduğunu belirten bir kişi, tatilde Yılmaz Odabaşı'nın şiirlerini okuyacağını belirtiyor. Yani yalnızca yazar ve şair olmayan bir kişi tatilde şiir okuyacağını belirtiyor. Bu durumda insan sormadan edemiyor: Bizim yazar[illegible] şiir okumadan da yazabiliyorlar. Bunu kimseye [illegible]nin önemini anlatmak gibi bir kaygım yok, ama örneğin bir Van Gogh'u büyük yazarların şiirinin içinde şiirin de bulunduğunu [illegible] hiç unutmamalıyız. Kardeşi Theo'ya yazdığı bir mektuptan anlıyoruz ki Guy de Maupassant'ı [illegible] 'Mesudlar' adlı ilk kitabını [illegible] hocası Flaubert'e adadığı şiirler 'Su Kenarında' adlı bir [illegible] kendini bulmuş artık. Ressamlar arasında Rembrandt'a, Delft'li Van Der Meer'e ise Maupassant da, Fransız romancıları arasında Zola ve [illegible]

Tatilde okunacak kitapları öneren yazar ve şairlere bir [illegible] önermem gerekseydi, bize [illegible] ressam olarak tanınmış olan Van Gogh'un, kendi döneminin şiirini ve edebiyatını nasıl yakından izlediğini ve [illegible] gösteren mektuplarını okumalarını önerirdim. Bu mektuplardan anlıyoruz ki, dünya edebiyatının en önemli öykü yazarlarından biri olan Maupassant şiirler de yazmış, [illegible] ile kitabı, "Mesudlar" adını taşıyor. Bir ressam olan Van Gogh'un edebiyatla bu denli yakından ilgilenmesi karşısında, bizim yazarlarımızın çoğunun şiir okumamasının da [illegible] yeni neden[illegible]

HOŞÇAKAL VEDAT GÜNYOL!

Vedat Günyol adını ilk kez Yeni Ufuklar dergisinden duymuştum. Daha sonra Çan Yayınları'nda yayımlanan [illegible] Yeni Ufuklar dergisi, Türkiye'nin aydınlanma sürecinde önemli yeri olan bir dergiydi. Yayınına uzun süre ara verdikten sonra, son bir sayı yayımlandı. Veda sayısı gibi. Derginin [illegible] hocası Doç. Dr. Bedrettin Cömert'in kitapını [illegible] okumuştum. Yeni Ufuklar'ın son sayısında, dergide yazı ve şiir yayımlamış, dergiye emeği geçmiş herkesin de büyük bir duygusallıkla yer verdiğini [illegible] O yıllarda cezaevinde bulunan Yılmaz Güney de bir mektupla katılmıştı derginin veda sayısına. [illegible] yıllar sonra bir [illegible] "Vedat Ağabey" diye başlayan mektubunda, Antalya'da [illegible] Yeni Ufuklar için [illegible] gerçekleşmedi.

Salih aleyk

Bazı insanlarla kişisel ilişkiniz [illegible] olduğunu bilmek [illegible] Yaşarken hakkı [illegible] [illegible] Bu insanlar hayattan ayrılınca, içinizde kocaman bir boşluk oluşur. Kimsesiz kaldığınızı düşünürsünüz. İşte Vedat Günyol da böyle bir insandı. Tıpkı Yılmaz Güney gibi.

Hoşçakal Vedat ağabey!

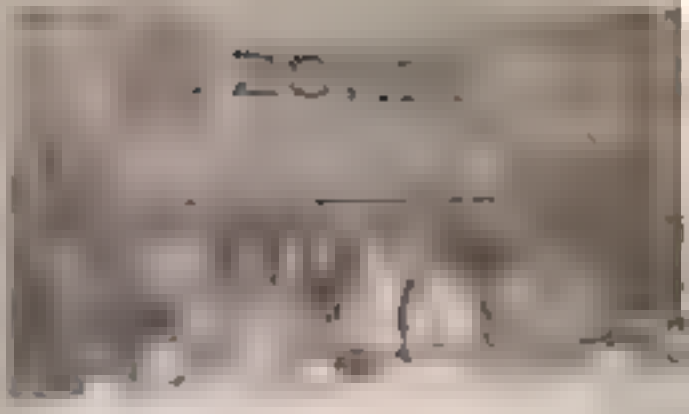

[illegible] Telefon [illegible]

DOST BARIŞ[illegible]

[illegible] Nadi Şiir Ödülü'nü **Ahmet Erhan** ile paylaşan **Tuğrul Keskin** "Zi[illegible]" adlı şiir dosyasıyla kazandı. **Tuğrul Keskin,** [illegible] Yunus Nadi Şiir Ödülü [illegible] [illegible] yıllarında başlayan şiir ve yazı çalışmaları [illegible] şiir severle[illegible]

Yunus Nadi Şiir Ödülü töreninde [illegible] Başkanı **Alaattin Yüksel** ve Büyükşehir Belediye Başkanı **Aziz Kocaoğlu** da katıldı. **Alaattin Yüksel** her zaman olduğu gibi [illegible]

ARMAĞAN: KAÇAK YAYIN

[illegible] ve [illegible] **Koyan E[illegible]** çevik. Sanata, sanatçıya, kültüre [illegible] [illegible]

[illegible] memle Mektuplar" [illegible]

[illegible] **Kaçak Yayın**'ı okuyor ve okutuyor. [illegible] KAÇAK YAYIN [illegible]

[illegible] sevgili **Koyan**'a selam.

BİR RASTLANTI MI?

[illegible] **Mehmet Fırat Pürselim** ve **Bülent Keskes** [illegible] **Tuğrul Işık** [illegible]

[illegible] **Mehmet Fırat Pürselim** ile [illegible]

Kaçak Yayın edebiyat seminerlerine katıldı. Bu seminer sana neler kazandırdı?

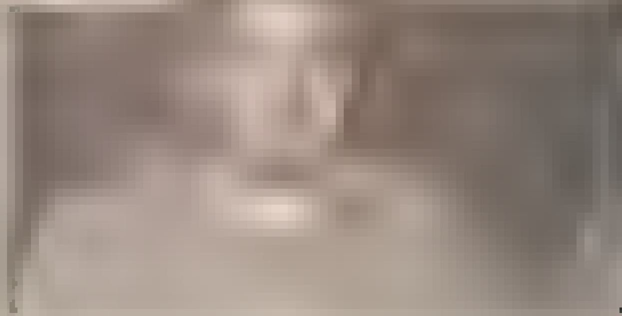

[illegible]

Seminerin yazınına ne katt[illegible]

[illegible]

Başkalarına da önerir misin?

[illegible]

Senin öykü çalışmaların da var. Gelecekle ilgili projelerin var mı?

[illegible]

Öykünü okudum. Çok beğendim. Yaşın genç olmasına karşın geçmişe bir özlem var öykünde. Buna ne diyeceksin?

[illegible]

[illegible] Kaçak Yayın [illegible]

ESKİ KIMRU'DAN BOZTEPE'YE,

ORDU ŞİİR GÜNLERİ

[illegible] şiir [illegible] Şiire [illegible] [illegible], aşk [illegible], özgür [illegible] olursa olsun şiire değen ya da şiirin değdiği kim varsa! [illegible] şiir [illegible], size sesle[illegible]. [illegible] ben.

Türkiye [illegible] şiir koordinatlı insanları, Karadeniz'in duvarlığı lacivert yeşil siyah dalgalarının sağana[illegible] [illegible]sından merhaba diyorum.

[illegible] biliyor musunuz? Ordu Şiir Günleri yine yapıldı. Gökhan Akçiçek'in güzel çabasının ve içtenlikli emeğinin ürünü olan bu şenlik, gerçekten kıvanç verici bir [illegible] [illegible] [illegible] da.

Bu yıl [illegible] olan bu [illegible] Günleri'ken [illegible] ve [illegible] [illegible] bu [illegible] duyarlılığıyla [illegible] da diyebiliriz. Gökhan, [illegible] dedi. İstanbul'dan gelenler sabah Fatsa'da [illegible]. Hüseyin Alemdar Yılmaz Arslan, Halil İbrahim Özcan, Nevzat Çelik... Bedrettin Aykın, [illegible] [illegible] Nevzat'la [illegible] yok. Neyse. Ben Ünye'den [illegible]tim. Biraz da Kaya Demirel'e [illegible] [illegible] Samsun'a [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], verdim Fatsa [illegible] Azer Yaran'dan. Program verdi [illegible] Kuştum [illegible]. Konvoy'a dönüş [illegible] [illegible] [illegible] Bedrettin Aykın. [illegible] [illegible] Ben [illegible] değil. "Sen [illegible] Aykın?" dedim [illegible]. Onlar program gereği Kum[illegible] yöneldiler. Ben, [illegible] Azer[illegible] yöneldim. Çünkü, onu görmek [illegible] [illegible]. Yoluma [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible] [illegible], gerçek [illegible] beklemiş. [illegible] muhabbete [illegible] saat [illegible] [illegible] göre [illegible] olmuştu. İstanbul'dan gelenler [illegible] Gökhan, Sinasi Tepe, [illegible] Menekşesi çıkmıştı ya, mutluydu. [illegible] vardı. Birçok [illegible] Şırıyf[illegible] [illegible] [illegible] dım. [illegible] beşer. Bunları kaydettim... [illegible] Menekşe'si [illegible]

[illegible] okumuştuk. Coşkuyla konuştuk [illegible]. Sarı Yaz [illegible] bölümünden, daha [illegible] [illegible] söyledim ona. Sahi mi? Dedi sahi olmaz mı bu, gerçekten de [illegible]. Azer'in şi[illegible] gibi. Veda vakti, ben [illegible] yetişeceğim, [illegible] [illegible] Hoşçakal şair yine görüşeceğiz. [illegible] yine [illegible] [illegible]. Şimdi git yol boyu, düşüne-düşüne [illegible] [illegible] kendini dinler insan[illegible] dedi. [illegible] [illegible] öyle gerekseni[illegible] vardı [illegible]. Aynen öyle yaptım. [illegible] yandan [illegible] [illegible] dinledim, [illegible] [illegible] sanatçıyı. Çok, pek çok dinlediğim gibi. [illegible] akan ırmağın boyunca [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dizelerimi. Neyse. [illegible] bildiğim gibi [illegible]dım. Şelale'yi bulmam gerek. [illegible] yıldır [illegible] gider gelirim, şelaleyi bilmem. [illegible] buldum. [illegible] ırmak boyunda [illegible] yerde [illegible]. [illegible] Şelalesi [illegible] Ama bu ne, gerçekten [illegible] [illegible]... Yemyeşil doğa içinde bir [illegible]. [illegible] [illegible] tablosuna bakarken gözlerim [illegible] [illegible] [illegible] yürüdüm. Baktım ki [illegible] [illegible] Aliyev [illegible] [illegible] [illegible], ben de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Azer ağabey. Bu geldi aklıma, [illegible] Şairlerin biraz bu [illegible] [illegible], bir [illegible] tarafında. Rahiler gelmiş [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] Şairler [illegible] [illegible] de

Kısa süre sonra, [illegible] neşeli [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Herkes bir [illegible] [illegible] faslı. Herkes, [illegible] [illegible] bir [illegible] durmak istiyordu. Halil'bo edemedi, [illegible] içine girdi, orada

belgesini verdi. Kumru'nun içinden, bir eczacı, bir doktor, bir eczacı daha.... Harika insanlar. Şiiri böyle sallıyor, böyle karşılıksız seven dostlar. Akşama ramak kala, hızla indik Kumru'ya. Kumru'nun içinde bir havuzbaşı. Semaverde geldi çaylar. Gencecik, pırıl pırıl, kıpır kıpır öğrenciler. Defterlerine yazdırdılar ko[illegible] herkes en güzel tümceleri yazdı onlar için

Nevzat Karakuş, sazıyla söyledi, mest eyledi. Çok içten, çok derinden bir ses, bir saz ustalığı. Akşam erişti, bir kısım öğrenci köylerine dağıldı, hatıra defterlerindeki eşsiz anılarını alarak... Sonra, Halk Eğitim Merkezi'ne geçildi. Ama, önce, Kumrulu şair **Erçal**'ın Uzak Doğu tipi minik evine gezi yapıldı. Hey hong, n'aber song diyeceği geliyor insanın, evi görünce. Tamamen orantık bir tasarım. Vardık, Halk Eğitim Merkezine. İlgi iyi, içten. Belediye Başkanı, bürokratlar, öğretmenler, gençler... Yeni, Kumru'da, sevgidolgu bir ilk.

Saygıdeğer bir öğretmen, en güzel, en içten tümcelerle sundu konukları. Sonra, bir şiir, bir **Nevzat Karakuş**'tan türkü. İnsanlar, etkilendi konuklardan, konuktan da izleyenlerden. Kültür dolayımında, sanat dolayımında anlamlı sözler söylendi sonunda. **Nevzat Karakuş**'ın türküleri, şiirlerin arasında özel birer imge durağı oldu. Kumru, Kumru olalı böyle bir salon görmemiş... Doktor dedi ki, artık, Kumru da, Türkiye Kültürü haritasında yerini aldı. Gece, konuklar Kumru'da konakladı. Ben, geceyi bir ok gibi yararak, Ünye'yi buldum. Karadeniz'in sesini duyarakan, rüyama şiirler koyarakdan uyudum. Ertesi gün, cumartesi. Artık, erip Ordu'da buluşacak. Ben, **Kaya Demirel**'in yolpa [illegible] heybetini de alarak, Ordu ve, oradan da Boztepe'yi buldum. Gökhanlar da az önce gelmiş. Trabzon'dan **Yaşar Bedri** de orada. İçtenlikle konuştuk. Şiir ve şairin halleri üzerine. Şiirin şaire neler ettiği üzerine. Trabzon'dan Ada çıkmıştı. Bu arada, Samsun'dan da bir Ada çıkmıştı. Dergiler üzerine de söyleşildi. **Yaşar Bedri**, resim ve ressamlık öyküleri anlattı, anıları... İstanbul'a gitmiş şuarayla görüşmüş, onlardan söz etti. Sonra, bir başka mekana geçildi. Bol çay içildi. Memleketin türlü şiir ve kültür iklimlerinden, sorunlarından konu açıldı. Diyalogdan, iletişimden, hoşgörüden söz açıldı. Ben, naçizane, Beyazıt'taki Çorlulu Ali Paşa Medresesi adlı çayevinden, kahvehaneden söz ettim, oradaki hoşgörü ortamından. Oraya, hep herkeslerin geldiğinden, değişik bir saygı-sevgi ortamı olduğundan... Anarak oravı, o günleri **Halilibo**, Sivas kıyımından söz etti. Kıyımı yapanları lanadı. **Nevzat** [illegible] acıyla, üzüntüyle, tepkiyle anıldı. Sonra, Ordu'ya inildi Boztepe'den. **Yaşar Bedri**'nin bolca çektiği fotoğraflar kalacak en çok. Boztepe'nin bir de kestirmeden yolu varmış. Bunca yıldır çıkarım da, bilmezdim. **Gökhan**. **Kaya Bey**, birlikte indik. Taşbaşı üzerinden, Öğretme[illegible] Yılmaz, Şirası, **Halilibo, ben**, yürüyüşe çıktık, kolaçan ettik Ordu'yu. Derken, vakit oldu akşam, dolduk tarihi eski kiliseye Taşbaşı Kültür Merkezi'ne Ordu İl Kültür Müdürlüğü'nün öncü katkılarıyla gene özel bir şiir gecesi yaşandı. Bir yanda dalgalarıyla musikiye katılan Karadeniz, öbür yanda mehtabıyla, geceye imgeler sunan gökyüzü. Diğer yanda tarihiyle, derinlik katan Taşbaşı. **Nevzat Karakuş** [illegible] arayı da, şiirseverleri de mest etti. Onu ilk kez, şiir günleri cuma-cumartesinde dinledim, hep dinlerim artık. Gece kemale erince, şuara, hep birlikte, Öğretmenevi'nin çatısında, hem Ordu'yu ve Karadeniz'i izledi [illegible] düşleri yorumladı. (Gündüzleyin, **Halilibo, Yılmaz, Bedrettin Aykın**, Ordu Sanatevi'nde, tiyatro-şiir dolayımında çaylar içtik. **Halilibo**, sahneye çıkıp şiirini oynamak istedi. Ama, başaramadı. Hayattan şiir oldu, ama, şiirden tiyatro olmadı. Belki de o anda olmadı. Başka zaman olur mu ki?)

Rakısını içen, şarabını içen, birasını içen, söyleşiye giren, gizler açan derken, gece, evet bitti. Veda vakti dostum. Veda, hüzün demektir. Az önce neşe, şimdi sessiz hüzün.

Son, **Nevzat**'la vedalaştım. Son sözü, 'Göbeğ' erli' oldu. Halbuki, **İrfan** göbeksiz olur mu?

Daha önce, telefondan tanıştığım **Bedrettin Aykın**'ı, yüz yüze, can sıcaklığıyla tanımak beni ayrıca mutlu etti. Saygın bir insanı mesafede duran nezaketli bir adam. Şiir dünyamızın bu tip kişiye gereksinmesi gerçekten var.

Vedalar çatıda kaldı. Biz indik düze. **Kaya Demirel**'la koyulduk yola.

Gecenin içinden, sessizce geçerek, düştük Ünye'ye.

Bu yılki Ordu Şiir Günleri, daha öncekilerden, bana göre, çok daha iyi oldu. Zaten, **Gökhan**, bu işte her sene art koyuyor.

Bu sene, **Özcan Ülkü**'yü aradı gözler.

Seneye... **Gökhan** elbette bilir işini. Ama, bu seneden daha düzeyli olmalı düzenleme. Gelişerek, büyü-

[illegible] erinin bana çok özel deneyim [illegible]

[illegible] ilişkimin bir geçmişi var bu [illegible]

Bedrettin Aykın'ın, Yılmaz'ın, Hüseyin'in, Nevzat'ın, Mellibe'nin buralara yolu düşer miydi başka türlü? En azından düşmeyebilirdi.

Ordu Şiir Günleri. Ama herkesin aklı dönüşte [illegible] [illegible] yani birinci ayağı. Şelale ba[illegible] [illegible] bile düşünüldü. Fikir Hüse[illegible] [illegible]

[illegible] kumlu olsun dedi. Poetikus. Okuyanlar gibi seçkin ve kaygılı işimlerinden dolayı duraksamışlar olsa da [illegible] de [illegible] olsun dendi. Ne değişir ki, aynı [illegible] adı kaldı. Dur bakalım [illegible] ne doğacak. Şelale başına [illegible] konukevi yapıyorlar. Sahipleri, işletmeleri çok [illegible] ar bırakır. Şuğranın sohbetine kelli [illegible] iç de maydanoz salonu düşmeli [illegible] muhabbete. Zaten iki elz [illegible]

Aren Yarkın çalışma [illegible]

[illegible] ordu insanları. Bir kültürel edeyi erkan gösterileriyor [illegible]

İşte böyle.

Bir şiir günleri de böyle geçti.

Tozlu-topraklı-yeşil-mavi yollarından yıldız şureli de geçip gitti şairler. Ses gibi hızlı, görüntü gibi yavaş. Su gibi mağrur, şelale gibi gizemli.

[illegible]

Durmadan çalışıyor karıncalar ...

Posta... Tak[illegible]lar

[illegible] Sokak lambaları [illegible] Babam hep anlatır. [illegible] Erzurum [illegible] İstanbul'dan [illegible] Mahmut Celaloğlu gibilere emanet kaldıkça, o mü[illegible] ütopya yaşayacak... İnadına.

Hilal gönderdi Le poète Travailleur Dergisi'ni. [illegible] Ahmet Bozkurt [illegible] Şair [illegible] Paris'in [illegible] lapoetr@hotmail.com

ETKEN yeni bir dergi. İlk sayısı [illegible] Şair Hilal Karahan [illegible] Hilal'in yazmadığı yer yok gibi [illegible] sanat [illegible]

IŞIK Dergisi'nin [illegible] Ahmet Ada sevdiğim bir şair. [illegible] Bu [illegible] Üstübal [illegible] gönderdi Bilge'ye

SARI ZEYBEK Söke Şairler ve Yazarlar Derneği tarafından çıkarılıyor. [illegible] dünya. 0256 [illegible]

Postalar [illegible] dergicilik mi sanal dergicilik mi? [illegible]

[illegible] Bilge'den [illegible] da.

[illegible] Seyhan [illegible]

[illegible] Doç. Dr. Sabri Selçuk [illegible] ve yağmurlu bir gün [illegible] konulu bir konferans [illegible] Kaçak Yayın'ı [illegible] Yağmur vardı dışarıda [illegible]

Sinema - Sinema ve Truva'[illegible] Aşk [illegible]

[illegible] şiirler [illegible]

Filmden Tahliller: [illegible] Kadınlar [illegible] Sana bir şey vereyim. Tanrılar [illegible]

Truva yandı [illegible] Ve Brad Pitt'in [illegible] sevgilisine aşk adına "Önemli değil" [illegible]

Kurtuluş Artıca

[illegible] Kaçak Yayın'ı [illegible] Aslan Özdemir [illegible] Adnan Özer'in [illegible] "Küskün Zeytin Ağacı" başlığıyla yayımladığı [illegible] Kurtuluş Artıca'yı [illegible]

[illegible] manalı asla.

bulmacalar... olağanüstü kadınlar... önemli günler

Bulmacanın günlük yaşamımızdaki yerini alışının kaçıncı yıldönümü olduğunu saptamam çok zor şimdi. Ama, artık iyice kalıcı, adı kalın çizgiyle çirili bir yeri olduğu kesin. Karelere hapsedilmiş sorular, vazgeçilmez bir arkadaşa girdi çoktandır. Baksanıza, gazetelerin pek çoğunda "çapraz", "kare" "şifre", "muzaffer" "zamboğanki" "hecell", "sözcük avı", "kurulu şifreli" ve bilmem daha ne bulmacayla dolu. Pazar günü alıp inanıza hiç gerek yok. Alın boş resimli bir gazete, olsun bitsin. Gazeteyi nasıl olsa kısa sürede evirip çevirerek okuyacak, resimlerine bakacaksınız. Ama, bulmacaları öyle mi ya! Size resimleki artistin, şairin, şairin kadının kim olduğunu sormadan rahat rahat da, "ya ben bunu biliyordum, geçen gün de sorulmuştu" dedirtecek sorularla boğuşmanızdan etkileyici bir kâbil çıkacaksınız. Genel kültürünüz artacak, ansiklopedi karıştıracak ve bilgi ekleyeceksiniz.

Ama yalnızca bizde mi yaygın sanıyorsunuz? Tüm dünyada "bulmaca çözme" hastalığı var. Gazeteyi okumadan bulmacaya saldırılar mı, dünkü bulmacada bilemediklerinin ne olduğunu öğrenmek için gazeteyi sabırsızlıkla bekleyenler mi, sağa sola telefon ederek yardım isteyenleri mi anımsıyor? Öyle ya, bulmaca da onlar "alzheimer" hastalığını da önlüyormuş! Yani beyni çalıştırması açısından orta yaşlılarda önemli bir rol üstleniyor.

Sözü uzatmadan Berlin'in ağırbaşlı gazetelerinden **Tagesspiegel**, geçtiğimiz günlerde bulmaca çözümleri ne geniş yer ayırdı. Başlık: *Olağanüstü Kadınlar*. Bulmacalarda çok sık sorulan bir "olağanüstü kadın"ın kimliğini açıklıyordu gazete. Bu, pek çok yönden farklı kadınların bunlarını bizler de tanıyoruz.

Gelelim bu *Olağanüstü Kadınlar*'ın kim olduğuna. **Nofretete**: Doğum tarihi bilinmeyen, ölümü isa'dan önce 1340 olduğu tahmin edilen ve güzelliğiyle ölümsüzleşen Mısır anıtının en önemli kadını. Eşiyle birlikte Mısır'daki dini reformların da öncüsü olmuş bir ölümsüz kadın. Eşi **Echnaton** (Ö. 1364-1347 yılları arasında Mısır'da hükümdarlık yapmış ve eşinin güzelliğini ölümsüzleştirmiş bir başka soylu kadın: **Aziz Kunigunde**. Bunun da doğum tarihi bilinmiyor, ölümü 1033. II. **Kaisar Heinrich**'in eşi. Eşinin yanında aktif rol üstlenmiş. İkisi de Bamberg Kilisesi'ne gömülmüş. Yazar **Thomas Mann**'ın en büyük kızı **Erika Mann** (1905-1969). Üç yıl Gustaf Gründgens ile Max Reinhardt'ın yanında tiyatro eğitiminden sonra ortaya koyduğu kabaresi **"Bilder Dörfmenn"**yle ünlenir. 1933'de İsveç'e, sonra da İngiltere'ye göçer. Uzun bir sürgün yaşamını ilkin eşi **Wystan Hugh Auden**'le birlikte 1936'da Amerika'ya göçerek yaşar. Zürich'te de ölür.

Ingeborg Bachmann (1926-1973) yapıtlarını ülkemizdeki yazarlar şairler yakından tanıyorlar. Innsbruck, Graz ve Viyana'da felsefe eğitimi görür. 1958'de **Max Frisch**'le karşılaşır ve Zürich ve Roma'da birlikte yaşarlar. Roma'da 25/26 Eylül 1973 gecesi sigarası yangına neden olur ve yanarak ölür. **Friedl Mussary** (**Friederike Mussevich**, 1889-1969). Viyana'da doğar ve 30 yıl yaşayacağı Berlin'e gelir 1906'da Operetleriyle ünlenir. İkinci eşi tenor **Max Pallenberg**'le 1918'de evlenir. Eşinin ölümünün ardından Viyana üstünden Londra ve Kaliforniya'da sürgün yaşamı sürer ve Hollywood'da ölür. **Lotte Lenya** Karoline Wilhelmine Charlotte Belmauer (1898-1900-1981) **Lenya** da Viyana doğumlu bir tiyatro sanatçısı. Zürich'te tiyatro eğitimi gördükten sonra 1920'lerde Berlin'e gelir ve asıl kariyerini bu kentte görür. Onun en önemli anılarından olan eşi **Kurt Weill** ile birlikte ***Üç Kuruşluk Opera***'da büyük çıkışını yapar. Sonra Paris üzerinden New York'ta sürgün yaşar ve orada ölür. **Paula Modersohn-Becker** (1876-1907) 31 yaşında ölen **Paula** Dresden'de doğar ve resim öğreneceği Bremen'e gelir. 1898'de büyük bir sanatçı grubunun yaşadığı Worpswede'de **Fritz Mackensen**'den resim dersleri alır. **Paul Gauguin**'den etkilenmiş bir halde bir yıl Paris'te yaşar. Sonra Paris'e döner ve kısa süre evli kaldığı ressam **Otto Modersohn**'la evlenir. Ölümünden iki hafta önce bir çocuk doğurur. Günlükleri ve mektupları ölümünden sonra yayımlanır. Şiiri basılır. **Annette von Droste-Hülshoff** (1797-1848) Münster yakınlarındaki Hülshoff'da doğar. İlk şiir kitabı 1838'de yayımlanır. Kendisinden 18 yaş küçük kütüphaneci **Levin Schücking**'le evlenir. Yaşadığı dönemin toplumsal yapısını şiirlerinde ele almış ve ürünü de buna borçlu tabii sevilen bir şairdir. Yunanlı bu sanatçıyı tanımayan mı var. Melina Mercouri Amelia Maria (1920-1994) 18 yaşında Atina belediye başkanlığı yapmış. Babası bir süre içişleri Bakanı ve milletvekili olmuş. 1960'da **Melina** **"Pazarları Asla"** filmiyle büyük bir başarı kazanır ve bütün dünyada ve onun o unutulmaz şarkısıyla: ***"Bir gemi gelecek"*** Yönetmen **Jules Dassin**'le evlenir. 1981-1989 ve 1993-1994 yılları arasında New York'ta yaşar. Albaylar Cuntası'ndan sonra Yunanistan'ın kültür Ba-

...kanı olur. **Peggy** (Marguerite) **Guggenheim** (...doğ... babası **Benjamin Guggenheim** 1912 de... Titanic...

[illegible]

...ateşli ve büyük bir üne sahip olan **Lawrence Vail**'le Paris'te evlenir. **Samuel Beckett**'le kısa ilişkisi sonucu ...ağırlaş resme yönelir ve bir galeri açar. 1941 de ressam **Max Ernst**'le evlenir. 1948 'len sonra Venedik'te yaşamaya başlar. Topladığı eserler daha sonra adına açılan...

[illegible]

...yadsımak ol.

Önemli günler çizelgesini gördüğümde nasıl da şaşırmıştım! Neredeyse 365 gün her gün ... anlamlı bir şekilde ... UNESCO'nun önerdiği ve dünyaya kabul ettirdiği günlerin yanında her ülkenin kendi ulusal günleri de büyük bir anlam taşıyor bizde. 23 Nisan ve 19 Mayıs gibi... 8 Mart, 1 Mayıs gibi uluslararası olarak ... kutlanabilecek başka günler de vardır elbette. Anneler, babalar ve sevgililer günü artık tüketimi körükleyen ... ve yönelik günler olarak kullanılıyor. 3 Mayıs, Uluslararası ... Özgürlüğü Günü, 5 Haziran, Dünya Çevre Günü gibi. Ama hiç duymadığımız ve şaşırıp kaldıklarımız da var elbette. 2 Şubat, Dünya Nemli Bölgeler Günü gibi örneğin. 11 Şubat'ın Dünya Hastalar Günü olduğunu duymuş muydunuz? 21 Şubat'ın Uluslararası Anadili Günü olduğunu bilen kaç kişi vardır acaba? Sigara içenlerin günü yok ama sigara içmeyenlerin günü var: 31 Mayıs. UNESCO ya da kabul ettirmiş 21 Mart'ın Dünya Şiir Günü olduğunu. Ayrıca 21 Mart Uluslararası Ormancılık Günü ve yine 21 Mart Dünya Ev Ekonomisi Günü olarak tarihteki yerlerini almışlar çoktan. 1 Haziran Dünya Köylü Günü, 21 Haziran Dünya Öykü Günü, yine 21 Haziran Avrupa Müzik Günü, 23 Haziran Anneler Günü, 24 Haziran Açık Kapı Günü... olarak kutlanıyor. 3 Mayıs Güneş Günü olarak kutlanırken, 15 Mayıs Bayram'da Su Günü olarak halkın yaşamındaki yerini alıyor. 8 Eylül Dünya Okuma-Yazma Günü iken, 26 Eylül Avrupa Konuşma Günü olarak anılıyor. 5 Ekim Uluslararası Öğretmenler Günü, 9 Ekim Dünya Postacılık Günü, 20 Kasım Dünya Çocuk Günü ama 21 Kasım Dünya Televizyon Günü, 10 Aralık da İnsan Hakları Günü... 12 Ağustos, Uluslararası Gençlik Günü, 23 Ağustos, Uluslararası Köle Ticaretini Anma Günü... ve listeyi uzatmak mümkün elbette. Günlerimizin nasıl da anlamlı olduğunu göstermeye yeter sanıyorum bu kadar örnek.

Olağanüstü günler ve olağanüstü kadınlar derken geldik mi olağanüstü öykülerin olduğu bir kitaba. Tatilimi Ayvalık'ta geçirmeseydim de, artık yazı Ayvalık'ta geçiren Pınar Kür'ün 23 yıl aradan sonra yayımladığı **Hayaller Hikâyeleri**'ni okumayacağım, olur mu öyle şey? **"Gizli Saklı Konuşmalar"**ın yer aldığı 5 öyküden oluşan kitabı bir solukta okudum. Sonra da uzun uzun düşündüm: geçmişle günümüz arasında kaybolup giden yaşamları, fotoğrafları, anıları, aşkları, sevgilileri... Yaşamımızda ne çok şey var elimizden kaçıp giden, bir hayalete dönüşen, gerçekten bunları yaşadık mı dedirten: Ama yaşadıklarımız, kaybolup gidenleri nasıl yok...

[illegible]

Bir yanda bulmacaları günü dekorlardır değerlendirebildiğim gibi. Bir yanda hayalete dönüşen öykülerle boğuş dur geçmişini didik didik didikleye ve Türkçenin adına yana yana oku Pınar Kür'ü, sonra da anma günleri, uluslararası önemli günler ağıyla çevrili bir dünyada yaşa... Ayvalık'ın olmayan kadına yanıyor musun, yanmıyor musun, sen ona bak.

"Önce gezen ölüler midir hayaletler, yoksa önceki geceye sığınarak yaşamayı sürdürebilen canlılar mı?" Bu sorunun karşılığı 'çapraz' bulmacalarda nasıldır acaba? Aaa, yeni fark ettim, henüz 'dünya bulmacalar günü' yok.

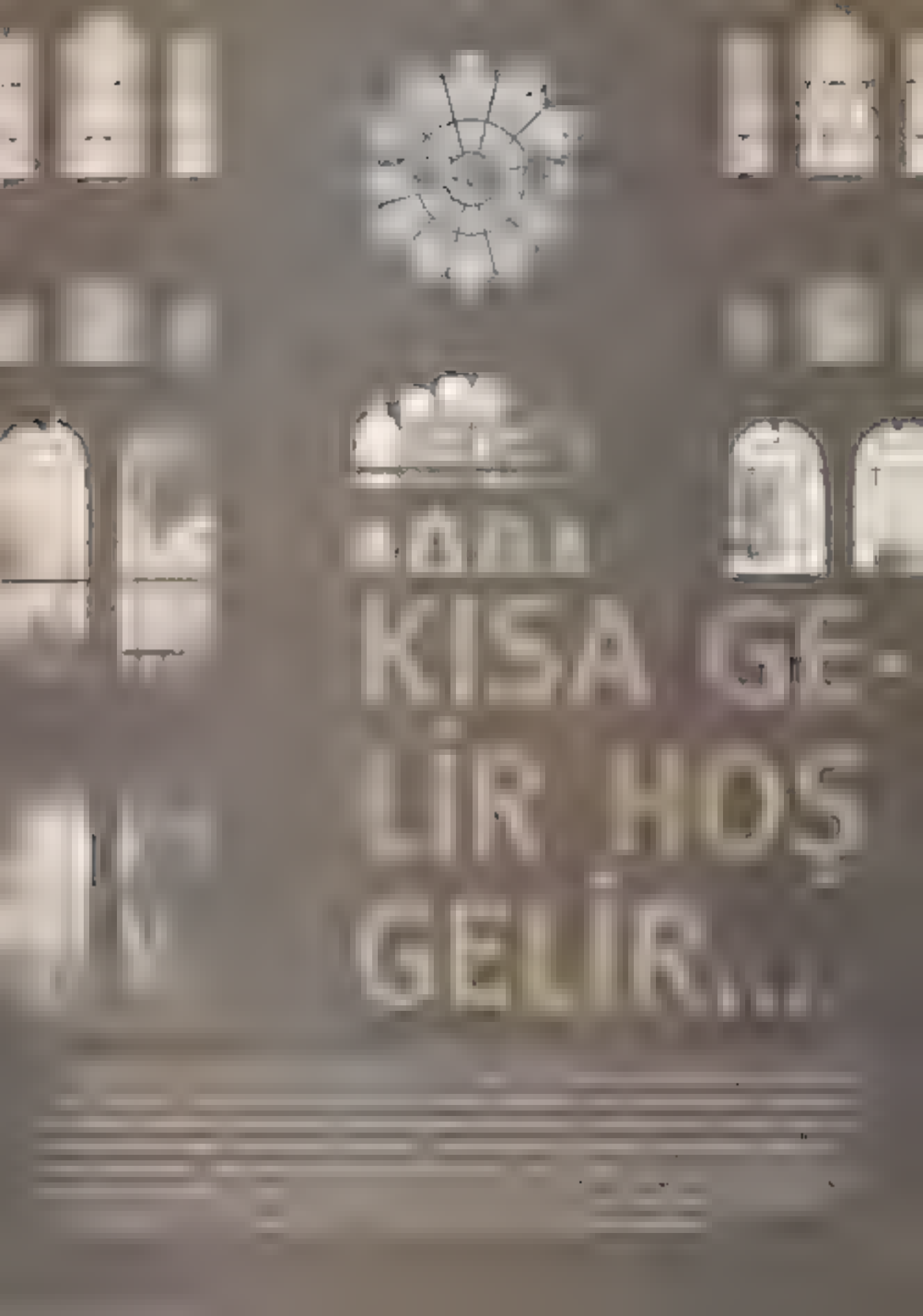
KISA GE-
LİR HOŞ
GELİR...

Hazırlayan: Barış Pehlivan

Tren ve sinema...

Barış Pehlivan: Kısa film gibi bir konuyu konuşurken, hem sinematografik hem de onun kadar dinamik bir yerde röportajımız diye düşündüm. Tren garları ve trenler sinemadaki yeri düşünüldüğünde doğru mekanlardayız gibi. Nedir merakla, sinemada trenin önemi?

Hilmi Etkan: Bir kere görsellik sinemada önemli. Buluşma yerleridir, ayrılma yerleridir. Herkesin yaşamında ilginç yeri olmuş bir mekanlardır. Bisiklet, şemsiye gibi bazı şeylerin özel bir yeri vardır sinemada. Onlardan biri de trenler.

Barış Pehlivan: Peki, yönetmen olarak, sizin için trenler ne ifade ediyor?

Tan Tolga Demirci: Benim ikinci kısa filmimin adı Trenler mi Terkedilmişler. Yoksa İstasyonlar mı... Bu ismiyle anlatmaya çalıştığım, bir ayrılık öyküsüydü. Bir anlamda benim için ayrılığı hatırlatan mekanlar. Tren istasyonları ve hastaneler olarak da trenler ön plandaydı. Bir de ben Orta Avrupa ve Kuzey Avrupa Sinemasını çok seviyorum. Özellikle görüntü yönetmenlerinin dünyaca ünlü yapmış olmalarının nedenlerinden biri, trenler ve istasyonları bir anlamda konuya ve psikolojiye doğru oturtmalarıydı. Ama farklı bir bilgiden konuştuğumuz kesin... Onlar için daha psikolojik unsurlar ön planda, benim için konu öyküsü daha ön planda.

Caner Yalçın: Benim, içinde tren olan bir filmim yok ama içinde çok güzel. Çoğu zaman pencerede, güzel bir çerçevelenme çerçevesi oluyor... Görselliği zengin bir ulaşım

[illegible] bir kısa film festivalinde o filmleri gözle[illegible] Bu da çok ters düşmüş. Sinema artık çeşitli [illegible]

Tan Tolga Demirci: Tamam güzel belge. İlk çekilen görüntü demek daha değerli film demektedir. Tabii kısa bir görüntü sonuçta ve belge amaçlı değil. Ama bunu kısa [illegible]

Kısa film mi, reklam mı... Bu ayrımın bir anlamı yok!

Barış Pehlivan: Sinema tarihine baktığımızda sinema ve kısa filmle başlandığını görüyoruz. O zamanki kısa filmler, şu an bizim kısa film dediğimiz konsepte uyuyor mu?

Caner Yalçın: Teknik durumdan dolayı kısa o zamanki filmler. Şimdiyle kıyaslamak çok doğru olmaz. Farklı kulvarlarda filmler sonuçta.

Tan Tolga Demirci: O zaman çekilen kısa filmler daha çok bir görüntülemek adına çekilen filmlerdi. Dolayısıyla belgeselden ziyade, belge özelliği taşıyan kısa filmlerdi. Hizmet ettiği amaç, tamamen tarihi belgelemek ve bir sonraki kuşağa aktarmakla ilgiliydi. Şimdi tekrarlıyor çok farklı amaçlara hizmet edebiliyorlar.

Hilmi Etkan: Onlar kısa film değildi, onlar filmdi. Çünkü [illegible]

yun daha oluşmamıştı o zaman. O zaman daha yeni bir şey bulunmuş zaten. Daha kameralar yeni, bir şeyler çe[illegible]

[illegible] ar, kısa film tarihinin bir bölümü değil. Ama o zamanki ekonomik nedenlerle, sinema kamera[illegible]nın kapasitelerin nedeniyle, işte bunyo koşulların, işik koşullarının nedeniyle kısa yapılmış çalışmalardı. Yoksa kısa filmler değildi

Barış Pehlivan: Kısa film için ayrıca [illegible] deniyor. Belki, kısa filmin altyapısı ve bilgisi bakımından yapılmış bir tanım. Başka bir açıdan bakıldığında bir yapmak basit ve herkesin yapabileceği bir iş gibi görünüyor [illegible] Sizce böyle ortak bir kaideyi var mı, kısa filmle ilgili?

Hilmi Etkan: Ya ben bu tür benzetmelere karşıyım. İşte kısa film özgürlüktür. Film gibi.

Tan Tolga Demirci: [illegible] dur... Özgürlüşünler.

Hilmi Etkan: Kısa film şu ya da bu olsa, yani o [illegible] filmi, mutlaka bir şeyle koşullandırılmasının anlamı yok. Kısa film sinema sanatı içerisinde bir konsept. Bir [illegible] anlamıdır. Şiir değil yani. Nasıl şiir olsun ki...

Tan Tolga Demirci: Kısa film şiir değil ama, belki şiirsel [illegible]

Hilmi Etkan: Aynen, çok doğru. Bunun kısa filmlere şiirsel olarak diye bir şey yok. Kısa filmi diye bir çok [illegible]

Film kısa festival uzun...

Barış Pehlivan: Ben festivallere konuşmaya gelmek istiyorum... Araştırdığım kadarıyla kısa film alanında şu kadar festival var Türkiye'de... Belki daha fazla vardır... Bu niceliksel fazlalık olumlu mu kısa film için?

Hilmi Etikan: O çok önemli bir konu, açtığın iyi oldu. Hiç olumlu değil! Şimdi her filme bir festival düşmeye başladı. Bugün kısa film alanında çok da akçak görüldü olmaya gerek yok. En kapsamlı organizasyonu yapıyoruz. Ama biz hâlâ kısa film günleri diyoruz... Çünkü festivaller şenliklerdir. Bu şeyin festivalini yapabilmek için, o ül-

Barış Pehlivan: Festivallerde sizin yaşadığınız zorluklar

Caner Yalçın: Zaten kısa filmciler çok iyi niyetli... Kim çağırırsa gider, biz filmini gösterelim, der birisi, bir işte röportaja çağırır, ona gider... [illegible] ilişkiler. Bu yıl niyetin biraz kimli [illegible] düşünüyorum. Yakın zamanda çok zamanı sıkan bir şey oldu, Tolga da vardı... İşte bir üniversitenin yaptığı bir festivalde... Kısa film günleri oldu, diyelim daha doğrusu, çünkü festivali onlar da yanlış bu

Barış Pehlivan: Şimdi

Caner Yalçın: [illegible] Çok komiktir [illegible] orada mesela Benim üç defa filmim gösterildi... üç dakikalık filmim var. İlk gün ses yok. İkinci gün görüntü yok, üçüncü gün görüntüsü var ama soru cevap kısmı yok.

Tan Tolga Demirci: Büyük bir disiplinsizlik söz konusuydu, sebebini hemen söyleyeyim... Organize edenlerin kısa filmden haberleri yok! 'Kısa film nedir, ne değildir', daha önce izlemişler mi, izlememişler mi... bu işin zaten

tarafı... Bir de teknik [illegible] var. Bu işi yapmayı bilmiyorlar ama, bu işe soyunuyorlar.

Kısa film niye ücretsiz olsun ki.

Barış Pehlivan: Peki siz bu kadar zorluk karşısında hiç umutsuzluğa düşüyor musunuz? Bu ülkede ne yapıyorum ben diye...

Tan Tolga Demirci: Bu ülkeyle ilgili umutsuzluğa düşüyorum ama kendimle ilgili düşmüyorum... Yani böyle bir olumlu çelişkim var. Ben **Ankara Film Festivali Kısa Film Yarışması**'nda, birinci oldum geçen sene... Bu ülkeyle ilgili düştüğüm tarafı şu, yönetmen **Yüksel Yavuz**'la görüştüğümde bana şunu söyledi... Sen eğer bu ödülün [illegible] yasındaki bir ödülü Almanya'da almış olsaydın, Alman Devleti'nin fonları, uzun metraj yapman için akardı sana dedi. Şimdi bunlar gerçekten üzücü şeyler.

Caner Yalçın: Bir uzun film festivali düşünelim... Biletmesela 7-10 milyondur, kısa film gösterimleri ücretsizdir... Ben mesela bundan çok rahatsızım. Kısa film niye ücretsiz olsun ki, ona da bir emek harcanmış... Uzun filmi seyirci bir para verip izliyorsa, kısa filme de para verip izlesin. Zaten kısa film için, 10-15'lik paket yapılıyor festivallerde. Bu da bence itibarını biraz zedeliyor.

Hilmi Etikan: Uzun metrajla kısa metraj film gösterimleri aynı paket içerisinde olduğu zaman, orada kısa filmciler hep ikinci plana itiliyor. **Ankara Film Festivali**'ydi sanıyorum bir ara hafta ayırdı, kısa film bitiyordu ondan sonra uzun film başlıyordu... Antalya bir ara onu yaptı ve gidiyorsun mesela şimdi, kısa film yönetmenlerini görürsün hep, kıyıda köşede böyle, bir yerde toplanırlar falan... Bütün kameralar işte **Kadir İnanır**'ın üzerindedir

Her kısa filmci sinema tarihinin kendi filmiyle başladığını düşünür

[illegible] konuk edilirlerse bi çoğu [illegible] Clermont Film Festiva-li [illegible] bir kısa film festivalidir. Birilere [illegible] planda kalıyorlar. Medya da hep böyle uzun metraja yöneldiği için, ayak altında dolaşıyor [illegible]

Mustafa Altıoklar'ın eli Şahika Tekand'ın boynunda...

Tan Tolga Demirci: Bu, uzun metrajcılarla kısa metra-[illegible] Yeni Dalga [illegible] Bizde kısa film festivalleri, kısa filmci-[illegible] FSAK [illegible] ile karşılaşıyor, belki o duvar sende de var farkında olma-[illegible]

Hilmi Etikan: Her kısa filmci sinema tarihinin kendi fil-miyle başladığını düşünür. (Gülüşmeler) Yani Türk Sine-[illegible], onun filminden önce, onun filminden sonra diye ikiye ayrılıyor, eleştiriye kapalılar. Birkaç defa bunları bir araya getirmeye [illegible] değin zaman, işte 'Sen ne yaptın, yap da görelim' [illegible] ler ediliyor... Hemen sertleşiyorlar. Ama mesela Adana Altın Koza Film Festivali çok iyiydi, o maalesef devam et-medi.

Tan Tolga Demirci: Evet hep anlatılır ya, ben yetiseme-dim [illegible]

Hilmi Etikan: Bir [illegible] Ankara Film [illegible] de [illegible] yapılmıştı. Şahika Tekand da [illegible] Mustafa Altıoklar'ın da bir filmi vardı. Musta-fa Altıoklar'ın filmine ya ödül vermemişler ya da bunun [illegible] altında bir ödül vermişlerdi... Arkadaşlar sonuçlar açıklandıktan sonra isterseniz çıkalım, demiş; çıkalım yukarıda kafeterya gibi bir yer var, hani bir de [illegible] Mustafa Altıoklar, Şahika Tekand, hepsi yukarı çıkmış-lar... Ben geldim baktım ki; Mustafa'nın eli Şahika'nın boynunda... Mustafa [illegible] ken-dine gel... (Gülüşmeler) Bir tartışma başlamış... İşte her halde demiş o, senin filmin iyi değil... Ben şurasını sey-rediyorum sen benim filmimi nasıl sevemezsin diyerek-ten... Ondan sonra, kadını boğazlıyordu yani neredeyse Mustafa Altıoklar... Sonra kendine geldi. Böyle agresif bir yönleri de var, zor zaptediliyorlar yani... Bir şey daha söyleyeyim; mesela çok ilginç o da... Kısa filmde ortak bir haberleşme gurubu var... Burada 10 kişi mi ne tanışı-yorlar... Ve bunlar habire mektuplaşmaya başlıyorlar ken-di aralarında... Ondan sonra diyorlar ki bunlar [illegible] [illegible] hiç konuşmuyorum... Neyse, bunlar aralarında karar verdi-ler buluşmaya... Bir çocuk dedi ki, Pazar günü Atatürk Kültür Merkezi'nin önünde buluşalım... Öbürü bir mail at-tı... "Sen şimdiden kendini ilah mı ilan ediyorsun?" [illegible]

Pencereden bakan Kültür Bakanlığı

Barış Pehlivan: [illegible] iletişim fakülteleri var bu ülkede, bu kadar atölye var, bu ka-[illegible] festival var... [illegible] Ama [illegible]

Hilmi Etikan: Örgütlenmek için çıkar birliğinin olması [illegible] Yoksa böyle kendiliğinden bir örgütlenme, dağılıyor gidi-yor... Senin şunu demen lazım, ben bir örgüt kurdum, sen bu örgütün içinde yer alacaksın ve bu örgütün içeri-sinde yer alırsan şu avantajların olacak... Bu örgütün içinde yer almazsan şu avantajlardan mahrum kalacak-sın... [illegible] olması gerekiyor... Mesela ati yapımızdan yararlanabilir-[illegible] dünya festivallerini görür [illegible] Yoksa [illegible] meyiz. Bir buradan mesela, paket programlar [illegible] ya festivallerine gönderiyoruz... O paket programların içerisinde senin filmine yer vereceğiz... Ama biz sadece üyelerimizin filmlerine bu ayrıcalığı tanıyoruz... Böyle bir yapılanma gücün olursa, o zaman insan ister istemez yer almak ve o disipline uymak zorunda kalıyor.

Barış Pehlivan: Kültür Bakanlığı'nın kısa filme bakışı

hasa oldu bugüne kadar.

Hilmi Etikan: Penceremden bakın. Uluşmeleri Kültür Bakanlığı ayrı bir konu. Kültür Bakanlığı bir kere bizim ülkemizde yok sayılan bir bütçeye sahip. Türkiye bütçesinin binde birine sahip. Bu bütçenin büyük bir kısmını da maaşlara veriyorlar. İşte operadaki personel maaşları ... Şimdi bir de Turizm Bakanlığı'yla birleşmiş, ama ... Kültür Bakanlığı artık erimiş bitti, yok oldu. Bugün Kültür Bakanlığı'na bilhim ... Kısa filme olan değ ... yok.

Barış Pehlivan: 199

Hilmi Etikan: uygulamıyorlar. Resmi Gazete de yayınla ... sında bizim Kültür Bakanlığı kısa film varmış haa, dedi. Tam devlet kısa filmin desteğini resmen kabul et ...

Muhalif olmanın da kendine has bir raconu vardır

Barış Pehlivan: Kısa film festivallerini konuşurken, sizlere de dönmek istiyorum. Sen mesela **Tan**, **Alfabetik Düşler**'le İf İstanbul'da hem en iyi film ödülünü, hem de Radikal'in düzenlediği en iyi izleyici ödülünü aldın... Şimdi **Alfabetik Düşler**'e bakınca, birçok kavrama karşı mu ... sak, bu muhalif tavır kısa filmin içinde barındırdığı bir şey galiba.

Tan Tolga Demirci: Kısa filmin kendine has muhalif bir tavrı var tabi ama, yönetmenin kimlikle aşık ... kavramın bilmiş ... Yani muhalif olmak adına muhalif olursa, o zaman çok ciddi sorunlar ortaya ... yorsun ... herhangi bir kavrama ya da sey ... gerekiyor. Bir de neye karşı olduğunu bilmen ve ifade etme gücün, o yetkinliği kazanmış olman gerekiyor. Dolayısıyla herkes muhalif olamaz; muhalif olmanın da kendine has bir raconu vardır, diye düşünüyorum.

Barış Pehlivan: Peki **Alfabetik Düşler**'de bu ...

Tan Tolga Demirci: Hep ekonomik sıkıntılardan bahse... benim için özellikle. Türk kısa filmciliğinde ... m, çok ciddi bir sorun daha var, o ... de kısa filmciler kendilerine ve ... için önemli olan çekmek ... yaptığınız bilmiyorsunuz' diye ... Bir şeyi ... olarak yapmak yerine, sadece yapmış olmaya yönelen bir dünya yarık olarak.

Türk Sineması'nın anlatacak düşleri yok!

Barış Pehlivan: **Canan** sen ODTÜ'ye **Bir Savaş Filmi**'yle giriş yaptın. ... muhalifliğin üzerine senin filminde de, savaşa karşı muhalif bir tavır var. Ve son yazdığın senaryo, **Yorgan** da öyle. Bir direniş olduğundan bahsedebiliriz değil mi?

Canan Yalçın: **Yorgan**, **Uçan Süpürge Kadın Filmleri** Festivali Ana Film Proje Yarışması ... arasına girdi ve senaryosu birinci seçildi. **Uçan Süpürge**, kısa filme diğer festivallere nispeten daha önem veriyor. **Yorgan**, aldığı ödülle **Filma-Cass** tarafından yapımcılığı üstlenilip, çekilmeye hak kazandı. Evet ilk gece hikayeden yola çıkılarak yazıldı **Yorgan** ve o da muhalif bir tavır içinde duruyor. **Bir Savaş Filmi**'ni zaten biliyorsun, söylemek istediğini doğrudan söyleyen bir film oldu.

Tan Tolga Demirci: Şimdi şu muhalifliğe geri dönersek, bu muhalifliğin altyapısının oluşturulması gerektiğinden yola çıkarak söylüyorum. Şimdi ben yaklaşık 10 senedir gerçeküstücü ekole bağlıyım. Bu bir şekilde muhalif olmayı gerektiren bir şey... Gerçeküstücülüğün kökenlerinde, neye karşı çıktığına ve anlatım tekniklerine baktığımızda, onun muhalif tavrını da hemen görürsünüz... Ama bunun Türkiye versiyonunu yapmak bir şekilde aydınlanma sonrası modern sanatın içerisinde varolmuş bir duruma disiplinle, bu coğrafyadan herhangi bir öyküyü anlatmaya çalıştığımızda, ciddi bir eşleme yapmak zorundasınız. Bu eşlemeyi becermezseniz, filminizin anlatımında bazı aksaklıklar olacak... Dolayısıyla **Alfabetik Düşler**'in içerisinde geçen düş sözlüğü, zaten muhalif olmak için yeterli, diye düşünüyorum. Çünkü Türk Sineması'nın da bence en büyük eksikliklerinden biri de, anlatacak düşlerinin olmaması. Bu düşü fantazya familyasından düşler anlamında söylemiyorum... Çok basit bir biçimde gece uyurken gördüğümüz düşlerden bahsediyorum. Bu düş içeriği benim filmimde alfabeyle sıralandırıldı ve kavramları düşsel bir şekilde yalayıp geçti.

Bu projemin destekleyen ve ilgilerini esirgemeyen, TCDD Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği'ne ve Sirkeci Gar Müdürü Taylan Albulut'a çok teşekkür ediyorum.

gramofonlu kahve

Malatyalı Fahri

1950'lerin Malatya'sı. Değil gramofon, radyo bile her evde yok. Gezgin destancıların açık sesini saymazsak, dolayısıyla gizli bir kimliği de yok. Ama bazen kemerli bir pencereden, bazen bir evin sokağa taşan "çıkma"sından, bazen bir bahçeden, bazen bir kahvehaneden bir feryat yükseliverir. Hikâyeleri olan bir feryat. Vurulan kaçakçının, sınır ötesinde sıla özlemiyle ölen **Ezo Gelin**'in, Kore Savaşı'ndan dönünce eşini kardeşiyle evli bulan gencin, "*zulüm mahpushane havası*"ndan yakınan hükümlünün, yavrusunu yitirmiş kekliğin hikâyelerini anlatan bir feryat. Bazen de, yasin narin endamını sımsıkı saran siyah bir elbisenin, sarı bir kurdelenin ardısıra linkleştir, duygusallaştırdı o ses. Çocukluk yıllarımın Malatya'sının öğelerinden biri de o sesti. Modernle kesişen geleneksel yapılar gibi, şehrin bağrında kaymayan sular gibi... Bir ses, bir şehri yeniden kurabilir mi? Hem de nasıl! 1970'lerde onun taş plaktan aktarılan kırk beş lik plaktaını İstanbul'daki öğrenci evimize gö türdü gümde, benim ve kardeşlerimin otarca "dadısına"mızı kanatıvermişti.

O 1950'li yıllarda **Fahri Kayahan**'ın sesi Malatya'daydı ama kendisi ortalarda yoktu.

1956 yılında, Malatya'nın tepheşi göz çelici konaklarından birinde bir gece duyulan bir silah sesinden beri yoktu. Ölen, o sıralar yirmi yaş dolaylarında olan **Fahri** değil, birkaç yıl önce evlendiği eşi **Fahriye**'ydi. **Fahri** cinayetten tutuklandı. Herkes, bu olayda bir ikide mutluluk meşk etmekleri kayın babası **Hamikoğlu Hacı Ağa** bile, kurtulması için çalıştılar. Olaya farklı bir biçim verildi. Ancak **Fahri**, iki yaşındaki kızını alarak şehirden ayrılmak zorunda kaldı. Bir süre sonra Malatya'ya kendisi değil ama sesi geri döndü. "Malatyalı Fahri" anılanmıştı. Özel yapım, metal ve uzun saplı bir tambur çalıyor, türküler ve şarkılar söylüyor, bazen bu iki tarzın arası, bazen fantezisiye kaçan besteler yapıyor, o sıralar moda olmuş Mısır filmlerine Türkçe müzik dublajı yapıyor, filmlerde oynuyor, senaryolar yazıyor ve peşpeşe plaklar çıkarıyordu. Bir filminde **Müzeyyen Senar** ile, bir filminde **Suzan Yakar** ile karşılıklı döktürmüş, "Bizim Fahri'nin filmi" diyen Malatyalılar, o sıralar peş peşe açılmaya başlayan sinemalara koşturmuştu.

AYKIRI SES

Fahri Kayahan, taş plak dönemi sanatçılarının en aykırısıdır. Yaşantısıyla değil, müziğiyle. O hiçbir tanıma uymaz. Kaynağında kuşkusuz halk müziği var. Çocukluk dönemine ait bir fotoğraf

ta onu bir grup arkadaşıyla birlikte, ellerinde sazlarla, kemanlarla, pozlarken görüyoruz. Arkadaşının ise hâlâ meçhul bir gramofon kutusu. Babası, **Gaffar Ağagiller**den **M[illegible]** Bey'in bir sahibi olduğu için Fahri'nin bu tür lüksleri olabilmiş. Bir süre bağlama çalmış. Sonra **Karaköylü Reşat Oday**[illegible] **Ağa**'nın konağında ise piyano ve kemanla tanışmış. O

doğrudan klasik Türk müziği repertuarına girmiş, TRT yayınlarında icra edilen parçalar. Kendisi kırk beş adet plağa doksan eser okuduğunu, bunlardan altmış ikisinin kendi bestesi olduğunu söylemiştir. Plaklarının bir bölümünü savaş [illegible] gittiği ve bir yıl kadar kaldığı, konserler verdiği Almanya'da, Polydor firmasında doldurmuştu.

Fahri Kayahan, taş plaklarıyla Anadolu'yu fethetmiştir ama yorum tarzıyla dönemin resmi müzik anlayışının dışına düşmüş, dolayısıyla o yıllarda tekel durumdaki devlet radyosu ondan pek az ilgi görebilmiştir. Sözgelimi, 1940 yılında Malatyalı gençlerin Ankara'da düzenledikleri "Koyun Gecesi" dolayısıyla program yapmak için Ankara radyosuna gitt[illegible]

Mesud Cemil'den, tamburu dolayısıyla şöyle bir tepki almıştır: "Fahri Bey, nedir o bir tavaya kılıp takmış, ortaya sarıl!" O ise "Ben bu tamburla meşhur oldum" demiş, bu didiği yolden ayrılmamıştır. Onun, döneminin sanatçılarından farklı olarak "ince saz" eşliğinde okumadığını, halk müziğindeki "ışık" [illegible] andıran bir yöntemle sadece kendi tamburuyla yetindiğini de görüyoruz.

BİR SARI KURDELE

Dönemin bütün müzik sanatçıları gibi onun da Atatürk ile maceraları var. Bir gece, saat ikiye doğru, [illegible] Çağa[illegible] [illegible] kaldığı pansiyonun kapısına sert vuruşlarla bir polis dayanır: "Giyinip benimle geleceksin!" der. O "Nereye gidiyoruz, suçum ne, ne?" diye telaşlanır. "Cinayet işlemişsin" diyen polis, onu otomobile binen [illegible] olarak gözü [illegible] başar. Sanatçı üstüne [illegible] düşünerek yol boyu korku çeker. Sonra kendisini Dolmabahçe Sarayı'nın önünde bulur. Polis, "Şaka yaptım. Seni Atatürk istemiş" diyerek onu indirir. Fahri Bey, Atatürk'ün meclisine katılır. Nubar Tek[illegible] [illegible] [illegible] ve Safiye Ayla gibi sazende ve okuyucular da oradadır. Atatürk, masadaki çerezleri göstererek, "İşte fındık, işte fıstık, işte badem. Başla bakalım!" der. [illegible] Kayahan da hazırlıksız olarak "Ben esmeri fındık ile, ben esmeri fıstık ile beslerim" sözleri geçen ünlü "Sarı Kurdele" şarkısını okur. Atatürk üzerine tam yedi kez de tekrar eder. O günden sonra da Atatürk'ün İstanbul'daki saz takımına dahil olur. "Sarı Kurdele"nin plağı tam 250.000 adet satar. Bu, o zaman için bir rekordur.

Fahri Kayahan Atatürk [illegible] ismini [illegible]

denince akla öncelikle kişinin adı geldiği için değil. Her ikisi de Malatya'nın ileri gelen ailelerinden oldukları için, aralarında bir çeşit "eşraf çocuğu yakın[illegible]" [illegible] İnönü'ler'in Süleymaniye'deki evlerinde, bir döneminde [illegible]

[illegible] depreminin ardı sıra çıkan bir plağı "Milli Şef Felaket Sahasında" adını taşır ve İnönü "milletin babası" olarak [illegible] edilir. Fahri Kayahan, İstanbul'a yerleştikten sonra da Malatya'nın ileri gelen ailelerinden olan gençlik arkadaşlarıyla ilişkilerini sürdürmüştür. Halk müziği sanatçılarından çok klasik Türk müziği sanatçılarıyla düşüp kalkmıştır. Halk müziği sanatçıları arasında en çok Urfalı Cemil Cankat ile "ülfet" olmuştur. Bazı halk müziği sanatçılarına tamburuyla eşlik de etmiştir. Hayat çizgisine bakılarak onun "bohem"e yatkın olması gerektiği düşünülebilir. Ancak hiç de öyle değildi. Alkol kullanmaz, sigara kullanmaz. Hatta "Sözümde sözümde en büyük Yeşilay'cıyım ben" diye propaganda plağı bile yapmıştır. Şık giyinir, her zaman bakımlıdır. Erken yaşta ölümü de bir trajediye dayanır. Bir gece, bir konuk[illegible] dönduğünde evinin soyulmuş, plaklarının, özel eşyalarının götürülmüş olduğunu görür. Rahatsızlanır. Düştüğü yataktan kalkamaz. 1969 yılında kalp yetersizliğinden ölür.

Fahri Kayahan'ın hayatı konusunda da, benzerlerinde olduğu gibi gerçekler söylentilere karışır. Kimi bölümler de karanlıkta kalır. Onun hayatıyla ilgili ayrıntıların çoğunu "Sarı Kurdele"nin peşine düşen ve bu gudarını Malatya Eğitim Vakfı dergisinin Mayıs 1989 tarihli sayısında yayımlayan hikâyeci ve araştırmacı Adnan Işık'ın çabalarına borçluyuz.

Aynı sayıda amcası oğlu Yaşar Kayahan'ın, yazar [illegible] Hasan [illegible]

Bu dünyadan iz olarak sesini bırakarak, bir de "Malatyalı Fahri" geçmişti.

Kayıp Yıldızlı Bir Halk Kütüphanesi

Kolombiya Notları

Bir Türkün Kolombiya'da ne işi

ta varsa bir Amerikanist çıksın, tartışalım. Bir şair ismi aşıyor. Özel hizmetlisi. Şehrin en görülmez yerlerini onunla gezdik. Dora Alba ve Andrea, iki esmer tey kızı, onlar sayesinde otelin restoranı bizim evin mutfağı oldu. Rolado bir gecekondu semti olan Bello'da (Beuo, 'güzelce' anlamına geliyor. Tabii bu tür ağır sosyolojik şakalara biz İstanbullular alışığız) oturuyor. Orada dernekleşmenin başını çekiyor. Bello'da edebi yat ve siyaset kolkola. Anıl, tarikata gireceğim diyor. Kadın evliyalarımı..da olduğunu öğrenince, iyiden iyiye heveslenıyor. Daha on dokuz yaşında. Baş döndürücü güzellikte bir üniversiteli. Tercüme, Konya, Mevlana. İlhan aşkı, tasavvuf gibi sözcükler ezberlemiş. Oysa Türkiye'de bu işlerin çok siyasallaştığını, özünden kaydığını anlatmaya çalışıyorum.

Bu dağınık anlatım kalbimin darmadağın olmasından belki de. Hayat aşkıyla söz etmiyorum. Kalbim Kolombiya ya karşı şevkat duygusuyla titreyen parçalara ayrıldı. Ülkeme benziyordu. İnsanlarımıza benziyordu, birlik olup söyleyemeyelim diye aramıza her tür engeli koyduğu insanlarıma. Sanat baronları, sevgilileri, hesaplıkları, ... kendine gelmeyen yazarlarımız, medya-moda-bulvar kıskacının süslü fareleri, paranoyak muhafazakarlar, şairlerimiz. Tabii Türk şiirini onlardan korusun. Cahil, duyarsız politikacılarımız hep birlikte örmüşlerdi o duvarı.

Duvara kafamı çarpalı yıllar olmuştu. Bir bir daha. Sonunda ne yapacağımı bilmez bir halde, iyice sersemlemiş, sancısı, coşkusu, hayalleri uyuşturulmuş bir hale gelmiştim. Yarı ölüler diyarında olduğumu dersiniz anlamamıştım. Duruşum, pes çıkara[illegible]

Yarı ölüler benim durumumu belki daha çok severler. Kendi halleriyle yakınlık kuruyor olmalıydılar. Aslında beni en çok ölümü seveceklerdi, ama ölmeden önce düşünmeliydim biraz, öyle kıpır kıpır olmamalıydım. Kocaman bozulurdu çünkü. Duvar kor iyan kor ...

17 Haziran günü ... saatiyle uçağa ... blog yazılarına eriştiğimde bazı şair ve yazarlarımızın böyle ... ve etkinlikler üzerine yazdıkları yazıları dilsiz...

...nan ayrıntılar, birkaç günün beyliğini ballandıra ballandıra anlatmalar... O zaman bu olayı yarmak gibi bir zorunluluğumun, böyle bir görevim olmadığına şükrettim. (Hiçbir kurum adına katılmıyordum. Türk şiirini temsil ettiğim söylenebilirdi söylenecekse. Fakat heyhat, Türkiye'de bununla kim ilgilenir? Festival komitesi tarafından Venezuela daki büyükelçiliğimize haber verilmiş, verdikleri yanıt "ödeneğimiz yok". Kültür Bakanlığımıza haber verilmiş, yanıt aynı. Edebiyat çevrelerimiz ve medyamızın haberi olmaması için özellikle ben özel dikkat gösterdim, zira bırakın ilgiyi, oralardan bu fakire aşağılama ve küfür gelecekti. Ne güzel hayat, ne şiirli ortamlar, değil mi? Tek bir satır olsun yazmama karanlık iyice çekilmişti o anlarda.

İnsan hayatında kokuların yerini anlatmak için kitap yazıldı, daha nicesi de yazılabilir.

Benim de hayatımda açtığım ... kitap ...

... lim gene de yaz dolayında çevredeki yeşil ...

... parça kemirip, emmek ... meyveler, çiçekler kokusu ...

... kendisi hem kendi ...

Açıkhavada başıma geleceği biliyordum ...

... kendime gelirdi, yorgunluğumu, ... ve ben ... karar verdim.

İlk günler sana 'hüzünlü Türk' diyorduk. Fakat aylı değişmiş, canlı bir kişiliğe varmış diyordu ...

... ben ... gençken ...

... anlatmalıyım ...

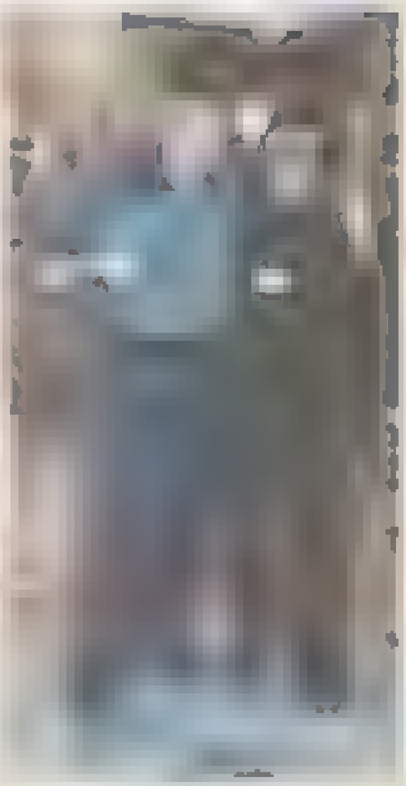

Kolombiya'nın genç şairleri-1

Hazırlayan ve çeviren: **Adnan Özer**

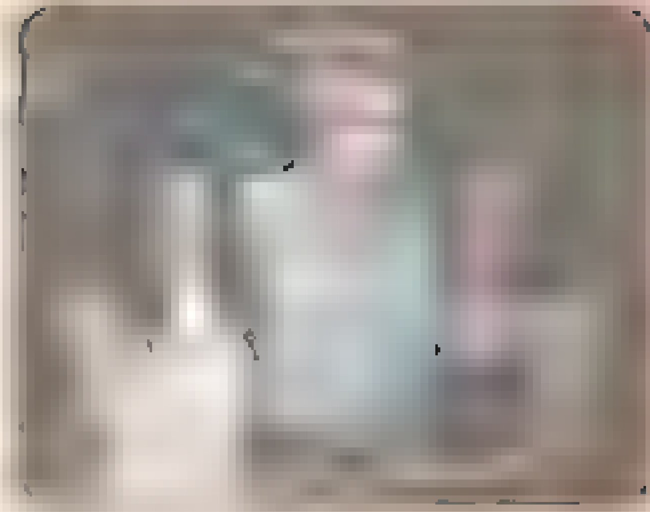

[illegible]

Işığa kesik her yan
Işık değil bu bir kırılları

[illegible]

Yazmak cesaret gerektiren bir iş.

o sezginin peşinden gidersemiz o sezginin bi sürü aynalarına gire

Esen [illegible]

N E [illegible]

ölünyanın mantığını zihinlerinizle kurmanız çok zor. ancak bunu sezgi sınızla, bilinçdışınızla kurabilirsiniz. Bende de böyle bir sezgi ama tabii aynı zamanda bilinçin yönlendirdiği bir profil de var. Belki de bendek şairle yazarın beraber çalışabildiği bir öykü oldu bu. Hem söyleyen hep bir şiiri oldu. Fakat bu çoğunlukla yazma sürecine dair bir şey. Yazıdıktan sonra çok az üstünde çalışırım öykünün, çünkü [illegible] bunu hep kontrol etti: her şeyi yerli yerine o yerleştirdi.

Gülçin: Bana hep bu son öyküde vardı. Önce öykünün kırıklığı ve duygusunu yakalamışsınız da ondan sonra öykü onaya çıkmış gibi geliyor. Bu da aslında şiirin yazılım sürecine benziyor.

N E [illegible]

cine benzer. Yani o ruh hali içinde birden bire ilk tümle geldi. Aslın da bu cümle bütün öykünün mantığını, rüzgarını, imkânlarını içeriyordu. Önemli olan o cümleyi iyi hissetmek ve iyi takip etmekti.

Esen: Biraz da ilk öyküden bahsetmek istiyorum. "Sayın bayanım al [illegible] "siz" ve "sayın bayan" diye hitap etmesi. Bu insanın içini çok acıtan bir şey.

N E [illegible]

memesine sağmam ne geldiğini, yüzünde nasıl bir ifadenin oluştuğunu anlatığım söylüyorlar insanlar. Ayrıca bu hikâyelerle kadının kişiliği, adamın kadına bakış açısı, adamın saygısı ve kendini teslim etmesi de sezdiriliyor. Böylece bir sürü şeyi söylemeksizin konuşuyorsun.

Özlem [illegible]

ilk bir bütünlemeyle "Öteki Aşk"ta inşa kurmuştun. Bu ilk defa denenmiş bir şey değil ama yine de orijinal ve öykünün ruhuna çok iyi uyum sağlıyor.

N.E.: Biz bunu Oğuz Atay'dan biliriz. Ayrıca İkinci Yeni'de bunu sık sık kullanırız bu artık anonimleşmiş bir biçim ve getirdiği birtakım [illegible] ama her öykü de kullanmam tabii ki.

N.E.: Ayrıca okurun da beynini mantıktan arındırıyor ve bilinçaltında akıcılığı sağlıyor.

Özlem: Orada da anlaşılmama riskini göze almışsın aslında.

N.E.: Ben hep "ben anlaşılmıyorum" demeye yanlış bulmuşumdur. Hiçbir yazarın bu şekilde yakınmaya hakkı yoktur çünkü anlatmak senin görevindir. Eğer okur bunu anlamıyorsa onlarda değil sende bir sorun vardır. Bu aynen girip bir adama eskimo dilinde bir şey söylemek ve anlaşılmamak gibidir. Sen [illegible] kullanabileceğin bütün dilleri öğrenemezsin. İletişimin böyle bir şartı vardır. anlayan kişi karşısındakinin anlayacağı şekilde konuşmalıdır. Benim böyle bir yakınmam yok, çünkü ben [illegible] rıyorum. Ama yine de benim üzerimde bir duygu anlama biçimi bilinçselden çok sezgiseldir. Bunun sayesinde okuyanlara bir şeyler anlatmaktan çok yaşatmayı deriyorum, ve bence bu çok daha önemli.

Gülçin: Bu biraz da yazarın cesaretini gerektiriyor.

N.E.: [illegible]

öyküyü bir kitapta toplamak da cesaret belirtisi. Bu cesaretin kaynağı da yazdığın şeye [illegible] ile yaşamıyorsunuz. Siz dünyayı öyle algılıyorsunuz. Bu küçük bir köpeğin kendinden yirmi kat büyük bir köpeğe saldırması gibidir. O orada rüsseter arasındaki farkı düşünmez saldırmak zorunda olduğunu hisseder. Hiçbir zaman bunu hesabını yapmaz. Yazmak da bir [illegible]

Zeynep: Her insanın yazmak için farklı ne denebilir, farklı çıkış noktaları vardır. Sizin için bunlar neler?

N.E.: Bunun iki yönü var. birincisi benim için olanı. Bence bu acıları bilince çıkarmanın da en iyi yolu yazmaktır.

Özlem: Yazmak biraz da olaylara mesafeli [illegible]

N.E.: Bunu siz de çok iyi biliyorsunuz. Yaz [illegible] bir bakıma kendi kendinin psikoloğu oluyorsun. Yazdığınız zaman sizin ve öykünün ya da yazdığınız metin neyse onun arasına üçüncü bir yüzey giriyor. işte masaya oturup yazan o şu bu anındaki yazar kişiliği. Yazarlık o yazar kişiliğini geliştirmek demek bence, onu eğit [illegible] tir. O hem sizin olaylara mesafeli bakabilmenizi sağlar, hem de akıcılığınızı. içinizden [illegible] sağlıyor diyebilirim.

Karakaktif

Merhaba sevgili Karakedi

dergiyi ilk gördüğümde çok heyecanlandım.

Yusuf Saraç, Hollanda

Merhabalar! Ben Eskişehir'den ... Erdoğan. Size söylemek isterim ki ...

... ve eleştirilerden çok şey öğrendim!

Bu gerçekten büyük bir ... bir fırsat ve ... bir ... Teşekkürler.

Konya

Saygın Tuncay Akgün

... bu yerin ...

Ayşe ÖNG

... Karakedi'ni ... Erdal Öz ... çok büyük bir şey ...

Bize söylemek istediğim ...

Kerem Kadayıfçıoğlu, Sarıyer

BİZE ÜRÜN GÖNDERENLER

AYŞE KARA, ... ALPEREN ATİK

... Mehmet ... defter ...

faruk kaya

GÜZEL OL, DİNÇ YAŞA

[illegible]

"Bu kitabı güzellik incili yapın" CHICAGO AMERICAN. "Büyüleyici kitap. Estetiğiniz şu cevabı aramanıza yetecektir."

Siz onların en güzelisi [illegible]

Dr. Hauser özel beslenme ve cilt bakımı konusunda çok önemli bilgiler veriyor. Siz onun gibi, yüzen güzellik çiftliğinde gezip oynamasanız da, öğütlerini uygulayarak, evinizde güzel olursunuz." THE SUNDAY TIMES

Yaz geldi, haydi bakalım [illegible]

[illegible] ormesi kendinize çeki düzen vermenizde yardımcı olacak. Evinizde yapabileceğiniz, ama bir kraliçenin armağanı kadar değerli, sayısız güzelleşme bilgisi. Güzel bir ten için masaj. Saçları koruyan harika bir formül. Kocanızın kalbi ve cinsel gücü nasıl korunacak? Mutlu bir evlilik nasıl gerçekleşir? Sevme sanatı nedir? Kısacası merak ettiğiniz her şeyi bu kitapta bulacaksınız. Sadece bedeni güzelleştiren, sizi şaşırtacak besin tablolarına değil, ruhunuzu güzelleştirecek önerilere de yer verilmiş. "Duygusal dünyamızı beslemek için de şiirler, filmler, değerli romanlardan yararlanmalıyız" diyebilen edebiyat sanatçısı bir yapıt. 1986 yılında otuzuncu baskısını yapan kitabın ilk basım yılı 1972. Dilimize çeviren: Nejat Çetinok. Ne yapıyoruz? Eskiden 550 TL'ye satılan bu şahesere, bugün sadece bir milyon lira vererek sahip oluyor, güzel olup dinç yaşıyoruz. Kelimelerle [illegible]

[illegible]

"İçinizde akıcı şekilde İngilizce konuşabilmenizi engelleyen, tam bir şey söyleyecekken sizi duraksatan engeller vardır. Bugüne kadar üstesinden gelemediğiniz bu sorunu bu kitap çözecektir. Yolunuz açık olsun." Ekmen [illegible] nızla" kibar bir dost, sizi anlamıyor paşa keyfin bilir tavrıyla yaklaşıyor okuyucuya. Ama ben zayıfladım. Hırka giyer oldum. Okuyanı şaşırtmadan anlamlarına değişen an bu sene çok yabancı ... haberin olsun. Yabancılarla yeni dostluklar kurabilmek için o bozuk İngilizce ile "yeni ar you fırım" mı diyeceksiniz? Kitabın kapağına da efendi gibi yazmışlar: "An easy way to English for Turkish People" yani tam çevirisi "Türk halkına armağan edilen, İngilizce öğrenmenin yegane bir yolu" diye belirtilmiş. Eski fiyatı şu lira olan, Öğretim Yayınevi'nin 1979 yılında hazırladığı bu kitabı beş yüz bin lira karşılığı satın aldınız diyelim. Ders çalış çalış da bir yere kadar. Bu durum göz önünde bulundurularak eğlencelerin ateşleme fıkralar serpiştirilmiş. Ruhunuz da gıdasız kalmayacak yani. Hadi iyi çalışmalar.

GİZEMCİLER ve SEKS

"...Tantra Yoga'nın cinsel eğitimini titizlikle inceleyerek ve uygulayarak, o ana dek ancak birkaç saniye sürecek [illegible] ek cinsel güce kavuşabilirsiniz..." Omar V. Garrison

"İnsanlar, son derece yalın ve doğal cinsellik olgusuna, olağan ve tarafsız bir gözle bakamamakta. Cinsellikle ilgili konuları hemen şakaya dökmektedirler..." Alice A. Bailey

"Tasavvuf yalnızca bir tek zaman tanırlar, o da şimdidir. Tek bir yer vardır, o da burasıdır. Bir şey kazanmaya gerek duymazsınız. Seksi, hiçbir amaca alet etmeksizin..." Bhagwan Shree Rajneesh

Dinç bir vücut ve harika İngilizce ile manik ayı koptum. Şu kitaptan da iki cümle öğrendim mi gizemcinin kralı olurum diyen bazı arkadaşlar eski fiyatı beş yüz lira, yeni fiyatı bir milyon lira olan bu kitabı gülük görmez alacaktır. Yanılırsınız. Felsefeniz yanlış. Tamamen ciddi öğretilere dayanan, [illegible]

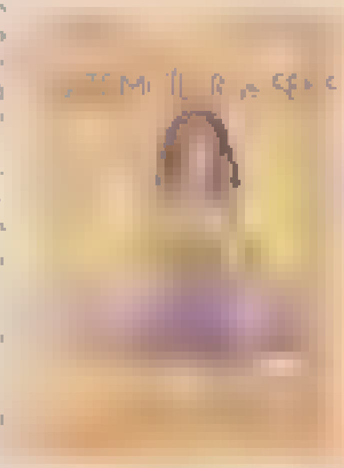

[illegible] fetmenize yardımcı olacak bir çalışma ve bunu gerçekleştirmek öyle sanıldığı kadar kolay değil. Süz Yayın'ın başlattığı bir seriden bahsediyorum. "Ying Yang-Cinde Sevişme", "Afrodizyaklar için Resimli Bir Rehber" gibi eserler de mevcuttu raflarda. 1984'te yayınlanan kitabımızda olduğu gibi bütün seriyi halkımıza kazandıran isim olarak Nevzat Erkmen'i görmekteyiz. Belli ki bu yola baş koymuş, güzel bir kişilik. Tebrik ediyoruz. İyi okumalar.

faruk.kaya@mynet.com

Kürşad Oğuz

Jules Verne

Olağanüstü demek yerine onun romanının adı kullanılıyordu!

[illegible] çok mu ağır söylemiş [illegible]

"Bir daha düşlerimden başka hiçbir yerde seyahat etmeyeceğim..."

Bu sözü, [illegible] yaşında Hindistan'a doğru hareket eden bir gemide babası tarafından yakalanıp sert bir azarı işitince söyledi Jules Verne. Romanlarından bol para kazanınca nispet olsun diye üç gemi yaptırana kadar da denize pek açılmadı. Aslında çok saf ve romantik [illegible] bir amacı vardı o gemiye [illegible]. Bunu daha sonra anlatırız; netice itibariyle babasının bu [illegible]

[illegible]

kız: Anna (1837), Mathilde (1839) ve Marie (1844)

[illegible]

OĞLU DOĞDUĞUNDA YANINDA YOKTU

[illegible]

BALONLA BEŞ HAFTA

Edebiyata hep ilgi duyan Verne, yüz yazında Paris'li editör Pierre-Jules Hetzel'le çok beklenmiş bir karşılaşma

dosya "Balonla Beş Hafta"ya dönüştü. Verne'in bir gezi kâşifin Afrika'da türlerini diken diken eden inanılmaz anlattığı kitap 1863 Ocak'ında -henüz tamamlanmadan

ha çok Hetzel'in işine yarayacak şekildeydi ve bu arkadaş Hetzel'e yazarın inanılmaz o hızlı üretkenliğinin elden gelişine imkânı veriyordu. Hetzel Verne'in elyazmalarını düzeltiyor, eleştiri geldiği eğilimini verip değişiklikler yapıyordu. Verne'in bu değişikliklere sesi pek çık

likli değildi. Bununla birlikte başka dergi ve gazetelerde de Verne'in romanı ve öyküleri çıkıyordu; Amerikan ve İngiliz gazetelerinde bile. İlk romanından itibaren dünyada değişik

Magasin d'éducation

sam bürütüyordu. İlk dönemin "Voyages Extraordinaires"lerinin başlıkları çok tanıdık: "Balonla Beş Hafta," "Dün

ÜÇ BÜYÜK TEKNESİ OLDU

Denize ve seyahatlere tutkun

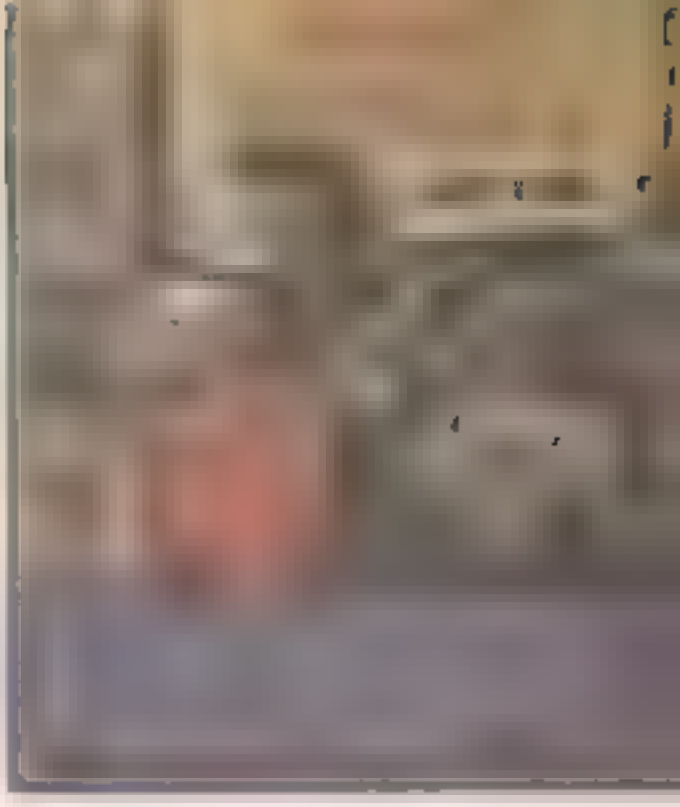

1860'dan 1870'e kadar Honorine'le birlikte Cro-

lerleri pahalı bakaç kişiyle Somme sahillerinde devriye gezmek zorunda kalmıştı. 1870'te savaşın bitmesiyle Vernailleş Amiens'e yerleşti. Daha fazla yalnız kalmak ve münzevi yaşamıyla ilgilenmek istiyordu. Ve

ve karaltılar sayesinde dünya
evrileceğini görüyordu. Verne
yazıda tasarladı ve 1873'de
kitap. En başarılı romanı da
bu oldu. "L'Ile Mystérieuse" ("Esrarengiz Ada") ve "Michel

yazarı. "80 Günde Devrialem," "Kaptan Grant'ın Çocukla
" üzerinde de "Michel Strogoff" büyük başarı kazandı
ve yazarına bol para kazandırdı. 1880'den sonra Fransız
ı "olağanüstü" demek için "Strogoff" demeye başlaya

da Honorine'in sağlığı bozuldu, doktorları ağır se
ır kaldığını söylüyordu. Ama kan değişimi sayesinde ya
ağ yavaş düzelen Honorine bu yaşına kadar yaşadı

ra ilişki bir hayat büyük bir ev hizmetçileri
Verne'in aklı seyahatlerdeydi. Hem artık
ekibi de vardı. Önce Saint Michel'i ödünç aldı.
Saint Michel 2 ve son olarak da Saint Michel 3
ki üç tekne yaptırdı. Bu teknelerle İngiltere kıy
kıyıya, St Petersburg, Hamburg, Kopenhag, Akdeniz. Cezayir, İtalya, Venedik ve Amerika'yı dolaştı, Niagara şelalesine kadar çıktı. Bu seyahatlerin en ünlüsü 1865'te Akdeniz'e yaptığı oldu. Yazar "Mathias Sandorf" romanı için

lum araştırmak Malta açıklarında demirleyip batıyordu.

Jules Verne o dönemde zamanının çoğunu özellikle bilimsel kitapları, dergileri ve gazeteleri okumaya harcıyordu. Fransa ve 1865'den itibaren kolonilerinin coğrafya

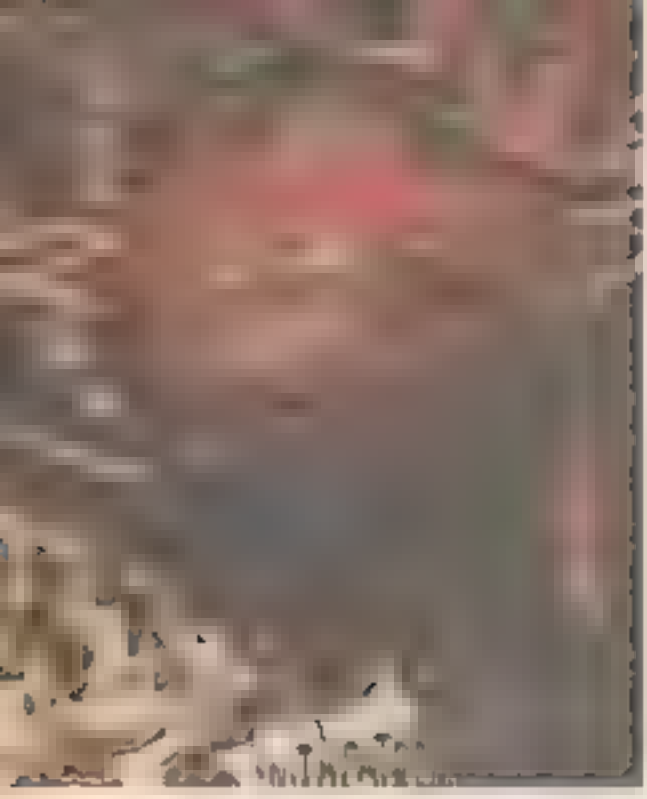

KURŞUNLA GELEN DRAM

n hafta **Kaçak Yayın**'ın danışmanı **Adnan Özer**'in yoğun ilgi ve ısrarlarına maruz kaldık. Siz de ... kez dem demeyin bir kez telefonla aradı ve bi

de aralarında görmek isterlermiş. **Adnan bey**'in

daha bahaneyi çıkardı. Böylece de bu daveti

da **Kaçak Yayın**'ın yeni kadrosu **Adnan Özer, Aslan Özdemir ve Tuncay Akgün**. Onlarla

aşı buluşturma niyetindeymiş. Hatta, bu ye

altında uzunluk hallere yazdığı bize söylenmiştir. **Adnan** bey kendince bu iddialara devam ederek dip ... kimi özel bir besleme ile beni deşifre edecek, yazarlı ... gazetecilere **"Bakın, Yahya Kebir bu beydir!"** diyerek kendini kurtaracak. Neyse ki paranoyaklığım ... anda işe yaradı. Birden kafamda her şey ... **Adnan** beye bir yaz gelirse ... Bostancı'dan kalkıp Cihangir'e gelirsen ... yeğenim **Memet**'i yollayacağımı söyle...

... misafir ederiz." dediyse de ... göremedi. ... bizim yeğen **Memet** ...

... Kültür Sanat Koordinatörü ... **Başar Başarır**'ı, ... Kitap Eki'nin yöneticisi **Kürşat Oğuz**'u, Radikal köşe yazarı **Zeki Coşkun**'u, E Dergi ... **Zerrin Yılmaz**'ı, Doğan Kitap editörleri **Deniz Yüce**'yi tanımış. ... onlara ... ebeveynine anlayan be...

... tanışma töreni **Adnan** bey sunmuş ve ... edildiği üzere ... yazar ve gazeteci varsa hepsine de ... verdirmiş. Ben de orada olsam ... **Adnan** bey ... defterimi dürmekmiş. ...

Bu deşifrasyon teşebbüsünden ... kurtulunca Şimdi **Adnan** beye ilk ... sözüm: "... alının ... Bu gelişmeler devam ederse ... ki de ... çıkar. **Adnan** beyin "... gidiyorum!" diyerek ... Madrid ... yaşadığı maceraları ... resimi

BİZİM OPRAH'LARIMIZ

... kurtul...

... meselelerini de ... Mem...

... günde ... **Doğan Hızlan**, sonra da **Özdemir İnce** Hürriyet'teki köşesinde bu olayı konu etmişler. **Özdemir İnce** *"Anna Karenina"*'yı ... başlıklı yazısında şöyle diyormuş: **"Doğan Hızlan** ... *Anna Karenina*'yı keşfetmek ... yazdı (Hürriyet, 10.06.04). Bir gün önceki Hürriyet gazetesine ... bakarken haber gözüme ilişmişti ama dikkatimi ... **Ülker İnce** ... **Tolstoy**'un 1873 ile 1877 yılları arasında yazdığı **Anna Karenina** adlı romanı, ABD'de son günde ... satan kitaplar arasına girmiş. ... yayınevi Penguin Books ... adet ek ... vermek ... ABD'nin ünlü televizyon medyası **Oprah** W...

... medyası **Sabahattin Ali**'nin *Kürk Mantolu Madonna* ... *En sevdiğim ... dediğim ... hiçbir şey olmaz...*

... **İnce** Beye göre okumak kültür işi olduğundan

... tanıtsa da kimse ... "Türkiye'de herhangi bir televizyon programı kitaptan ... etkilemez"miş. "Türkiye'de de ... **Oprah Winfrey** ... da *Anna Karenina* okumaya ... diye sözü bağlamış.

Yazarlarımız ... gazetecilerimiz ... **Özdemir** beyden farklı düşünüyormuş. ... köşesinde bu kitabı tanıttığında satışını artıran ... **Oprah** varmış: **Hülya Avşar** ve **Ayşe Arman**. **Hülya Avşar**'ın

programına çıkan yazarın kitabı ertesi gün hemen bir baskı daha yapıyormuş. **Ayşe Arman** bir kitaptan söz ederse, hele köşesinde elinde o kitap yatağa uzanmış okur gibi poz verirse bir satış patlaması yaşanıyormuş. Cinsiyet olarak **Oprah** olamaso da **Hincal Uluç**'un da okurlar üzerinde böyle bir etkisi varmış. Üstelik o sırf kitap da değil, sinema, tiyatro gibi sanat dallarında da okurlarını yönlendirebiliyormuş. ***"Bir Çift Yürek"*** hiç okunmazken ve piyasaya çıkmasının üzerinden aylar geçtikten sonra **Hincal Uluç** hakkında yazınca kitabın satışının nasıl patladığını herkes biliyormuş.

"ŞAFAK" MI, "SHAFAK" MI?

Diploma töreninin ilgilileri toplayan kişilerinden biri de genç öykü yazarı **Nafer Ermiş**'miş. **Nafer** bey'in **Elif Şafak** hakkında yazdığı yazılar gecenin başlıca konularından'mış. Genç dostumuz ardı ardına yazdığı yazılarla **Elif** hanımın Türkçe'nin niteliklerini övüp övüp sonra da İngilizce roman yazmaya soyunmasını eleştiriyormuş. **Elif** hanıma "Madem Türkçe bu kadar zengin ve güzel bir dil, niçin İngilizce yazıyorsunuz?" diye soruyor ve cevabını da kendi veriyormuş. **Nafer** beye göre **Elif** Hanım Amerika'da bilinen ve tanınan bir yazar olmak istiyormuş, bunun yolu da İngilizce yazmaktan geçiyormuş. Genç o zaman insan artık Türk yazarı değil Amerikan yazarı olurmuş ama zaten **Elif** Hanım'ın bu konuda bir kaygısı yokmuş. Amerika'da meşhur olmak için **"Şafak"** olan soyadını değiştirmiş. "Shafak" olarak kullanıyormuş. Zira biz nasıl "ğ, ö, ü" gibi harfleri bilmiyor ve yadırgıyorsak, "ş" harfine de Amerikalıların dili dönmezmiş, dilleri dönmeyince de garipser, bu yabancı yazarı benimsemezmiş.

Bazı dostları **Nafer** beyin olayı gereğinden fazla abarttığını düşünmüş ve bu soyadı değişikliği iddiasını abartmadan kaynaktanan bir espri olarak kabul etmişler. Ama yanılan **Nafer** bey değil arkadaşlarıymış. Meğerse **Elif** hanım **"Şafak"** soyadını sadece Türkiye sınırları içinde kullanırmış. Yalnız Amerika'da değil Avrupa'da da "Shafak" soyadı ile tanınırmış. **Bit Palas** kitabının İngilizcesinin kapağında ***"The Flea Palace by Elif Shafak"*** (Consortium) yazıyormuş. İngilizcede yayınlanacak yeni kitabının başlığı da ***"The Saint of Incipient Insanities by Elif Shafak"*** (Farrar, Straus and Giroux) olacakmış. Almanca'da yayınlanan kitabının başlığı da ***"Spiegel der Stadt von Elif Shafak"*** (Unionsverlag) imiş. Üstelik bu soyadı kullanımı sadece edebi hayatla sınırlı değilmiş, **Elif** hanım akademik hayatında da **"Shafak"** soyadını kullanıyormuş. Bu soyadıyla Amerikan üniversitelerindeki akademik faaliyetlerini izlemek için internete bakmak kafi imiş.

ENİS BATUR'UN YENİ YAYINEVİ

İnternetin gazeteciler ve yazarlar tarafından en çok okunan sitesi **medyatava.net**'miş ve *"Medyatava yazdıysa doğrudur!"* sloganını şiar edinen internet sitesi medya ile ilgili yazdığı doğru haberlerle tanınıyormuş, ama pek de bilmediği anlaşılan edebiyat alanına destansı girince espasyacı konumuna düşüvermiş. Medyatava'da 16.07.2004 tarihi saat 11:12'de yayınlanan haber şöyle imiş: *"ENİS BATUR VE ARKADAŞLARI KOÇ YAYINLARI'NDAİ Bir süre önce Yapı Kredi Yayınları'ndan ayrılan Enis Batur ve Ayfer Tunç'un Koç Grubu bünyesinde faaliyet yürüten Koç Yayınları'yla anlaştığı öğrenildi. Batur'un, Koç Yayınları ile anlaşması üzerine, Can Yayınları'nda işe başlayan Ayfer Tunç da, eski çalışma arkadaşıyla hareket etme kararı aldı. Yayın dünyasında sır gibi saklanan transferin, Eylül ayında duyurulması planlanıyor."*

Bu asparagasın tekzibi ise çok gecikmemiş, aynı gün (16.07.2004) saat 14:15'de bizzat **Enis Batur**'dan gelmiş. **Batur**, *'Sır gibi saklanan haber anlaşılan benden de sır gibi saklanmış'* diyor ve mesajına şöyle devam ediyormuş; *"Peki, medyatava yazdıysa doğru mudur? Sır gibi saklanan haber anlaşılan benden de sır gibi saklanmış, çünkü benim Koç'la hiçbir temasım olmadı. Dahası, bildiğim kadarıyla, Koç yayın işinden çekilme kararı almıştı. Sizden ricam, bu aksi notunu medyatava'da yayınlamanız. Aslı astarı yoktur kısacası. Selamlar, Enis Batur"*

Oysa **Enis Batur**'un Koç Yayınları'nın başına geçeceği söylentisi uzun zamandır edebiyat çevrelerinde dolaşıyormuş. Ama edebiyat çevreleri Medyatava yazarları gibi yayın dünyasından habersiz olmadıkları için bu söylentiye kulak asmamışlar. Zira 31.12.2003 tarihi itibariyle Koç Kültür Sanat Yayıncılık kapatılmış ve yöneticileri **Özalp Birol** ve **Samih Rifat** görevlerinden alınmışlar. **"Sır gibi saklanan"** esas haber **Özalp** beyin yeni görevi imiş. **Enis Batur**'un yakın dostu ve YKY'de eski çalışma arkadaşı olan **Özalp** bey, Koç ailesinin damadı **İnan Kıraç** beyin holdinginin kültür ve sanat faaliyetlerinin başına geçiyormuş. Bu kültür ve sanat faaliyetlerinin kapsamında yayıncılık da varmış ve bu yayıncılık işinin başına kimin getirilmesi düşünülüyormuş biliyor musunuz? Ben biliyorum ama söylemem! O bilgiyi de edebiyat haberlerinde işi sağlama alıp birkaç kaynaktan teyit etmek gerektiğini asparagascı konumuna düşerek acı bir şekilde öğrenen Medyatava araşırıp bulsun!

YAZARIN RÖVANŞI

Geçen ay **"Biz Evleniyoruz"**un Yazar Adayı" başlığı altında bilimkurgu yazarı **Orkun Uçar** beyin televizyon macerasından söz etmiştik. **Orkun** bey, **"Biz Evleniyoruz"**un elemelerine katılmış ve yarı finaldeyken yarışma hakkını son anda kaçırmıştı. **Orkun** bey, bu yarışmaya katılma amacı olarak, toplumu "aptallaştıran" televizyon programlarına müdahale etmek ve de o programları kendi amacı için kullanarak günlerce ve saatlerce sürecek canlı yayınlarda halka edebiyat sevgisi aşılamak olduğunu ama son anda elemiverdiğini açıklamıştı.

Anlaşılan **Orkun** bey, yenilen pehlivan misali güreşmeye doyamamış ve bir teşebbüste daha bulunmuş. **Kanal D**'nin yeni bilgi yarışması **Düello**'ya başvurmuş ve yarışmacı olarak kabul edilmiş.

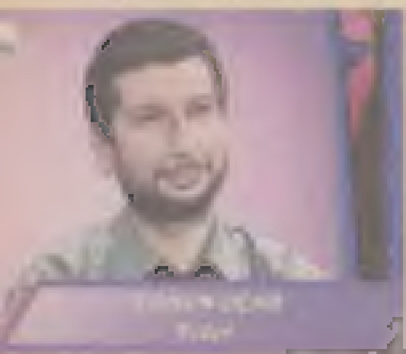

Orkun Beyin ortaklarından olduğu bilimkurgu yayınevi Lasi ork'un internet sitesinde aynen şöyle bir açıklama yer almış: "*13 Temmuz Perşembe gecesi yayınevimiz ortağı ve yazarı* ***Orkun Uçar*** *Kanal D'nin yarışma programı Düello'ya katıldı.* ***Orkun Uçar*** *ilk turdaki tüm soruları bildi. Daha sonra diğer yarışmacı* ***Alev Kurnaz*** *ile altın külçelerden 6 tane alarak 12 milyarlık ödülle baş başa kaldılar. Finalde ikisi de yarı yarıya dönmek üzere milyar lira şeklinde ödülü paylaştılar.* ***Orkun Uçar*** *bu parayı yayınevi faaliyetleri dolayısıyla Bağkur'a birikmiş 5 milyar prim borcunu ödeyebilmek için kullanacağını söyledi.*" Anlayacağınız **Orkun** bey görsel medyaya karşı verdiği mücadelede halkı bilinçlendirme amacına ulaşamamış ama en azından rövanşı kazanmış ve 6 milyarı kapmış. Güle güle harcasın!

EN ÇOK SATAN KAÇ SATAR!

Hatırlayacaksınız, geçen sayımızda **Ahmet Altan**'a ve onun bir milyon satan kitabına kafayı taktığımı söyleyip beni eleştiriyor ve "meyva veren ağacı taşladığımı" mı savunuyorlardı. Normaldir, meyva veren ağaç taşlanır. Önemli olan fırsat vermemek! Sağolsun **Alkım Yayınevi** sahipleri Savaş ve Barış beyler basına o kadar çok beyanat veriyor ve rekor üstüne rekor açıklıyorlar ki **Ahmet Altan**'ın ve sevgili kitabı **"İçimizde Bir Yer"**in her dakika konuşulmaması olanaksız. Savaş ve Barış beyler en son **Neşe Düzel** hanıma Radikal gazetesinde tam bir sayfa beyanat verip **Ahmet Altan**'ın kitabının en kısa sürede bir milyon satışa ulaşan kitap olarak Avrupa rekorunu kırdığını iddia etmişler. Bazı münafıklar **Bill Clinton**'ın anılarının sadece iki günde bir milyon adet sattığını, dolayısıyla **Ahmet Altan**'ın rekorunun maalesef tarih olduğunu, yeni rekortmenin **Clinton** olarak kayda geçtiğini söylese de, bazıları "*bir milyon basmak bir milyon satmak değildir*" dese de ve yine bazıları rekorlar kitabına bakıp karşılaştırmalar yapsa da konumuz o değil.

Efendim, benden daha münafıkların söylediğine bakarsanız **Ahmet Altan**'ın kitabı Savaş ve Barış beylerin iddia ettiği gibi Avrupa bir yana Türkiye'de bile rekor kırmamışmış. Kitabevlerinin her hafta ilan ettiği "En Çok Satan Kitaplar" listelerine göre durum söylenenden çok farklı imiş. İstanbul Pandora Kitabevinin listesine göre en çok satan kitap beş yazarımızın imzasını taşıyan **"Beşpeşe"** imiş. Pandora'da "*İçimizde Bir Yer*", **Ayşe Kulin**'in ***Kardelenler***'i ve **Dan Brown**'ın ***Dijital Kale***'sinden sonra dördüncü sırada yer alıyormuş. Ankara İmge Kitabevi'nde de durum aynıymış, "*İçimizde Bir Yer*" aynı kitaplardan sonra dördüncü geliyormuş. Remzi Kitabevleri'nde de ***Dijital Kale*** ve ***Kardelenler***'den sonra ***"İçimizde Bir Yer"*** üçüncü imiş. Ankara Bilgi Kitabevi'nde de **Selim Taşçı**'nın ***"Satılık Dünyası"*** birinci ***"İçimizde Bir Yer"*** ikinci imiş. Kitap internet kitabevleri İdefix'de üçüncü ve Yenisayfa'da da ikinci durumda imiş. **Ahmet Altan**'ın kitabının çok sattığı sadece iki kitabevi varmış: Ankara Dost ve DR kitabevleri. Üstelik bu durum sırf bu haftaya (15.07.2006, Cumhuriyet Kitap) mahsus bir şey değilmiş, önceki haftalarda da aynıymış.

Ahmet Altan'ın kitabından daha çok satanların "*Bir milyon sattık!*" diye bir iddiaları olmadığına göre buradan şu sonuçlar çıkartılabilirmiş: "*İçimizde Bir Yer*" bir milyon satmamışmış ya da diğerleri bir milyondan fazla satmışmış ama ayıp olmasın diye bu durumu açıklamıyorlarmış. Ayrıca, Türkiye'nin ve dünyanın en ucuz kitabı olması nedeniyle **Ahmet Altan**'ın kitabının fiyatından yola çıkıp "*Ucuz kitap çok satar!*" diyenler (**İsmet Berkan**'ın kulakları çınlasın!) da böylelikle tezlerinde haksız çıkıyormuş, zira listelerde baş sıralarda yer alan kitapların en ucuzu bile **"İçimizde Bir Yer"**in iki katı fiyatına imiş.

Ben bu kez münafıklık yapmayacağım ve birkaç gerçeği açıklayacağım: bir kere ***"İçimizde Bir Yer"*** sadece kitapçılarda satılmıyor, marketlerde, kuru yemişçilerde, cep telefoncularında, çiçekçilerde de satılıyor. Bu nedenle kitapçılarda satışının düşük olması garip değildir ve bu durum bir milyon satışa ulaşmasını engellemez. Kuruyemişçi ve çiçekçiler satış rakamlarını açıklarsa ve **Ahmet Altan**'ın kitabından başka kitap listelerde yer almazsa ne diyeceksiniz? İkincisi, bu listelerin doğru olduğu ne malum? Herhangi bir kontrol, noter tespiti var mı? Yoksa isteyen istediğini mi açıklıyor! ***"İçimizde Bir Yer"***in 1 milyon basıldığı noter tarafından tespit edildi, ama diğer kitaplar için tespit yaptıran yok! Liste açıklayan bu kitapçıların **Ahmet Altan**'a garezi olmadığını nereden biliyoruz? Yakında Savaş ve Barış beyler bir noter çağırıp kitabın 1 milyon sattığını da tespit ettirirse bu çok satan listelerinin inandırıcılığı kalır mı ve kitabevleri liste yayınlamaktan vazgeçer mi?

Bir dâhi olduğunu herkes kabul ediyor;
Amerika ile Japonya onu paylaşamıyor;
ve dünya ondan bir Nobel bekliyor.

HARUKİ Murakami

"*İmkânsızın Şarkısı* büyük bir sürpriz. Herhangi bir edebi eser olarak kabul edilemez, bize herhangi bir yeni yazarı da müjdelemiyor: bu eser gerçek bir dehayı gizler önüne seriyor."

Chicago Tribune

"Bu acılı ve hüzünlü aşk hikâyesi Murakami'nin Japonya'da olduğu kadar tüm dünyada da geniş bir okuyucu kitlesi kazanmasını sağladı."

The Los Angeles Times

"Aşkın imkânsızlığı ve şiddeti üzerine yazılmış bu hüzünlü roman insanın tüylerini ürpertiyor. Ama Murakami'nin asıl başarısı hikâyenin en umutsuz anlarında bile elden bırakmadığı mutlu bakış açısında..."

The New Yorker

DK DOĞAN KİTAP

www.dogankitap.com.tr
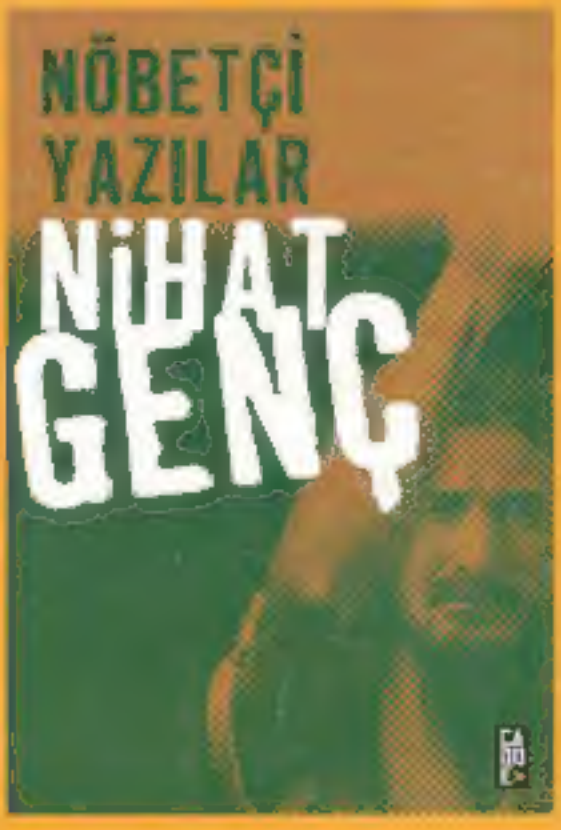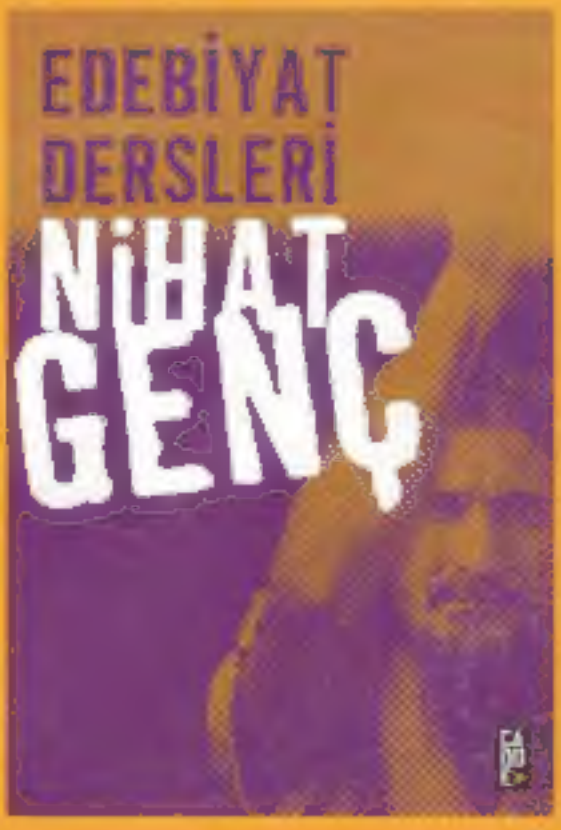
Ve Nihat Genç Cadde'de...